Ulakbilge
Sosyal Bilimler Dergisi

Şarkiyatçı ve Türkistan Tarihi Araştırmacısı Olarak B. V. Lunin: Hayatı ve Eserleri

Cengiz BUYAR[1] · Mustafa OĞUZ[2]
[1] Prof. Dr., Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü · cengiz.buyar@manas.edu.kg · ORCID https://orcid.org/0000-0002-0549-4463
[2] Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı · 2250Y01003@manas.edu.kg · ORCID https://orcid.org/0009-0001-4735-6763

Cengiz Buyar ve Mustafa Oğuz. "Şarkiyatçı ve Türkistan Tarihi Araştırmacısı Olarak B. V. Lunin: Hayatı ve Eserleri". ulakbilge, 99 (2026/2): s. 190–222. doi: 10.7816/ulakbilge-14-99-05

ÖZ

Boris Vladimiroviç Lunin (1906–2001), Türkistan tarihi üzerine çalışmış bir şarkiyatçı, tarihçi ve arkeologdur. Cenevre'de, siyasi faaliyetlere katılan bir ailede doğmuştur. Gençlik yıllarında arkeolojiye yönelmiş, müze çalışmaları ve kurgan kazılarıyla saha deneyimi kazanmıştır. 1920'li ve 1930'lu yıllarda Kuzey Kafkasya'daki bilimsel ve yerel tarih kurumlarında sekreterlik, başkan yardımcılığı ve yöneticilik görevleri üstlenmiş; müzecilik, bibliyografya, arkeoloji ve yerel tarih alanlarında yoğun örgütsel ve bilimsel çalışmalar yürütmüştür. 1931'de NKVD tarafından Marksist olmayan yerel tarih faaliyetleri gerekçesiyle tutuklanması, hayatında bir kırılma noktası olmuştur. Tutukluluğunun ve ertelenen sürgün cezasının ardından Don ve Kuzey Kafkasya'nın erken dönemlerine, antik yerleşimlerine ve maddi kültürüne dair çalışmalarını sürdürmüştür. II. Dünya Savaşı'nda siyasi komiser olarak görev yapan Lunin, 1953'ten sonra Özbekistan Bilimler Akademisinde çalışmış; Türkistan tarihi, Orta Asya tarih yazımı ve şarkiyatçılık tarihi üzerine çok sayıda araştırma yapmıştır. 1956'da kandidat, 1966'da doktor unvanını almış, 1970'te profesör olmuştur. Bu çalışmada Lunin'in hayatı ve eserleri, hakkındaki biyografik ve biyobibliyografik kaynaklara dayanan nitel bir yöntemle ele alınmakta; 1986 tarihli bir biyobibliyografyadan alınan ve 1986'ya kadar yayımlanan eserlerini kapsayan bibliyografyası da eser başlıklarının Türkçe karşılıklarıyla ekte verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: B. V. Lunin, Don ve Kuzey Kafkasya, Türkistan, Orta Asya, Tarih Yazımı, Özbekistan, Şarkiyatçılık.

Giriş

1906 yılında doğan Boris Vladimiroviç Lunin, Çarlık, Sovyetler Birliği ve sonrası olmak üzere üç farklı siyasi dönemi yaşamış bir şarkiyatçıdır. Eğitim hayatı Rus klasik şarkiyatçılık geleneğinin tesiri altında gerçekleşmiştir. Rusya'da *vostokovedeniye* yani şarkiyatçılık, genel olarak Batı kökenli bir düşünce, politika, eylem olarak başlamış ve kendi şartlarını oluşturan bir süreç olarak gelişmiştir.

Rus şarkiyatçılığı, I. Petro tarafından geliştirilen yeni devlet politikalarının bir parçası olarak ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Dolayısıyla değerlendirmeleri bu bağlamdan hareketle yapmak daha isabetli olacaktır. I. Petro'nun Çin'e (1692, 1724), Kafkasya'ya (1717), Sibirya'ya (1718), Kamçatka ve Kuril Adaları'na (1710, 1713, 1719), İran ve Buhara'ya (1718–1725), Amuderya boylarına ve Hazar Denizi havzasına gönderdiği misyonlar, keşif heyetleri Rusya'da şarkiyatçılığın gelişmesine mühim katkılar sağlamıştır. Bu seferlerin sonuçlarına dayanılarak çok sayıda rapor hazırlanmış, gidilen bölgelerin tasvirleri ve keşif haritaları yapılmıştır. I. Petro daha sonra bu çalışmaları tercüme faaliyetleri, hazırlanan belgelerin bir arada toplandığı Kunstkamera'nın kurulması ve Bilimler Akademisinin açılması çalışmalarıyla devam ettirmiştir. Şarkiyatçılık çalışmalarına verilen devlet desteği II. Ekaterina (1729–1796) döneminde artarak devam etmiştir. Ermitaj Müzesi bu dönemde kurulmuştur. 1818'de Bilimler Akademisi bünyesinde S. S. Uvarov ve H. D. Fren tarafından kurulan Asya Müzesinin faaliyetlerinin ilk dönemi, Rus şarkiyatçılığının tarihindeki ilk "altın çağ" olarak kabul edilmektedir. Bu dönemde hem şarkiyatçılık alanının hem de genel olarak Rus beşerî bilimlerinin kurumsallaşması tamamlanmıştır. Avrupa'daki örneklerle aynı düzeye ulaşan, bağımsız bir yerli şarkiyatçılık okulu teşkil edilmiştir. B. A. Dorn, S. F. Oldenburg, V. V. Bartold, İ. Yu. Kraçkovskiy, V. M. Alekseev ve birçok ileri gelen şarkiyatçı Asya Müzesinde çalışmıştır. 19. yüzyılın ortalarına doğru Rusya'nın iç ve dış politikasına ilişkin acil sorunların çözümü doğrultusunda çok sayıda şarkiyatçının yetiştirilmesine gerek duyulmuştur. 22 Ekim 1854 tarihinde I. Nikolay'ın kararnamesiyle Petersburg

Makale Bilgisi:
Geliş: 6 Mart 2026 Düzeltme: 12 Nisan 2026 Kabul: 1 Haziran 2026

© 2026 ulakbilge. Bu makale Creative Commons Attribution (CC BY) 4.0 lisansı ile yayımlanmıştır.

Üniversitesinde Doğu Dilleri Fakültesi kurulmuştur. Petersburg'daki yükseköğretim kurumlarında Çince ve Arapça öğretimi başlamıştır. Bu fakülte kurulmadan önce, şarkiyatçılık alanında yaptığı çalışmalar ve eğitim programlarıyla üniversiteler arasında en yetkin ve saygın konumda bulunan kurum Kazan Üniversitesiydi. Bu yüzyılın ortalarında, Uzak Doğu ve Pasifik bölgesinde sınırlarını daha da genişleten Rusya, iç Avrasya'nın jeopolitik önemini tam olarak anlamış ve bu bölgenin etraflı şekilde incelenmesini başlatmıştır. 18 Ağustos 1845 tarihinde imparatorluk emriyle Sankt Peterburg'da Rus Coğrafya Cemiyeti kurulmuş, bir yıl sonra ise Rus Arkeoloji Cemiyeti faaliyete geçirilmiştir (Rossiyskoye vostokovedeniye v litsah, 2020).

Rusya tarafından Asya'ya gönderilen sefer heyetleri, öncelikle keşif ve istihbarat niteliği taşımakta olup en büyük seferlerin organizasyonunda Genelkurmay da yer almaktaydı. Bunun temel sebebi Büyük Oyun adlı jeopolitik mücadelede Avrupa devletlerinin bölge üzerindeki denetimini engellemekti. 1870–1880'li yıllarda büyük seyyah Nikolay Mihayloviç Prjevalskiy, Orta Asya'ya dört sefer düzenlemiş ve toplamda otuz bin kilometreden fazla yol kat etmiştir. Prjevalskiy, kendi dönemini seyahatlerin "epik dönemi" olarak nitelendirmiştir. N. M. Prjevalskiy'in çalışmalarını, talebeleri ve takipçileri olan Mihail Vasilyeviç Pevtsov (1843–1902), Vsevolod İvanoviç Roborovskiy (1856–1910), Grigoriy Nikolayeviç Potanin (1835–1920), Pyotr Kuzmiç Kozlov (1863–1935) ve Grigoriy Yefimoviç Grumm-Grjimaylo (1860–1936) devam ettirmişlerdir. 1830'lu yıllardan başlayarak Doğu'da görev yapan bütün Dışişleri Bakanlığı mensuplarına Doğu dillerinde yazılmış el yazmaları ve kitaplar satın alıp merkeze gönderme yükümlülüğü getirilmiş; bu uygulama, I. Dünya Savaşı'nın başlangıcı olan 1914 yılına kadar titizlikle sürdürülmüştür. Rusya'nın Doğu Türkistan'daki koleksiyonlar için eser toplanması faaliyetlerinde, Çing İmparatorluğu'nda (1644–1912) resmî olarak yabancı konsolos statüsü elde eden ilk kişi olan N. F. Petrovskiy çok büyük katkılar sağlamıştır. 16 Mart 1894 tarihinde, Türk dilleri alanındaki seçkin araştırmalarıyla tanınan akademisyen Vasiliy Vasilyeviç Radlov (1837–1918), Antropoloji ve Etnografya Müzesinin (Kunstkamera) müdürlüğüne seçilmiştir. Radlov daha önce altı yıl boyunca Asya Müzesinin müdürlüğünü yürütmüş, Rusya'da Türkoloji araştırmalarının gelişmesine mühim katkılar sağlamıştır. 1890'lı yıllar "*Rus Şarkiyatçılığının Yeni Okulu*"nun Arabist, akademisyen ve Petersburg Üniversitesi Doğu Dilleri Fakültesi dekanı Baron Viktor Romanoviç Rozen (1849–1908) tarafından kuruluş dönemi olarak kabul edilir. V. R. Rozen, *Rus Doğu bilim okulunun gelişim stratejisini belirleyerek, araştırma odağının öncelikle farklı etnik kökenlere, dillere ve dinî dünya görüşlerine sahip halklar arasındaki kültürel ve siyasal etkileşim sorunları üzerinde yoğunlaştırılmasını önermiştir*. Rozen'in öğrencileri arasından, daha sonra kendi alanlarında bağımsız bilimsel okullar kuran akademisyen Doğu bilimciler yetişmiştir. Bunlardan bazıları Hint çalışmaları uzmanı ve Orta Asya araştırmacısı Sergey Fyodoroviç Oldenburg (1863–1934), Kafkas dilleri uzmanı ve dilbilimci Nikolay Yakovleviç Marr (1864–1934), Budolog Fyodor İppolitoviç Şçerbatskoy (1866–1942), Türkolog Vasiliy Vladimiroviç Bartold (1869–1930), Arabist İgnatiy Yulianoviç Kraçkovskiy (1883–1951)'dir. Bu araştırmacılar, Rusya'yı Doğu ile Batı arasında bir iletişim ve etkileşim alanı olarak ele alan yaklaşımı geliştirmiş ve Doğu bilimini ilk kez Rus kültürünün kurucu unsurlarından biri olarak değerlendirmişlerdir. Bu süreçte, onların organizasyon faaliyetleri ve katılımıyla kurulan bilimsel dernekler ve şubeleri önemli bir rol oynamış; zamanla bu yapılar Sovyet cumhuriyetlerinin, günümüzde ise bağımsız devletlerin, ulusal akademilerinin kuruluşunun temelini oluşturmuştur (Rossiyskoye vostokovedeniye v litsah, 2020).

Bölgedeki tarihi gelişim süreci iktidar değişimleri, sosyo-politik sistemin dönüşümü, Bolşevikleşme süreci ve ardından tüm baskılayıcı işlevleriyle komünist rejimin kurulması, Türkistan'ın; daha sonra Özbekistan'ın ve Orta Asya'daki diğer cumhuriyetlerin kültürel ve entelektüel gelişiminin yönelimlerini belirlemiştir. Bolşeviklerin, özellikle tarih bilimi başta olmak üzere beşerî bilgi alanı üzerinde denetim kurmaya yönelik ilk adımları ve M. N. Pokrovskiy tarafından geliştirilen apriori Marksist tarih yorumunun kabul ettirilmesi, buna karşın bilim kurumlarının, tarih bilimi dâhil, yerleşik yapısının ve "eski okul"un faaliyetlerinin zorunlu olarak sürdürülmesiyle birlikte ilerlemiştir. Bu durum, Sovyet iktidarının ilk yıllarında tarih biliminde alternatif düşüncenin varlığını mümkün kılmıştır. Nitekim bu sayede, tarih yazımı söz konusu dönemde tarihsel sürecin farklı boyutlarına ilişkin nitelikli eserler ortaya koyabilmiştir. Ancak tarih biliminin daha sonraki gelişimi, ideolojik müdahalelerin eşlik ettiği karmaşık koşullar altında gerçekleşmiştir. (Alimova, 2014, ss. 4–5)

Tarih araştırma süreçlerinin gelişmesiyle birlikte tarihçinin tarihsel süreçteki rolü de tartışma konusu olmuştur. Bilhassa 20. yüzyıl, Sovyetler Birliği'nin dağılmasına kadar düşünsel ve sosyopolitik içerikleri bakımından birbirinden farklı iki dönemi barındırmış; dağılmanın ardından ise tarihin içeriğini kavramsal düzeyde değiştiren üçüncü bir dönem başlamıştır. Dolayısıyla 20. yüzyıldaki tarihçilerin faaliyetleri, gerçekleşen sosyopolitik olaylar ve gündelik yaşam bağlamında ele alınmalıdır (Alimova, 2014, s. 4).

Üç dönemi içine alan zorlu, değişken sosyo-politik ortamda yaşayan Boris Vladimiroviç Lunin, 75 yıllık araştırmacılık hayatı boyunca yazdığı 500'den fazla çalışma, 50'den fazla broşür ve 25 kitapla Rus ve Orta Asya şarkiyatçılık geleneğinin önde gelen isimlerinden biri olmuştur. Orta Asya tarihini araştıran şarkiyatçıların hayatları ve eserleri ile tarih yazımı üzerine yaptığı çalışmalarla da 19. ve 20. yüzyıl şarkiyatçılık gelenekleri arasında bir köprü işlevi görmüştür.

Rusya'da şarkiyat çalışmaları nasıl gelişmiştir? Bunlara B. V. Lunin'in katkıları nelerdir? Bir şarkiyatçı olarak Lunin'in bu alandaki çalışmaları özelinde ne gibi çalışmalar yapılmıştır? gibi sorular çalışmanın araştırma sorularını teşkil etmektedir. Bu çalışmada Lunin'in hayatı, eserleri, şarkiyatçılık alanına yaptığı katkılar başta

Alimova ve İvanova (1986) ile Alimova ve Germanov (2014) olmak üzere biyografik kaynaklara ve arşiv belgelerine dayanan araştırmalara (Kovalenko, 2017; Ştavdaker, 2013) başvurularak nitel araştırma yöntemleriyle ele alınmakta, Türkistan üzerine çalışmaları değerlendirilmekte ve 1986'ya kadar yayımlanan eserlerinin, Alimova ve İvanova'nın (1986, ss. 17–53) biyobibliyografyasından alınan bibliyografyası Ek'te verilmektedir. Bu bağlamda Rus şarkiyatçılık çalışmalarının bir döneminin gelişimi Lunin'in şahsında ortaya konmaya çalışılmaktadır.

Hayatı

Boris Vladimiroviç Lunin, 18 Temmuz 1906 tarihinde Cenevre'de (İsviçre) doğmuştur. Siyasi sebeplerden dolayı dedesi Viktor İgnateviç Lunin ile birlikte bütün ailesi İsviçre'ye iltica etmiştir. Dedesi Viktor İgnateviç Lunin Rus sosyalist hareketin ileri gelenlerinden N. G. Çernışevskiy ile birlikte siyasi faaliyetler yürütmüştür. Dedesi, Çar'ın Kafkasya valisinin emriyle Armavir'de (Kuban) hapse atılmıştır. Viktor İ. Lunin, yeni sürgün yerine nakli sırasında 1913 yılında Moskova'da ölmüştür (Baluev, 1959, ss. 129–134).

B. V. Lunin'in babası Vladimir Viktoroviç Lunin bir avukat olup o da babası gibi devrim hareketlerinin içerisinde aktif görev almış, Kuban'da I. Devlet Duması milletvekilliğine seçilmiş, böylece Rusya'ya dönmeleri mümkün olmuştur. O, Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin 1905 yılında Londra'da düzenlediği III. Kongresine de delege olarak katılmıştır (Alimova ve İvanova, 1986, s. 5).

Lunin ve ailesinin Pyatigorsk'a gelişi ve buradaki hayatları ile ilgili bilgiler yetersizdir. Birinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla buraya yerleşmiş olabilirler. 1915 yılında Polonya ve Baltık bölgesinden büyük bir mülteci grubunun bu şehre geldiği, Mültecilere Yardım Derneği kurulduğu ve yönetim kuruluna Lunin'in babası V. V. Lunin'in seçildiği bilgisi *Pyatigorsk Eho* gazetesinde yer almaktadır (Kovalenko, 2017, s. 49). B. V. Lunin Pyatigorsk Erkek Lisesi'nde (Pyatigorskoy Mujskoy Gimnazii) öğrenim görmüştür. Lise eğitimi sürecinde tarih öğretmeni, arkeolog ve Kafkasya uzmanı D. M. Pavlov'un kurduğu Genç Arkeologlar Kulübü faaliyetleri Lunin'in bu alana ilgi duymasında büyük rol oynamıştır. Lunin, Pyatigorsk'taki M. V. Lermontov ev müzesinde, müze görevlisi olarak rehberlik yapmıştır. Bu süreçte Genç Arkeologlar Kulübü ile birlikte Pyatigorsk yakınlarındaki kurganlarda yürütülen kazı çalışmalarına da katılmıştır. Kuzey Kafkasya Bölgesel Arkeoloji Meraklıları Öğrenci Derneğinin de yönetim kurulu üyesi olmuştur (Alimova ve İvanova, 1986, s. 6).

Ailesinin Rostov na Donu şehrine göç etmesinin ardından 1921 yılında Don Arkeoloji Enstitüsü'ndeki bazı derslere dinleyici olarak katılmış ve bunların sınavlarını vermiştir. Ancak reşit olmadığı için Enstitüye tam kayıt yaptıramamıştır. Lunin, arkeolojiye olan tutkusu, yazım kabiliyeti, tarihi popüler ve ilgi çekici bir şekilde anlatabilme yetenekleri ile A. İ. Yatsimirskiy ile A. M. Ladyjenskiy'nin ilgisini çekmiştir. Prof. A. İ. Yatsimirskiy'in tavsiyesi üzerine 1923 yılında Rostov Devlet Üniversitesinde Yatsimirskiy tarafından kurulan Don Arkeoloji ve Tarih Derneği üyeliğine kabul edilmiştir. B. V. Lunin, 1920'li ve 1930'lu yıllarda Kuzey Kafkasya Bölgesel Arkeoloji, Tarih ve Etnografya Derneğinde (Severo-Kavkazskoye obşçestvo arheologii, istorii i etnografii, SKOAİE) Yönetim Kurulu üyesi ve bilimsel işler sekreteri (1925–1931), Derneğin Arkeoloji Bölümü Başkanı (1928), sonradan Azak-Karadeniz adını alacak olan Kuzey Kafkasya Yerel Tarih Bürosunun bilimsel işler sekreteri ve başkan yardımcısı (1926–1927), Rostov Bölge İcra Komisyonu Başkanlığına bağlı Devrim, Kültür ve Sanat Eserlerini Muhafaza ve İnceleme Bürosunun bilimsel işler sekreteri ve başkan yardımcılığını yapmıştır. Yine Rostov Bölge Yerel Tarih Müzesinin kıdemli akademik görevlisi (1937–1941) olarak yoğun bilimsel ve örgütsel çalışmalar yürütmüştür (Alimova ve İvanova, 1986, s. 6; Severo-Kavkazskiy krayeved, 1930, s. 28). Lunin müze ve bölge tarihiyle derin ilgisini "Bizzat kader, bana 1920–30'lu yıllarda müzenin çalışmalarının gözlerimin önünde yürütüldüğü Don'un en eski yerel tarihçilerinden biri olma rolünü verdi" ifadeleriyle açıklar (Lunin, 2007, s. 196).

Lunin, Moskova, Krasnodar, Stavropol'deki tarihçilerle, ayrıca yurtdışındaki bazı bilim insanlarıyla dernek adına yazışmalar yapmış, o dönem için çok önemli olan karşılıklı yayın değişimi çalışmalarını takip etmiştir. Yine Rusya Bilimler Akademisinin Merkez Yerel Tarih Bürosu (Tsentral'noye Byuro Kraevedeniya, TsBK) ile ilişkileri sürdürmüş ve dernek faaliyetleri hakkında onları bilgilendirmiştir. Rusya'da yayımlanan yerel tarih literatürünün büyük bölümünü temin ederek derneğin bilimsel-yerel tarih kütüphanesini zenginleştirmeye gayret etmiştir (Konevskaya, 2007, s. 29). Yine *Kuzey Kafkasya Bölgesi* adlı dergide bölge tarihiyle ilgili bibliyografik değerlendirmeler ve makaleler yayımlamıştır (Lunin, 2011, ss. 135–138).

1928 yılında Rostov şehrine gelen Prof. Vasiliy Alekseyeviç Gorodtsov, bir süre sonra B. V. Lunin ile tanışmış ve onun gayreti ve yaptığı çalışmalar dikkatini çekmiştir. Lunin'e bundan sonraki çalışmalarında büyük destek vermeye başlayan Gorodtsov, Lunin'i *Kuzey Kafkasya arkeolojisinin yükselen yıldızı* olarak değerlendirmiştir. Bundan sonra bu iki bilim insanı arasındaki ilişkiler Gorodtsov'un ölümüne kadar devam etmiştir. Lunin, Rostov na Donu şehrinde 1949 yılında yayımlanan ilk kitabı olan *Oçerki istorii Podonya-Priazovya* yani *Ana Çizgileriyle Podonya ve Priazovye'nin Tarihi* adlı eserini de ona ithaf etmiştir. Lunin Don ve Kuzey Kafkasya bölgesinde yaptığı çalışmalarla bu bölgenin tarih, arkeoloji ve müzecilik araştırmalarının kurucusu olarak değerlendirilmektedir (Alimova ve İvanova, 1986, ss. 6–7). İ. Geguzin de Sovyet dönemi Don yerel tarihçiliğinin Lunin ile başlayıp yükseldiğini, Lunin'in bu şehirde yaşadığı 12 yıl boyunca Don tarihinin tanıtılması için büyük çaba harcadığını belirtir (Geguzin, 1987, ss. 28, 30).

1925–1926 yıllarında Derneğin bazı üyelerinden oluşan bir gruba Kuzey Kafkasya bölgesinin arkeolojik haritasını hazırlama görevi verilmesi üzerine arkeolog, jeolog ve tarihçiler iki haftada bir Şirman, Lunin, Stefanov ve Krasnyanskiy gibi dernek üyelerinin evlerinde bir araya gelmeye başlamışlardır. Yayın faaliyetleri, yaklaşan sunumlar, çeşitli geziler, yeni kitaplar gibi derneğin değişik meseleleri de bu toplantılarda ele alınmaya başlanmıştır. Ocak 1931'de Lunin'in evinde yapılan toplantıda Üniversite bünyesindeki Emek ve Yaşam Enstitüsü ile Derneğin birleştirilmesini öngören, yönetimin ise Marksist anlayışa ve usullere hâkim kişilere devredilmesini talep eden Bilim Çalışanları Bölümü'nün teklifi, ciddi tartışmalara neden olmuştur. Toplantıya katılan dernek üyelerinin büyük kısmının Marksizmi benimsemediği de bilinmektedir (Ştavdaker, 2013).

B. V. Lunin 4 Şubat 1931 tarihinde 24 yaşında, Kuzey Kafkasya Bölgesel Arkeoloji, Tarih ve Etnografya Derneği yönetim kurulu üyeleri ile birlikte İçişleri Halk Komiserliği (Narodnıy Komissariat Vnutrennih Del, NKVD) tarafından tutuklanmıştır. Ceza Kanunu'nun 58. maddesi uyarınca, "arkeolojik harita hazırlama çalışmaları etrafında toplanan araştırmacı ve yerel tarihçi çevrelerin düzenli ev toplantılarına faal bir şekilde katılmak" ile suçlanmıştır. Lunin, "yerel tarih çalışmalarını mevcut olana karşı geçmişe yönlendirmeye çalışmak", "burjuva-soyluların bilimine bağlılığı devam ettirmek ve Marksizm-Leninizm bilim anlayışına karşı çıkmak" ile itham edilmiştir. Tutukluluğun ardından B. V. Lunin, şartlı olarak Frunze (bugünkü Bişkek) şehrine sürgüne gönderilmek üzere hüküm giymiş, hüküm üç yıl ertelenmiştir. Durumun ciddiyetini kavrayan B. V. Lunin, soruşturma makamlarıyla iş birliği yapmayı kabul etmiş ve 8 Eylül 1931 tarihinde serbest bırakılmıştır. Lunin'in bu tutukluluk sürecinde hayli korkuya kapıldığı ve bu sürecin onun ideolojik dönüşümünün de dönüm noktası olduğu değerlendirilmektedir. Bu soruşturma süreçleri sonrasında Kuzey Kafkasya Bölgesel Tarih, Arkeoloji ve Etnografya Derneği, benzeri diğer bilimsel-yerel tarih örgütleriyle birlikte çalışmalarına son vermiştir (Ştavdaker, 2013; Kovalenko, 2017, s. 51; Alimova ve Germanov, 2014, s. 350). Lunin'in soruşturma tutanaklarını inceleyen Kovalenko, bu tutanaklarda Lunin'e ait hiç de hoş olmayan ifadeler, ihbarlar ve suçlamalar bulunduğunu, ancak onun bilime uzun yıllar boyunca yaptığı büyük katkılar karşısında bunları ön plana çıkarmanın doğru olmayacağını belirtir (Kovalenko, 2017, s. 52).

Taganrog Yerel Tarih Derneği başkanı arkeolog M. A. Miller 1930'lu yılların baskı ortamını şu şekilde anlatmaktadır:

Otuzlu yılların korkunç dönemi bütünüyle ideolojik cephedeki mücadele ile doluydu. Saha çalışmaları ve araştırmalar azaldı ve en arka plana itildi. Bu dönemin arkeologları arasında ön plana çıkanlar, saha çalışanları, kazı uzmanları, araştırmacılar ve bilim insanları değil; siyasi yazarlar, eleştirmenler ve Marksizm-Leninizm klasiklerinin sözlerini ezbere aktaran dogmatik kişilerdi… 'Arkeolojide devrim' döneminin arkeologları, daha doğrusu arkeoloji yazarları, neredeyse tamamen genç ve yeni insanlardandı. B. Lunin, arkeoloji yazarı, Arkeoloji Derneği sekreteri ve SKBK sekreteri. NKVD tarafından tutuklanmış, fakat bir yıllık tutukluluk sonrası serbest bırakılmış ve Komünist Partiye katılmıştır. (Miller, aktaran Ştavdaker, 2013)

Bu süreçte yerel tarih çalışanları büyük oranda tasfiye edilmiştir. Lunin serbest bırakıldıktan sonra bilimsel faaliyetlerine kaldığı yerden devam etmeye başlamış, arkeoloji ve bibliyografya çalışmalarına ağırlık vermiştir. Lunin, Leningrad'da bulunan Devlet Maddi Kültür Tarihi Akademisinin genel kurullarına da katılmış, Moskova'da 1-5 Aralık 1930'da tertiplenen I. Rusya Müzecilik Kongresi'ne iştirak etmiştir. Onun Don ve Kuzey Kafkasya'nın arkeolojisi ve tarihiyle ilgili çalışmaları, dönemin ileri gelen bilim insanları İ. Yu. Kraçkovskiy, P. N. Çerniyayev, V. A. Gorodtsov, S. A. Jebelev, P. P. Efimenko gibi araştırmacılardan olumlu değerlendirmeler almıştır. Rostov na Donu Finans ve Ekonomi Enstitüsü, Kuzey Kafkasya Bilimsel Araştırma Enstitüsü, Moskova Enerji Enstitüsünde dersler vermiştir. Rostov'daki Komünist Parti'nin propaganda birimlerinde de görev almıştır (Alimova ve İvanova, 1986, s. 8). 1934–1935 yıllarında Azak-Karadeniz Yerel Tarih Bürosunun yöneticisi olmuştur. Bu büro 1936 yılında Azak-Karadeniz Bölgesi İnceleme Topluluğu şeklinde adlandırılmıştır. Bu tarz örgütlerin tüzüğü TsBK tarafından hazırlanmış, RSFSC Halk Eğitimi Komiserliği tarafından onaylanmış ve NKVD organlarının talepleri ile uyumlu hâle getirilmiştir (Ştavdaker, 2013). Bu olaylar İ. Stalin dönemi baskılarının ve ideolojisinin toplumun hemen bütün kurumlarına tesirini göstermesi bakımından birer örnektir. Dolayısıyla bu dönemin tarihi araştırılırken dönemin baskı ortamı, ideolojik tesiri dikkate alınmadan isabetli araştırmaların ve değerlendirmelerin yapılması da mümkün değildir.

21 Ocak 1937'de Topluluğun çalışmaları Bölge Plan Komitesi tarafından denetime alınmış, 1500 üyesi olan bu topluluğun faaliyetleri ve üyelik süreçleri yeniden tanımlanmıştır. Lunin bu topluluğun başkan yardımcısı olarak resmî ve ücretli olarak görevlendirilmiştir (Ştavdaker, 2013).

B. V. Lunin, 1935 yılında *Aşağı Don Havzasında Sınıf Öncesi Toplumun Ekonomik Biçimlerinin Gelişim Sorunu* adlı makalesini yayımlamıştır. B. V. Lunin, Aşağı Don bölgesi ve Kuzey Kafkasya arkeolojisine büyük katkılar sağlamıştır. 1937 yılında yeni kurulan Rostov Bölgesi Yerel Tarih Müzesinde Sovyet Öncesi Tarih Bölümü'nün başına getirilmiştir. *Rostov Bölgesi Yerel Tarih Müzesi Haberleri*'ni yayımlamaya başlamıştır (Kovalenko, 2017, s. 51). 1937 yılında yayımladığı *Podkum İnsanının Gerçek Yaşı Sorunu: Arkeolojik Veriler Işığında* adlı makalesi de Moskova'daki ilim çevrelerinde onun çalışmalarına karşı ciddi bir ilgi uyandırmıştır. Lunin'in bilim dünyasına tanıttığı MÖ 4. yüzyıla ait cenaze töreni sahnesi içeren mermer rölyef, *Kral Pakor*'un yazısını taşıyan gümüş kâse ve Dakhovskaya'dan ele geçen Yunan ve Roma mitolojisinin önemli anlatılarından olan Dionysos onuruna icra edilen ritüelleri tasvir eden Bakhanal (Bakchai) sahnelerini içeren buluntularla ilgili

çalışmaları ön plana çıkar. Nümizmatik alanında da kendini geliştiren Lunin'in Don ve Kuban bölgelerindeki antik sikkelerle ilgili çok sayıda çalışması bulunmaktadır. Lunin, M. A. Miller ile birlikte Taganrog yakınlarında MÖ 4. yüzyıla ait bir nekropolde; S. A. Vyazigin ile ise Azak'ta Ceneviz Tana'sının taş kapılarının bulunduğu alanda arkeolojik kazılar gerçekleştirmiştir. Bunun yanı sıra Aşağı Don'un çeşitli eski yerleşimlerinde çok sayıda arkeolojik araştırmalar yapmıştır. Bu dönemde Lunin, *Don Kazaklığının Tarihine Dair*, *Azak, Rostov, Taganrog. Rostov Bölgesi Kentlerinin Tarihine Katkı*, *Eski Şehir (Çerkask)*, *Don ve Kuban'da İlk İnsanlar*, *Sarkel, Azak Kuşatması* gibi çalışmaları da kaleme almıştır (Alimova ve İvanova, 1986, s. 7).

İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasından sonra B. V. Lunin orduya çağrılmış ve Güney Cephesinde askerî hastanede siyasi komiser olarak görev yapmıştır. Aldığı görevleri başarıyla yerine getirmesinden dolayı, Güney Cephesi Askerî Komisyonu, 8 Haziran 1942 tarihinde Lunin'e kıdemli siyasi komiser unvanını vermiştir. Savaş sürecinde düşman bombardımanında yaralanan askerlerin kurtarılması esnasında gösterdiği çalışmalardan dolayı takdirname ile ödüllendirilmiştir. Cephe hizmetinin ardından B. V. Lunin, 1942–1953 yılları arasında Türkistan Askerî Bölgesi'nde kaptan, binbaşı ve yarbay rütbeleriyle Çirçik, Termez, Alma-Ata, Semerkant, Taşkent şehirlerindeki askerî eğitim kurumlarında kıdemli hoca ve sosyo-ekonomik dersler bölümü başkanı olarak görev yapmıştır. Yine Akşam Subay Enstitüsünde hocalık yapmış ve Türkistan Askerî Bölgesi'nde fahri propaganda faaliyetleri yürütmüştür. 1953 yılında ordudan terhis edilmiştir (Alimova ve Germanov, 2014, ss. 352–353).

Askerî görevinden terhis olduktan sonra Lunin, hayatının sonuna kadar Özbekistan Bilimler Akademisinde görev yapmıştır. Özbekistan Bilimler Akademisi, Tarih ve Arkeoloji Enstitüsünde bilimsel çalışmalar sekreteri; Özbekistan Bilimler Akademisi Başkanlığı bünyesindeki Sosyal Bilimler Bölümü'nde memur; kıdemli bilim çalışanı ve 1968'den itibaren de Bilimler Akademisi Tarih Enstitüsü Tarih Yazımı Bölümü Başkanı gibi muhtelif idari görevlerde bulunmuştur. 1956 yılında *Türkistan'da Rus Şarkiyatçılığı ve Arkeolojisi Tarihi* adlı teziyle tarih bilimleri kandidatı yani doktor unvanını; 1966 yılında ise *Devrim Öncesi ve Sovyet Şarkiyatçılığında Orta Asya* adlı teziyle de tarih bilimleri doktoru unvanını almış, 7 Eylül 1970 tarihinde de profesör olmuştur. 1961 yılında Taşkent Devlet Üniversitesi Arkeoloji Kürsüsünün şeref üyesi seçilmiştir. 1967 yılından itibaren kıdemli öğretim üyesi, 1970'ten sonra ise Toplum Bilimleri Öğretim Elemanlarının Hizmet İçi Yetiştirme Enstitüsünün Tarih Bölümü profesörü olarak görevini devam ettirmiştir (Alimova ve Germanov, 2014, s. 353).

Türkistan Üzerine Çalışmaları

1931 yılında tutuklanmasının ardından Orta Asya'ya sürgün kararı verilmesi Lunin için beklenmedik bir karar olmuştur. Ancak bu karar icra edilmemiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasından sonra askerî görevde bulunduğu 1941 yılından 1953 yılına kadar akademik çalışmalarını büyük oranda bırakmıştır. 1953 yılında ordudan terhis edildikten sonra Taşkent'e yerleşen Lunin, Türkistan tarihine yönelmiş ve hayatının geri kalanında çalışmalarının büyük kısmını bu alana ayırmıştır.

Bu alandaki ilk çalışması, S. P. Tolstov ile V. A. Şişkin'in kaleme aldıkları Termez Şehrinin Tarihi Üzerine (K istorii goroda Termez) adlı çalışmaya 1943 yılında yazdığı tenkit yazısıdır. Türkistan tarih yazımı konularına yönelen Lunin bu alanda, *Türkistan'da Rus Şarkiyatçılığı ve Arkeolojisi Tarihinden*; *Türkistan Arkeoloji Meraklıları Cemiyeti* (İz istorii russkogo vostokovedeniya i arheologii v Turkestane, Turkestanskiy krujok lyubiteley arheologii, 1958); *Türkistan'daki Bilimsel Cemiyetler ve Bunların İlerici Faaliyetleri. 19. yüzyıl sonu – 20. yüzyıl başı* (Nauçnıye obşçestva Turkestana i ih progressivnaya deyatelnost. Konets XIX-naçalo XX v. 1962); *Devrim Öncesi ve Sovyet Şarkiyatçılığında Orta Asya* (Srednyaya Aziya v dorevolyutsionnom i sovyetskom vostokovedenii, 1965); *Ulusal Şarkiyatçılığın Bilimsel Mirasında Orta Asya (N. İ. Veselovskiy'in Hayatı ve Faaliyetleri)* (Srednyaya Aziya v nauçnom nasledii oteçestvennogo vostokovedeniya (Jizn i deyatelnost N. İ. Veselovskogo) 1979); *Akademisyen V. V. Bartold'un Hayatı ve Faaliyetleri* (Jizn i deyatelnost akademika V. V. Bartolda, 1981); *Orta Asya'daki İlk Yüksek Şarkiyat Öğretim Kurumunun Tarihinden* (İz istorii pervogo vısşego vostokovednogo uçebnogo zavedeniya v Sredney Azii, 1962); *Sovyet Orta Asyasında Yükseköğretim Sisteminin Oluşum Tarihinden* (İz istorii sozdaniya sistemı vısşego obrazovaniya v sovyetskoy Sredney Azii, 1971); *Şarkiyat Fakültesi: Taşkent Devlet Üniversitesi Şarkiyat Fakültesinin Kısa Tarihçesi* (Vostoçnıy fakultet. Kratkiy oçerk istorii vostfaka TaşGU 1981); *Özbekistan'da Sovyet Şarkiyatçılığının Oluşumu ve Gelişimi Tarihinden* (İz istorii stanovleniya i razvitiya sovyetskogo vostokovedeniya v Uzbekistane, Moskova, 1975); *1917 Sonrası Orta Asya Cumhuriyetlerinde Şarkiyatçılık* (Vostokovedeniye v respublikah Sredney Azii posle 1917 goda, Moskova, 1983) gibi temel çalışmaları kaleme almıştır (Alimova ve Germanov, 2014, ss. 353–354).

Lunin, Özbekistan'da 40 yıl boyunca yayımlanan *Özbekistan'da Toplum Bilimleri* (Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane) adlı derginin editörler kurulu üyeliğini, yine 14 ciltlik *Özbekistan Ansiklopedisi*'nin de baş editörler kurulu üyeliğini yapmıştır (Kovalenko, 2017, s. 49).

B. V. Lunin'in Türkistan araştırmalarının önemli kurumlarından olan Türkistan Arkeoloji Meraklıları Cemiyeti üzerine hazırladığı ve 1958 yılında yayımlanan *Türkistan'da Rus Şarkiyatçılığı ve Arkeolojisi Tarihi (Türkistan Arkeoloji Meraklıları Cemiyeti [1895–1917])* adlı çalışması (Lunin, 1958) Orta Asya tarihi üzerine yapılan en nitelikli çalışmalardan biri olarak değerlendirilmiştir (Alimova ve Germanov, 2014, s. 354). A. N. Kononov, bu ve *Devrim Öncesi ve Sovyet Şarkiyatçılığında Orta Asya* adlı iki kitabıyla Lunin'in adının Sovyet şarkiyatçılık tarihine geçtiğini belirtmiş ve onun son iki yüzyılın en iyi şarkiyat uzmanlarından biri olduğu

değerlendirmesinde bulunmuştur. Yine V. V. Ginzburg, T. A. Trofimova onun *Türkistan'da Rus Şarkiyatçılığı ve Arkeolojisi Tarihi* çalışmasını olağanüstü bir inceleme olarak nitelemiştir. A. M. Belenitskiy ise "B. V. Lunin'in Orta Asya historiografisiyle ilgili büyük çalışması, bilimsel açıdan son derece mühim bir başarıdır; bu çalışma, gerçekleştirilmesi güç olağanüstü bir bilimsel kahramanlıktır." şeklinde değerlendirmelerde bulunur (aktaran Alimova ve İvanova, 1986, s. 10).

Eserin hareket noktasını teşkil eden Türkistan Arkeoloji Meraklıları Cemiyeti (Turkestanskogo krujka lyubiteley arheologii (TKLA)), V. V. Bartold'un ve N. P. Ostroumov'un inisiyatifi ile 1895 yılında Taşkent'te kurulmuştur. Orta Asya maddi kültürüne ait anıtları inceleyen, tanımlayan ve koruyan bu topluluk, aynı zamanda arkeolojik kazılar da yürütmüştür. Cemiyet tarafından yüzlerce makale ve bilimsel broşür yayımlanmıştır. Lunin, eserinde bu cemiyetin faaliyetlerini çok geniş bir şekilde ele almıştır (Lunin, 1959, ss. 231–256). Lunin'in çalışmasından anlaşıldığı üzere, Cemiyetin faaliyetlerine bu alana ilgi duyan herkes katılabiliyordu. Kuruluşundan itibaren Cemiyet bünyesinde farklı görüşlere sahip iki grup insan bulunmuştur. Birinci grubu yüksek rütbeli devlet görevlileri ve generaller, ikinci grubu ise daha ziyade entelektüel kesimin temsilcileri olan öğretmenler, hekimler, mühendisler, ziraatçılar ve çeşitli memurlar teşkil etmekteydi. Cemiyette ikinci grubun Türkistan araştırmalarının gelişmesinde daha etkili olduğu değerlendirilmektedir (Alimova ve Germanov, 2014, s. 354). Bununla birlikte Fransız araştırmacı Marlène Laruelle bu cemiyetin siyasi ve ideolojik olarak Turancılığa karşı çıkmayı amaçlayan, Türkistan'ın Aryanların atalarının yurdu tezini destekleyen çalışmalar yapan bir kurum olduğu değerlendirmesini yapmaktadır (Laruelle, 2003, ss. 155–165).

Lunin, 1917 Ekim Devrimi'nin, TKLA üyeleri de dâhil olmak üzere aydın çevreler arasında derin bir bölünmeye yol açtığı tespitini yapmaktadır. *Sömürge idaresinin temsilcileri arasında saydığı V. P. Nalivkin, N. P. Ostroumov ve N. S. Lıkoşin gibi araştırmacıların yeni koşullar altında etkisiz ve işlevsiz bir konuma düştüklerini belirtir*. Bununla birlikte TKLA üyelerinin Saymalı-Taş'taki kaya resimlerini, Borolday yazıtları olarak adlandırılan buluntuları ve Talas Nehri vadisindeki diğer eski Türk yazıtlarını, Yedisu bölgesindeki Hristiyan mezarlıklarında bulunan Süryani-Nesturi yazıtlarını, ünlü Bıya-Nayman ossuariumlarını ve Uluğ Bey'in Semerkant'taki rasathanesinin kalıntılarını keşfetmelerinin önemli çalışmalar olduğunu ifade eder ve bunları etraflı bir şekilde ele alır (Alimova ve Germanov, 2014, s. 355).

Leningrad Devlet Üniversitesi Doğu Fakültesi İran Filolojisi Kürsüsü Başkanı A. N. Boldıryev, "B. V. Lunin, şu anda unutulmaya yüz tutmuş bir dönemin yeniden ihyasını en yetkin şekilde gerçekleştirmektedir. Bütün geçici olanlar, yerleşik bilim geleneğinin bir parçası olarak kalıcı hâle gelmektedir. En büyük takdiri hak eden kişi B. V. Lunin'dir." değerlendirmesini yapmaktadır. Prof. V. A. Kraçkovskaya da "B. V. Lunin'in Devrim Öncesi ve Sovyet Şarkiyatçılığında Orta Asya adlı monografisi son derece kıymetlidir." der ve eserin en değerli bölümünün, el yazmalarının tarihi, yayımı ve önemi üzerine çok kıymetli bibliyografik malzeme barındıran Doğu el yazmalarıyla ilgili bölüm olduğunu belirtir. V. F. Minorskiy ise "B. V. Lunin'in çalışmalarındaki samimi coşkusunu takdir ediyorum. Bir akademik kurumun görevli bir araştırmacısı değil de gerçek bir arşiv araştırmacısı olarak çalışmaktadır. Onun kaleminde, geçmiş ve güncel bilimsel bir bütün hâlinde birleşmektedir." der. Minorskiy'e göre Lunin'in çalışmaları, karşısına çıkan yığınla malzemeden yılmayan ve bilimsel açıdan son derece faydalı bir işin üstesinden gelen ciddi ve titiz bir araştırmacının ortaya çıktığını, bilim insanlarına dair hafızanın onlar hayattayken de pekiştirilebileceğini göstermektedir; yazar, eski kökler ile yeni filizler arasında dengeli bir süreklilik kurmaya çalışmakta ve titiz çalışmalarıyla en yüksek takdiri hak etmektedir (aktaran Alimova ve İvanova, 1986, s. 11).

B. V. Lunin'in 1974 yılında yayımlanan *Özbekistan'da Toplumsal Bilimlerin Tarih Yazımı* (İstoriografiya obşçestvennıh nauk v Uzbekistane) adlı eseri Orta Asya'daki bilim insanlarının hayatları ve çalışmaları ile ilgili önemli bir biyografi çalışmasıdır. Bu çalışmada Özbekistan ve Orta Asya'da devrim öncesi ve Sovyet döneminde yaşayan 65 bilim insanının hayatı ve eserleri hakkında bilgi verilmektedir (Alimova ve İvanova, 1986, s. 11).

Lunin'in Türkistan bölgesiyle ilgili çalışmalar yapan çok sayıda bilim insanının da hayatı ve eserleriyle ilgili biyografik makaleler yayımladığı dikkati çeker. Böylelikle bölgeyle ilgili yapılan çalışmaların ve araştırmacıların bilim dünyasında geniş bir şekilde tanınmasına, değerlendirilmesine mühim katkılar sağlamıştır. Bu bağlamda V. V. Bartold, V. L. Vyatkin, Ya. G. Gulyamov, A. A. Divaev, V. D. Jukov, Ş. İ. İbragimov, G. A. İnozemtsev, A. N. Kononov, M. E. Masson, R. N. Nabiyev, S. F. Oldenburg, L. V. Oşanin, S. P. Tolstov, İ. İ. Umnyakov, V. A. Şişkin, A. E. Şmidt gibi Orta Asya ile ilgili çalışmalar yapan birçok bilim insanının hayatı ve eserleri ile ilgili bilimsel biyografi çalışmaları yayımlamıştır. Lunin'in *Özbekistan'da Tarih Biliminin Tarihi* (İstoriya istoriçeskoy nauki v Uzbekistane. Kratkiy Oçerk, 1970), *Büyük Dostluğun Kaynaklarında* (U istokov velikoy drujbı, 1972), *Kaynaklarda Özbekistan Tarihi. Eski Çağ* (İstoriya Uzbekistana v istoçnikah. Drevniy Period, 1984) adlı çalışmaları da Özbekistan tarihiyle ilgili önemli çalışmalar olarak ön plana çıkmaktadır (Alimova ve İvanova, 1986, s. 12).

Türkistan tarih araştırmaları üzerine yaptığı çalışmalarla bu alanın vazgeçilmez başvuru eserlerini ortaya koyan V. V. Bartold'un hayatı muhtelif şekillerde kaleme alınmıştır. Bu noktada B. V. Lunin, *Akademisyen V. V. Bartold'un Hayatı ve Faaliyetleri. Millî Şarkiyatçılıkta Orta Asya* (Lunin, 1981) adlı çalışmasıyla Bartold'un hayatı ve araştırmaları üzerinden Rusya'da şarkiyatçılığın gelişimini incelerken, Orta Asya tarihini, tarihi

meselelerini, tarih yazım sürecini de etraflı bir şekilde ortaya koymuştur. Bu eser, sürekli kaynak gösterilen bir çalışma olarak literatürdeki yerini almıştır. Çalışma Türkçeye de çevrilerek yayımlanmıştır (Lunin, 2015).

Bartold'a adanmış en kapsamlı historiografik incelemeyi müstakil bir monografik araştırma biçiminde ilk kez ortaya koymaya çalışan kişi, Orta Asya tarih yazımı okulunun duayeni B. V. Lunin olmuştur. …V. V. Bartold'un Ekim Devrimi sonrasındaki yaşamı ve bilimsel faaliyetleri de tatmin edici bir biçimde ele alınmaktadır. Yazar, bilginin Rus şarkiyatçılığının oluşumu ve gelişimindeki belirleyici rolünü, onun son derece yoğun, çok yönlü bilimsel-örgütsel ve aydınlatıcı faaliyetlerini, ayrıca Orta Asya, Doğu'nun diğer ülkeleri ve İslam tarihi üzerine kaleme aldığı yeni çalışmalarını ayrıntılı biçimde incelemektedir… (Alimova ve Germanov, 2014, ss. 356, 358)

Nümizmatik ile ilgili olarak ön plana çıkan çalışmaları arasında *Özbekistan Topraklarında Eski Sikkelerin Hazineleri ile Münferit Sikke Buluntularının Topografyası ve Tanımı Üzerine. Arşiv Malzemelerine Göre* (K topografii i opisaniyu drevnih monetnıh kladov i otdelnıh monetnıh nahodok na territorii Uzbekistana. Po arhivnım dannım, 1967), *Türkmenistan Topraklarında Bulunan İlk Antik Sikke Buluntuları ve Derlemelerinin Tarihinden* (İz istorii pervıh nahodok i sborov drevnih monet na territorii Turkmenistana, 1980), *Zamanın Ötesine Bakış (Kuşanların Tarihî-Kültürel Mirasının Araştırılması Tarihinden)* (Prozrevaya dal vremen. İz istorii izuçeniya istoriko-kulturnogo naslediya kuşan, 1983) adlı eserler bulunmaktadır. Bunun yanında tarih-etnografya alanındaki eserleri arasında da *N. İ. Veselovskiy Arşivine Göre Karakalpakların Geleneksel Balıkçılığına İlişkin 1876 Yılına Ait Yayımlanmamış Materyaller* (İz neopublikovannıh materialov 1876 g. K opisaniyu narodnogo rıbnogo promısla karakalpakov. Po dannım iz arhiva N. İ. Veselovskogo, 1967), *Özbekistan'ın Sosyal Yönelimli Kukla Tiyatrosunun Tarihine İlişkin Bazı Veriler* (Nekotorıye dannıye k izuçeniyu sotsialnoy napravlennosti kukolnogo teatra Uzbekistana, 1973), *Orta Asya ve Kazakistan'da XVIII – XX. Yüzyıl Başlarında Ekonomi Tarihinin Tarih Yazımına Dair Materyaller* (Materialı k istoriografii istorii hozyaystva narodov Sredney Azii i Kazahstana kontsa XVIII-naçala XX vv., 1975), *Özbekistan'da Etnografik Araştırmaların Başlangıç Dönemi. XX. Yüzyılın 20'li Yılları* (Naçalnıy etap etnograficeskih issledovaniy v Uzbekistane. 20-e godı XX v., 1985) eserleri bu alandaki çalışmalarından bazılarıdır (Alimova ve İvanova, 1986, ss. 12–13).

Lunin'in tarih, tarih yazımı (historiography), etnografya, bibliyografya, biyografi, tenkit gibi muhtelif alanlardaki çalışmaları, *Voprosı istorii*, *İzvestiya VUZov SSR*, *Narodı Azii i Afriki*, *Vestnik drevney istorii, Sovyetskaya etnografiya, Sovyetskoye vostokovedeniye, Vestnik znaniya, Nauka i jizn, Srednyaya Aziya i Kazahstan* gibi ileri gelen yayın organlarında yayımlanmıştır. Ayrıca 1955 yılından 1979 yılına kadar Özbekistan'ın arkeolojisi, tarihi, etnografyası, felsefesi ve hukuku alanlarında yayımlanan çalışmaların bibliyografyalarını ihtiva eden, *Özbekistan'ın Arkeoloji, Tarih, Etnografya, Felsefe ve Hukuk Alanlarındaki Literatürüne İlişkin Bibliyografik Dizinler* (Bibliografiçeskiye ukazateli literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana), *Türkistan Arkeoloji Meraklıları Derneğinin Protokollerine ve Bildirilerine İlişkin Bibliyografik, İsim ve Coğrafi Dizin* (Bibliografiçeskiy, imennoy i geografiçeskiy ukazateli k Protokolam i soobşçeniyam Turkestanskogo krujka lyubiteley arheologii, 1959) çalışmaları bilhassa araştırmacılar için büyük öneme sahiptir. Bibliyografya alanındaki çalışmaları arasında, Sovyet dönemine ait tarih ve maddi kültür eserlerine yönelik literatür katalogları; Ürgenç döneminin sanatsal mirasına ilişkin dizinler, Buhara, Semerkand, Harezm ve Orta Asya'nın diğer şehirlerinin tarihine dair bibliyografyalar ile Ebu Reyhan el-Biruni, İbn Sina gibi seçkin bilginlerin yaşamı ve eserlerine odaklanan biyografik derlemeler yer almaktadır (Alimova ve İvanova, 1986, s. 13).

L. Ya. Apostolov, V. V. Bartold, S. F. Voytsehovskiy, D. G. Voronovskiy, V. L. Vyatkin, Ya. G. Gulyamov, A. A. Divaev, A. N. Dyaçkov-Tarasov, V. D. Jukov, Ş. Y. İbragimov, G. A. İnozemtsev, E. F. Kal, A. N. Kononov, A. M. Listopadov, M. E. Masson, R. N. Nabiyev, İ. İ. Nogin, S. F. Oldenburg, L. V. Oşanin, G. N. Prozritelov, N. N. Raevskiy, A. N. Samoyloviç, A. A. Semenov, V. F. Smolin, İ. İ. Umnyakov, P. A. Falev, V. A. Şişkin, A. E. Şmidt gibi şarkiyatçı, tarihçi, arkeologların hayatları ve eserleriyle ilgili biyografik makaleler de kaleme almıştır (Alimova ve Germanov, 2014, s. 361).

Lunin, Özbekistan tarihi, arkeolojisi, kültürü vb. konulardaki bilimsel, editoryal ve akademik faaliyetlere faal bir şekilde katılmıştır. 1957'den itibaren muhtelif bilimsel dergilerin ve ansiklopedik yayınların yayımlar kurulunda görev alan Lunin, birçok temel başvuru eserinin ve kolektif eserin sorumlu editörü olmuştur. Özbek SSC Bilimler Akademisi ile Alişir Nevai Cumhuriyet Kütüphanesi gibi kurumlarca yayımlanan bibliyografya kitaplarının hazırlanmasında görev almıştır. Doktora tez jürilerinde görev yapmış, ulusal ve uluslararası kongre ve konferanslara faal bir şekilde katılmıştır. 1974'ten başlayarak SSCB Bilimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsünde şarkiyat çalışmaları ile ilgili çalışmaların sunulduğu ve geleneksel hâle gelen *Bartold Okumaları*na (Bartoldovskiye çteniye) düzenli olarak katılmıştır. Bu arada Lunin, Komünist Partinin yayın organı Kommunist Uzbekistana dergisinin yayın kurulu üyeliğini yapmış ve akademik çalışmalarının yanında sosyalist rejim ile ilgili birçok yayın da yaptığı görülmektedir (Alimova ve İvanova, 1986, s. 13). Ailesinden gelen siyasetle ilişkisinin Lunin'in hayatı boyunca sürdüğü dikkati çekmektedir. Bilhassa 1970'li yılların sonunda bu konuda yazılar kaleme almıştır. Bununla birlikte onunla aynı yıllarda yaşayan meşhur şarkiyatçı, arkeolog A. N. Bernştam gibi o dönemde yaygın olan rejim baskılarına maruz kaldığı görülmektedir (Buyar, 2016, ss. 191, 196). Bu sebepten olsa gerektir ki hayatının bazı dönemleri ile ilgili bilgiler çok kısıtlı kalmaktadır.

B. V. Lunin, genç bilim insanlarının yetişmesinde de mühim katkılar sunmuş olup sekiz öğrencisi başarıyla doktora tezlerini savunmuştur. Lunin, Kırgızistan, Tacikistan, Kazakistan'daki bilim insanları ve kurumları ile de devamlı irtibat hâlinde olmuş ve ortak çalışmalar yapmıştır. Bu ülkelerdeki bilimsel yayın organlarının yayın kurulu üyeliği, editörlük ve hakemlik görevlerini yerine getirmiştir. Ayrıca *Kırgız SSC Tarihi* adlı eserin de 1986 baskısının eş editörlüğünü yapmıştır. Lunin çok yönlü bilimsel ve toplumsal çalışmaları neticesinde çok sayıda ödül ile taltif edilmiştir (Alimova ve İvanova, 1986, s. 15). Boris Vladimiroviç Lunin 18 Ekim 2001 tarihinde Taşkent'te ölmüş ve Dombrabad mezarlığına defnedilmiştir.

Sonuç

Boris Vladimiroviç Lunin'in hayatı, bilimsel faaliyetleri ve bilhassa Türkistan ile Kuzey Kafkasya tarih yazımına yaptığı katkıları hayli önemlidir. Lunin'in hayatının ilk dönemi, ailesinin devrimci geçmişi ve sürgün tecrübeleri sebebiyle siyasetin doğrudan tesiri altında geçmiştir. Pyatigorsk ve Rostov dönemlerinde arkeoloji, müzecilik ve yerel tarih alanlarında yürüttüğü çalışmalar, Sovyet öncesi ve erken Sovyet döneminde bölgesel tarihçiliğin kurumsallaşmasında önemli bir rol oynamıştır. Özellikle Kuzey Kafkasya Bölgesel Arkeoloji, Tarih ve Etnografya Derneği bünyesindeki faaliyetleri, yerel tarih çalışmalarının bilimsel düzeye taşınmasına katkı sağlamıştır.

1931 yılında yaşadığı tutukluluk ve ardından gelen ideolojik dönüşüm, Lunin'in hayatında belirleyici bir kırılma noktasıdır. Sosyalist rejimin bir taraftarı olmasına rağmen yaşadıkları, yalnızca onun kişisel kaderini değil, Sovyetler Birliği'nde arkeoloji, tarih ve yerel tarih çalışmalarının ideolojik denetim altına alınışını da yansıtmaktadır. Lunin, bu baskı ortamına rağmen bilimsel üretimini sürdürmüştür.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Lunin'in hayatında başlayan Türkistan dönemi, onun bilimsel mirasının en verimli dönemini teşkil etmiştir. Özbekistan Bilimler Akademisi bünyesinde yürüttüğü çalışmalar, Türkistan ve Orta Asya tarih yazımının sistematik biçimde ele alınmasını sağlamıştır. Devrim öncesi ve Sovyet dönemi şarkiyatçılığını birlikte değerlendiren yaklaşımı, bu alanın süreklilik ve kopuş noktalarını ortaya koyan özgün bir perspektif sunmaktadır. Bilhassa Türkistan Arkeoloji Meraklıları Cemiyeti üzerine yaptığı kapsamlı inceleme, Orta Asya'daki bilimsel kurumların tarihine ait ilk başvuru eserlerinden biri olmuştur.

Lunin'in en dikkat çekici yönlerinden biri, sadece tarih ve arkeoloji alanlarında değil, aynı zamanda tarih yazımı, bibliyografya ve bilim tarihi sahalarında da kalıcı eserler vermiş olmasıdır. Onun hazırladığı bibliyografik dizinler ve bilim insanlarına dair biyografik çalışmalar, Orta Asya araştırmaları için vazgeçilmez başvuru çalışmaları niteliğindedir. Bu yönüyle Lunin, yalnızca yeni bilgiler üretmekle kalmamış, mevcut bilgi birikiminin düzenlenmesi ve erişilebilir kılınmasına da büyük katkı sağlamıştır. Bibliyografya alanındaki çalışmalarıyla ön plana çıkmış olup Özbekistan arkeolojisi, tarihi, etnografyası, felsefesi ve hukuku üzerine yıllık bibliyografik literatür dizinlerini yayımlamıştır.

Ayrıca Lunin'in V. V. Bartold, Veselovskiy ve başka ileri gelen şarkiyatçılar üzerine yaptığı çalışmalar, Rus ve Sovyet şarkiyatçılığının entelektüel mirasını bütüncül bir çerçevede değerlendirme imkânı sunmuştur. Onun eserleri, Orta Asya'nın yalnızca araştırılan bir coğrafya değil, aynı zamanda bilimsel düşüncenin şekillendiği bir entelektüel alan olduğunu göstermektedir. Bu yaklaşım, Türkistan tarih yazımını merkezî ve çevresel ilişkiler bağlamında yeniden düşünmeye olanak tanımaktadır.

Boris Vladimiroviç Lunin, ideolojik baskıların yoğun olduğu bir dönemde dahi bilimsel üretkenliğini sürdürebilmiş, Türkistan tarih yazımına metodolojik derinlik ve kurumsal hafıza kazandırmış bir şarkiyatçıdır. Çalışmaları, sadece kendi döneminin ürünü olarak değil, günümüz Kuzey Kafkasya, Türkistan ve Sovyet bilim tarihi araştırmaları bakımından da bir referans noktası olma hususiyetini korumaktadır. Lunin'in bilimsel mirası, bireysel gayretin, kurumsal deneyimin ve tarihsel bilincin kesiştiği özgün bir örnek olarak değerlendirilebilir.

Etik Kurul Onayı / Ethics Committee Approval: Çalışma için etik kurul onayı gerekmemektedir. / Ethics committee approval is not required for this study.

Araştırmacıların Katkı Oranı / Author Contributions: Yazarlar eşit katkı oranına sahiptir. / The authors contributed equally to this study.

Destek ve Teşekkür Beyanı / Funding: Bu çalışma için herhangi bir kurum veya kuruluştan destek alınmamıştır. / No funding was received from any institution or organization for this study.

Çatışma Beyanı / Declaration of Conflict: Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir. / There is no potential conflict of interest in the study.

Veri Erişilebilirliği Beyanı / Data Availability Statement: Bu çalışmada kullanılan bütün kaynaklar ve arşiv belgeleri makalede gösterilmiştir. / For this study, all sources and archival documents used are cited in the article.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı / Statement of Use for Artificial Intelligence: Bu makalede Rusçadan yapılan çevirilerin ve ingilizce çevirilerin iyileştirilmesinde yapay zekâdan faydalanılmıştır. / In this article, artificial intelligence was utilized to edit the translations from Russian and to English.

Tez ya da Bildiri Bilgisi / Thesis or Conference Paper Statement: Tez ya da bildiriden üretilmemiştir. / This study was not derived from a thesis or conference paper.

Kaynakça

Alimova, D. A. (2014). Vvedeniye. *İstoriya i istoriki Uzbekistana v XX veke* içinde. Taşkent.

Alimova, D. A. ve Germanov, V. A. (2014). Boris Vladimiroviç Lunin – patriarh sredneaziatskoy şkolı. D. A. Alimova (Ed.), *İstoriya i istoriki Uzbekistana v XX stoletii* içinde. Navroz.

Alimova, D. A. ve İvanova, L. S. (1986). *Boris Vladimiroviç Lunin* (R. H. Aminova, Ed.; Materialı k biobibliografii uçenıh Uzbekistana). Fan.

Baluev, V. P. (1959). Stranitsı jizni i deyatelnosti demokrata-revolyutsionera V. İ. Lunina. *İstoriya SSSR*, (6), 129–134.

Buyar, C. (2016). Türk tarihi araştırmacısı olarak A. N. Bernştam ve eserleri. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi, 5*(2), 186–218.

Geguzin, İ. M. (1987). *Dobrıy sled*. Rostov na Donu Yay.

Konevskaya, T. İ. (2007). K 100-letiyu Borisa Vladimiroviça Lunina. *İzvestiya Rostovskogo oblastnogo muzeya krayevedeniya*, (14).

Kovalenko, A. N. (2017). Boris Vladimiroviç Lunin (1906–2001). S. N. Savenko (Ed.), *Tretiy Kavminvodskiy mejregionalnıy muzeyno-nauçnıy seminar pamyati krayevedov: Sbornik materialov* içinde. Peçatnıy Dvor.

Laruelle, M. (2003). Umozritelnaya Tsentralnaya Aziya: Poiski prarodinı ariytsev v Rossii i na Zapade (A. Akimova ve G. Kosaç, Çev.). *Vestnik Yevrazii*, (4).

Lunin, B. V. (1958). *İz istorii russkogo vostokovedeniya i arheologii v Turkestane: Turkestanskiy krujok lyubiteley arheologii (1895–1917 gg.)* [Türkistan'da Rus şarkiyatçılığı ve arkeolojisi tarihinden: Türkistan Arkeoloji Meraklıları Cemiyeti (1895–1917)]. Akademiya nauk Uzbekskoy SSR.

Lunin, B. V. (1959). Bibliografiçeskiy, imennoy i geografiçeskiy ukazateli k protokolam i soobşçeniyam TKLA (1895–1917 gg.) [Türkistan Arkeoloji Meraklıları Derneği'nin (1895–1917) "Protokoller ve bildiriler"ine ilişkin bibliyografik, isim ve coğrafi dizinler]. *İstoriya materialnoy kulturı Uzbekistana*, (1), 231–255.

Lunin, B. V. (1981). *Jizn i deyatelnost akademika V. V. Bartolda: Srednyaya Aziya v oteçestvennom vostokovedenii* [Akademisyen V. V. Bartold'un hayatı ve faaliyetleri: Millî şarkiyatçılıkta Orta Asya]. Fan.

Lunin, B. V. (2007). Perebiraya çyotki vospominaniy [Hatıraları yâd ederken]. *İzvestiya Rostovskogo oblastnogo muzeya krayevedeniya*, (14).

Lunin, B. V. (2011). Severo-Kavkazskoye obşçestvo arheologii, istorii i etnografii [Kuzey Kafkasya Bölgesel Arkeoloji, Tarih ve Etnografya Derneği]. *Donskoy vremennik. God 2011-y*, (19), 135–138.

Lunin, B. V. (2015). *V. V. Bartold ve Rus oryantalizminde Orta Asya* (C. Buyar, Çev. ve Haz.). Türk Tarih Kurumu.

Rossiyskoye vostokovedeniye v litsah. (2020, 19 Mart). Rossiyskoye istoriçeskoye obşçestvo. https://historyrussia.org/sobytiya/vystavki/virtualnye-tury-2/vystavka-rossijskoe-vostokovedenie-v-litsakh.html

Severo-Kavkazskiy krayeved: Yejemesyaçnıy krayevedçeskiy jurnal. (1930). (1). Rostov na Donu.

Ştavdaker, L. A. (2013). Arheologiçeskiy pisatel Boris Lunin (İz istorii krayeved. dvijeniya 1920–1930-h gg.). *Donskoy vremennik. God 2013-y*, (21). http://www.donvrem.dspl.ru/Files/article/m4/4/art.aspx?art_id=1236

Ek: B. V. Lunin'in Eserleri (1986'ya kadar)

Not. Bu ekteki liste, Alimova ve İvanova'nın (1986, ss. 17–53) biyobibliyografyasından alınmıştır; eser başlıkları Türkçe çevirileriyle verilmiştir. 1986 sonrasına ait 442–444 numaralı maddeler (2007, 2011 ve 2015) yazarlarca eklenmiştir.

1924

1. *Dolmenı Çernomorya: Rezultatı arheologiçeskiye ekpeditsi po Çernomor. Poberejyu 15-25 iyunya 1923 g.* (**Karadeniz Dikili Taşları. 15-25 Haziran 1923 Tarihlerinde Gerçekleştirilen Karadeniz Kıyısı Arkeolojik Seferinin Sonuçları**), Rostov na Donu: İzd. Arheol. O-va, 1924, 28 s.

2. Neskolko slov o dolmenah Çernomorskogo poberejya (**Karadeniz Kıyısındaki Dikili Taşlar Hakkında Birkaç Söz**), *Yugo-Vostok*, 1924, No: 4, s. 221-224.

1925

3. Obşçiy obzor krayevedeniya na Severnom Kavkaze v 1924 g. i sostoyaniye pamyatnikov prirodı i starinı v çastnosti (**1924 Yılında Kuzey Kafkasya'da Yerel Tarih Araştırmalarına Genel Bir Bakış ve Bilhassa Doğa ile Tarihî Anıtların Durumu**), *Severo-Kavkazskaya krayavedeniya*, 1925, No: 2, s. 87-95.

4. Perspektivı izuçeniya materialnoy kulturı Severnogo Kavkaza v 1925 g. i çastnıye itogi rabot 1920-1924 gg. (**1925 Yılında Kuzey Kafkasya'nın Maddi Kültürünün İncelenme Perspektifleri ve 1920–1924 Yıllarındaki Çalışmaların Kısmi Sonuçları**), *Severo-Kavkazskaya krayavedeniya*, 1925, No: 6, s. 58-72.

1926

5. Arheologiçeskiye issledovaniya v predelah Yujnogo dona. 1. Elisavetovskoye gorodişçe i kurganı "Pyat bratyev", Rostov na Donu (**Güney Don Havzası Sınırları İçindeki Arkeolojik Araştırmalar. 1. Elisavetovskoye Yerleşim Alanı ve *Pyat Bratyev* (Beş Kardeş) Kurganları, Rostov na Donu**), 1926, 8 s. Yine *Byulleten Severo-Kavkazskoye Byuro krayevedeniya*, 1926, No: 5-6, s. 33-39.

6. K voprosu o zadaçah russkoy arheologii na Severnom Kavkaze. 1. Doist. (pervobıtnaya) arheologiya, Rostov na Donu (**Rus Arkeolojisinin Kuzey Kafkasya'daki Görevleri Meselesine Dair. 1. Tarih Öncesi (İlkel) Arkeoloji, Rostov na**

Donu), *İzd. Sev. Kavk*. 1926, 16 s. Tenkidi: İnozemtsev, G. A., *Byulleten Sevevro-Kavkazskoye Byuro krayevedeniya*, 1926, No: 5-7, s. 63-64.

7. Arheologiçeskiye issledovaniya na Çernomorskom poberejye v 1923-1925 gg. (**1923–1925 Yıllarında Karadeniz Kıyılarında Yapılan Arkeolojik Araştırmalar**), *Byulleten Sevevro-Kavkazskoye Byuro krayevedeniya*, 1926, No: 3-4, s. 35-37.
8. Kobyakovkoye gorodişçe (**Kobyakov Yerleşimi**), *Severo-Kavkazkoye Krayavedeniya*, 1926, No. 3, s. 115-127. Tenkidi: İlin, A. M., *Byulleten Sevevro-Kavkazskoye Byuro krayevedeniya*, 1926, No: 3-4, s. 49-50.
9. Krayevedeniye i ohrana pamyatnikov starını (**Yerel Tarih Araştırmaları ve Tarihî Anıtların Korunması**), *Byulleten Sevevro-Kavkazskoye Byuro krayevedeniya*, 1926, No: 1-2, s. 13-16.
10. Novıye puti severo-kavkazskogo krayevedeniya (**Kuzey Kafkasya Yerel Tarih Araştırmalarının Yeni Yönelimleri**), *Severo-Kavkazskaya krayavedeniya*, 1926, No: 5-6, s. 137-142.
11. Prof. P. İ. Lebedev (K otyezdu iz Rostova na Donu) (**Prof. P. İ. Lebedev (Rostov na Donu'dan Ayrılışı Üzerine)**), *Byulleten nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. Kraya*, 1926, No: 6, s. 56-57.
12. Severo-Kavkazskoye krayevoye Obşçestvo arheologii, istorii i etnografii: Oçerk deyatelnosti s pereçnem dokladov (1926-1927) (**Kuzey Kafkasya Arkeoloji, Tarih ve Etnografya Bölgesel Cemiyeti: Faaliyet Özeti ve Sunulan Bildiriler Listesi (1926–1927)**), *Sev.-Kavk. kray*., 1926, No: 1-2, s. 136-140.
13. Sektsiya arheologii, antropologii, etnografii i istorii iskusstv: (Sev.-Kavk. byuro krayeved. Plan rabotı na 1927 g.) (**Arkeoloji, Antropoloji, Etnografya ve Sanat Tarihi Seksiyonu: (Kuzey Kafkasya Yerel Tarih Bürosu, 1927 Yılı Çalışma Planı)**), *Byulleten Severo-Kavkazskoye byuro krayevedeniya*, 1926, No: 5-6, s. 57-59.

1927

14. Arheologiçeskaya sektsiya Severo-Kavkazskogo byuro krayevedeniya (**Kuzey Kafkasya Yerel Tarih Bürosunun Arkeoloji Bölümü**), *Byulleten nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1927, No: 2, s. 4-5.
15. 35-letniy yubiley kavkazoveda A. N. Dyaçkova-Tarasova (**Kafkasya Uzmanı A. N. Dyaçkov-Tarasov'un 35. Bilimsel Çalışma Yılı Jübilesi**), *Byulleten nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1927, No: 2, s. 5.
16. Arheologiçeskiye izıskaniya na Severnom Kavkaze (v 1918-1928) (**Kuzey Kafkasya'da Arkeolojik Araştırmalar (1918–1928)**), *Nauka i tehnika*, 1927, No: 50, s. 19-20.
17. Arheologiçeksiye raskopki i razvedki na Severnom Kavkaze v 1926 g. (**1926 Yılında Kuzey Kafkasya'da Arkeolojik Kazılar ve Yüzey Araştırmaları**), *Byulleten Severo-Kavkazskoye byuro krayevedeniya*, 1927, No: 1-6, s. 19-41.
18. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po istorii kulturı (arheologii) Severnogo Kavkaza (s 1917 po 1927 gg.) (**Kuzey Kafkasya Kültür Tarihi (Arkeoloji) Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini (1917–1927)**), *Byulleten Severo-Kavk. krayev. Gorskogo Nİİ krayevedeniya*, Rostov na Donu, 1927, No: 2-4, s. 63-69.
19. Aynı makale, düzeltilmiş ve ikmal edilmiş şekli, Rostov na Donu, 1927, 8 s.
20. Grafiçeskiye izobrajeniya v şkole (**Okulda Grafiksel Gösterimler**), *Vopr. Prosveşçeniya na Sev. Kavkaze*, 1927, No: 5, s. 21-28.
21. Kurganniye mogilniki blizx goroda Pyatigorska Terskoy oblasti: (Nekotorıye dannıye k voprosu o pobrebeniyah starıh severo-kavkazskih plemen) (**Terek Oblastı'ndaki Piyatigorsk Kenti Yakınlarındaki Kurgan Mezar Alanları: (Eski Kuzey Kafkasya Kabilelerinin Defin Gelenekleri Sorununa İlişkin Bazı Veriler)**), *Zap. Sev.-Kavk. krayev. O-va arheologii, istorii i etnografii*, Rostov na Donu, 1927, Kn. 1 (T. 3), Vıp. 2, s. 3-17. Makalenin Tenkidi: Dyaçkov-Tarasov A., *Byulleten Sev.-Kavk. gorskogo Nİİ krayevedeniya*, Rostov na Donu, 1927, No: 2-4; Yampolskiy M. L., *Byulleten Sev. Kavk. byuro krayevedeniya*, 1927, No: 1-6.
22. Pervıy syezd deyateley po krayevedeniyu Severnogo Kavkaza (K predstoyaşçemu sozıvu) (**Kuzey Kafkasya Yerel Tarih Çalışanlarının Birinci Kongresi: (Yaklaşan Toplantı Vesilesiyle)**), *İzv. Tsentr. Byuro krayevedeniya*, 1927, No: 7, s. 246-248.
23. Raskopki kurgannıh pogrebeniy starıh severo-kavkazskih plemen: Krat. Soobşç. (**Eski Kuzey Kafkasya Kabilelerine Ait Kurgan Mezarlarının Kazıları: Kısa Bildiri**), *Byulleten Sev.-Kavk. krayev. Gorskogo Nİİ krayevedeniya*, Rostov na Donu, 1927, No: 1, s. 31-33.
24. Severo-Kavkazskoye byuro krayevedeniya (**Kuzey Kafkasya Yerel Tarih Bürosu**), *Byulleten nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1927, No: 1, s. 5.
25. Severo-Kavkazskoye krayevoye Obşçestvo arheologii, istorii i etnografii v Rostove na Donu (**Rostov na Donu'daki Kuzey Kafkasya Bölgesel Arkeoloji, Tarih ve Etnografya Cemiyeti**), *Byulleten nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1927, No: 1, s. 5-6.
26. Fragment arhaiçeskoy keramiki s Kizitirinskogo gorodişça, ornamentirovannıy svastiçeskimi znakami (**Kızıtirin Yerleşiminden Svastika Motifleriyle Bezenmiş Arkaik Bir Seramik Parçası**), *Zapiski Sev.-Kavk. kraey. O-va arheologii, istorii i etnografii, Rostov na Donu*, 1927, Kn. 1 (T. 3), Vıp. 1, s. 23-26.
27. Ekskursii v istoriyu kulturı nizovyev Dona (**Don Nehri Aşağı Bölgesinin Kültür Tarihine Geziler**), *Yamposkiy M. L. Sputnik ekskursanta po Rostovu i Nahiçevanii na Donu i okrestnım gorodam*, Rostov na Donu, 1927, s. 41-45.
28. Arheologiçeskiye rabotı na Severnom Kavkaze za poslednyeye desyatiletiye (1918-1928 gg.) (**Kuzey Kafkasya'da Son On Yılda Yapılan Arkeolojik Çalışmalar (1918–1928)**), *Sov. Yug.*, 1927, Kasım, No: 252.
29. 35 let na fronte prosveşçeniya (po povodu 35 letiya pedagogiçeskoy deyatnosti M. R. Popovoy) (**Aydınlanma Cephesinde 35 Yıl (M. R. Popova'nın 35 Yıllık Pedagojik Faaliyetinin Anısına)**), *Sov. Yug.*, 1927, 15 Kasım.

1928

30. Aleksandr Nikolayeviç Dyaçkov-Tarasov, *Krayevedeniye*, Moskva-Leningrad, 1928, T. 5, No: 5, s. 317-318.
31. Arheologiçeskiye raskopki i razvedki na Severnom Kavkaze v 1927 godu (**Kuzey Kafkasya'da 1927 Yılı Arkeolojik Kazıları ve Yüzey Araştırmaları**), *Krayevedeniye na Sev. Kavkaze*, 1928, No: 1-2, s. 58-84.
32. Boris Vladimiroviç Farmakovskiy, *Zap. Sev.-Kavk. krayev. O-va arheologii, istorii i etnografii, Rostov na Donu*, 1928, Kn. 1, T. 3, Vıp. 3-4, s. 60-61.
33. K voprosu ob antropomorfnom haraktere kamennıh podelok s Gnilovskogo i drugih yujnodonskih gorodişç. (**Gnilovskoye ve Diğer Güney Don Yerleşim Yerlerindeki Taş İşlerinin Antropomorfik Özellikleri Üzerine**), *Zap. Sev.-Kavk. krayev. O-va arheologii, istorii i etnografii, Rostov na Donu*, 1928, Kn. 1, T. 3, Vıp. 3-4, s. 64-66.
34. Bibliografiçeskiy ukazatel statey, zametok i korrespondentsiy po voprosam arheologii Severnogo Kavkaza, opublikovannıh v gazetah Sov. Yug i Molot v 1926 i 1927 godah (**Kuzey Kafkasya Arkeolojisi Üzerine Makaleler, Notlar ve Yazışmaların Bibliyografik Dizini: 1926–1927 Yıllarında Sov. Yug ve Molot Gazetelerinde Yayınlananlar**), *Zap. Sev.-Kavk. krayev. O-va arheologii, istorii i etnografii, Rostov na Donu*, 1928, Kn. 1, T. 3, Vıp. 3-4, s. 78-79.
35. V arheologiçeskoyy sektsii Severo-Kavkazskogo byuro krayevedeniya (**Kuzey Kafkasya Bölge Araştırmaları Bürosu Arkeoloji Bölümünde**), *Byulleten nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1928, No: 16-18, s. 7-8.
36. V Severo-Kavkazskom krayevom Obşçestve arheologii, istorii i etnografii (**Kuzey Kafkasya Bölge Arkeoloji, Tarih ve Etnografya Topluluğunda**), *Byulleten nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1928, No: 15, s. 5.
37. V arheologiçeskoy sektsii Severo-Kavkazskogo byuro krayevedeniya (**Kuzey Kafkasya Bölge Araştırmaları Bürosu Arkeoloji Bölümünde**), *Byulleten nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1928, No: 15, s. 6.
38. Volgo-Donskoy kanal i pamyatniki drevnosti (**Volga-Done Kanalı ve Antik Dönem Anıtları**), *Byulleten nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1928, No: 14, s. 4-5.
39. A. N. Dyaçkov-Tarasov (K 35-letnemu yubileyu) (A. N. Dyaçkov-Tarasov (**35. Yıldönümü İthafen)**), *Krayevedeniye na Sev. Kavkaze*, 1928, No: 1-2, s. 136-138.
40. Eşçyo raz o Severo-Kavkazskom arheologiçeskom syezde (**Kuzey Kafkasya Arkeoloji Kongresi Hakkında Bir Kez Daha**), *Byulleten nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1928, No: 8, s. 4-5.
41. İzuçeniye Tanaisa: (Tanaidskaya komis.) (**Tanais'in İncelenmesi: (Tanaid Komisyonu)**), *Byulleten nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavkaz. Kraya*, 1928, No: 4, s. 6.
42. K voprosu o sozıve Severo-Kavkazskogo arheologiçeskogo syezda (**Kuzey Kafkasya Arkeoloji Kongresi Toplantısı Sorunu Hakkında**), *Byulleten nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1928, No: 5, s. 6.
43. O kubanskih gorodişçah: (Zasedaniye Sev.-Kavk. krayev. O-va arheologii, istorii i etnografii: Dokl. Prof. N. A. Zaharova) (**Kuban yerleşimleri hakkında: (Kuzey Kafkasya Bölgesel Arkeoloji, Tarih ve Etnografi Derneği Toplantısı: Prof. N. A. Zaharov'un Raporu**)), *Byulleten nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1928, No: 5, s. 6-7.
44. K voprosu ob uçastii uçitelya v krayevedçeskoy rabote (**Öğretmenin Bölge Tarihi Çalışmalarına Katılımı Üzerine**), *Krayevedeniye na Sev. Kavkaze*, 1928, No: 1-2, s. 97-102.
45. Kavkazovedçeskiye uçrejdeniya i organizatsii goroda Rostova na Donu (**Rostov-na-Don şehrindeki Kafkas Araştırmaları Kurum ve Organizasyonları**), *Novıy Vostok*, Moskva 1928, No: 22, s. 317-319.
46. Kulturnıy pohod i krayevedeniye (**Kültürel Sefer ve Bölge Araştırmaları**), *Krayevedeniye na Sev. Kavkaze*, 1928, No: 3-4, s. 9-15.
47. Nekrolog u Beglitskoy kosı: Arheol. Raskopki letom 1928 g. (**Beglitskaya Mezrasında Nekrolog: 1928 Yazı Arkeolojik Kazıları**), *Krayevedeniye na Sev. Kavkaze*, 1928, No: 3-4, s. 44-55. Yine: Ayrı basım olarak Rostov na Donu, 1929. M. A. Miller ile birlikte.
48. Novıye arheologiçeskiye nahodki v Taganrogskom okruge (**Taganrog Bölgesinde Yeni Arkeolojik Buluntular**), *Byul. Nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1928, No: 9, s. 5.
49. Novıye arheologiçeskiye nahodki na Tamani (**Taman Bölgesinde Yeni Arkeolojik Buluntular**), *Nauka i Tehnika*, 1928, No: 36, s. 23-24.
50. Severo-Kavkazskoye krayevoye Obşçestvo arheologii, istorii i etnografii (**Kuzey Kafkasya Bölgesel Arkeoloji, Tarih ve Etnografi Derneği**), *Byul. Nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1928, No: 6, s. 7-8.
51. Severo-Kavkazskoye krayevoye Obşçestvo arheologii, istorii i etnografii (SKOAİE) (**Kuzey Kafkasya Bölgesel Arkeoloji, Tarih ve Etnografi Derneği**), *Rev. i kultura*, Moskva 1928, s. 65-66.
52. Severo-Kavkazskoye krayevoye Obşçestvo arheologii, istorii i etnografii v 1926-1927 akad. Godu (**1926–1927 Akademik Yılında Kuzey Kafkasya Bölgesel Arkeoloji, Tarih ve Etnografi Derneği**), *Zap. Sev.-Kavk. krayev. O-va arheologii, istorii i etnografii*, Rostov na Donu, 1928, Kn. 1 (T. 3), Vıp. 3-4, s. 91-96.
53. Severo-Kavkazskoye krayevoye Obşçestvo arheologii, istorii i etnografii v 1926-1927 godah (**1926–1927 Yıllarında Kuzey Kafkasya Bölgesel Arkeoloji, Tarih ve Etnografi Derneği**), *Byul. Nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1928, No: 7, s. 3.
54. 45-letniy yubiley kavkazoveda G. N. Prozriteleva (**Kafkasya Uzmanı G. N. Prozritelev'in 45. Yıl Dönümü**), *İzv. Tsentr. Byuro krayevedeniya*, 1928, No: 2, s. 29-30.
55. 45-letniy yubiley kavkazoveda G. N. Prozriteleva (**Kafkasya Uzmanı G. N. Prozritelev'in 45. Yıl Dönümü**), *Byul. Nauç. o-v i uçrejdeniy Sev.-Kavk. kraya*, 1928, No: 12, s. 2-3.

56. 45-letniy yubiley kavkazoveda G. N. Prozriteleva (**Kafkasya Uzmanı G. N. Prozritelev'in 45. Yıl Dönümü**), *Krayevedeniye na Sev. Kavkaze*, 1928, No: 1-2, s. 134-136.

1929

57. K voprosu ob ohrane pamyatnikov proşlogo v natsionalnıh oblastyah Severnogo Kavkaza (**Kuzey Kafkas Milli Bölgelerindeki Tarihi Eserlerin Muhafazası Meselesi**), *Rev. i gorets*, 1929. No: 9, s. 6-8.

58. Krayevedniye uçrejdeniya i organizatsii Severnogo Kavkaza (**Kuzey Kafkasın Yerel Tarih Kurum ve Kuruluşları**), *Krayevedeniye na Sev. Kavkaze*, 1929, No: 1-2, s. 6-11.

59. Voprosı arheologii i istorii Donskogo kraya v «İstoriçeskih zametkah» A. S. Griboyedova (K stoletiyu so dnya smerti A. S. Griboyedova. 1829-1929) (**A. S. Griboyadov'un Tarihi Notlarındaki Don Bölgesinin Arkeoloji ve Tarihi Sorunları**), Aynı yerde, s. 50-52.

60. 20 let SKOAİE: Zap. Sev.-Kavk. krayev. O-va arheologii, istorii i etnografii (**20 Yıl SKOAİE: Kuzey Kafkasya Bölge Arkeoloji, Tarih ve Etnografya Derneği Notları**), Aynı yerde, s. 86-92.

61. Literatura 1928 goda po voprosam istorii kulturı Severnogo Kavkaza: Bibliogr. ukaz. (**1928 Yılı Kuzey Kafkasya Kültür Tarihi Konulu Yayınlar: Bibliyografik Rehber**), *Rev. i gorets*., 1929, No: 3, s. 85-88.

62. Ob izyçenii mengiroobraznıh soorujeniy Kavkaza kak odnogo iz istoçnikov k harakteristike ego kulturno-etniçeskoi embriologii (**Kafkasya'daki Mezar Benzeri Yapıların İncelenmesi Üzerine: Kültürel ve Etnik Gelişim Özelliklerinin Kaynağı Olarak Önemi**), *Zap. Sev.-Kavk. krayev gorskogo Nİİ krayevedeniya*, Rostov n/D., 1929, T.2., s. 200-204.

63. Raskopki na Severnom Kavkaze (v 1928g.), (**Kuzey Kafkasya'daki Kazılar (1928)**), *Nauka i tehnika*. 1929, No: 33, s. 17-18.

64. *45-letniy yubiley Grigoriya Nikolayeviça Prozriteleva* (**Grigoriy Nikolayeviç Prozritelev'in 45. Yıldönümü**), Stavropol, 1929, s. 27-29.

1930

65. Beglitskiy mogilnik. (Rostovskaya obl.) (**Beglitskiy Kurgan Alanı (Rostov Bölgesi)**), *Sov. Sev. Kavkaz*, 1930, No: 3, s. 36.

66. Dolmenı Çernomorskogo poberejya (**Karadeniz Kıyısındaki Dolmenler (Mezar ve Anıt Yapılar)**), *Sov. Sev. Kavkaz*, 1930, No: 2, s. 38.

67. Znaki «tavro» na drevnih pamyatnikah yuga SSSR (**SSCB'nin Güneyindeki Antik Anıtlarda Tavro İşaretleri**), Nauka i tehnika, 1930, No: 6, s. 15.

68. K voprosu o sud'be şesti statuy, vidennih İ. A. Stempkovskim i P. P. Svin'inım v g. Taganroge v 1824-25gg. (**1824–25 Yıllarında Taganrog'da İ. A. Stempkovskiy ve P. P. Svin'in Gördüğü Altı Heykelin Akıbeti Hakkında**), *Zap. Sev.-Kavk. krayev. O-va arheologii, istorii i etnografii*, 1929-1930, Kn.1 (T. 3), Vıp. 5-6. s. 25-39.

69. Severo-Kavkazskoe krayevoe Obşestvo arheologii, istorii i etnografii (SKOAİE) v 1927-1928 akad. Godu (**1927–1928 Akademik Yılında Kuzey Kafkasya Bölge Arkeoloji, Tarih ve Etnografya Derneği (SKOAİE)**), Aynı yerde, s. 89-93.

70. Odin iz istoçnikov k poznaniyu etniçeskih elementov v naselenii Tanaisa (**Tanais Nüfusundaki Etnik Unsurların Anlaşılmasına Dair Kaynaklardan Biri**), Aynı yerde, s. 98-102.

71. Tanaidskaya komissiya SKOAİE (Sebvero-Kavkazskogo krayevogo Obşestva arheologii, istorii i Etnografii) (SKOAE (**Kuzey Kafkasya Bölgesel Arkeoloji, Tarih ve Etnografi Derneği) Tanaids Komisyonu**), Aynı yerde, s. 103-105.

72. Kislovodskiye drevnosti (**Kislovodsk Anıtları**), *Sov. Sev. Kavkaz*, 1930, No: 12-13, s. 63.

73. Kratkiy obzor noveyşey literaturı po voprosam istorii materialnoy kulturı Severnogo Kavkaza (**Kuzey Kafkasya'nın Maddi Kültür Tarihi Konuları Hakkında En Yeni Literatürün Kısa İncelemesi**), *Vostoçnıy mir*, Har'kov, 1930, No: 3, s. 233-241. Ukraynaca.

74. Kurganı rasskazıvayut (**Kurganlar Anlatıyor**), *Sov. Sev. Kavkaz,* 1930, No: 8, s. 39.

75. Mozdokskiy mogilnik: (Novoye otkrıtiye) (**Mozdok Mezarlığı: (Yeni Keşif)**), *Sov. Sev. Kavkaz*, 1930, No: 10-11, s. 62.

76. Na puti k marksitskoi arheologii. (Novıye metodı i zadaçi izuçeniya materialnoy kulturı Severnogo Kavkaza) (**Marksist Arkeolojiye Doğru: (Kuzey Kafkasya'nın Maddi Kültürünü İncelemede Yeni Yöntemler ve Görevler)**), *Vostoçnıy mir*, Har'kov, 1930, No: 4-5, s. 229-255. Na ukr. yaz. Tenkidi.: Borisovskiy P. İ., Soobşeniya Gos. Akademii istorii materialnoy kulturı. L.: 1932, No: 1-2, s. 65-66.

77. Novoçerkasskiy klad (**Novoçerkask Hazinesi**), *Sov. Sev. Kavkaz*, 1930, No: 6, s. 36.

78. Novıye arheologiçeskiye nahodki na Tamani (**Tamani'de Yeni Arkeolojik Buluntular**), *Sov. Sev. Kavkaz*, 1930, No: 10-11, s. 62-63.

79. Raskopki v okrestnostyah g. Pyatigorska (**Pyatigorsk Şehri Çevresindeki Kazılar**), *Sov. Sev. Kavkaz*, 1930, No: 4, s. 39-40.

80. Tanais, *Sov. Sev. Kavkaz*, 1930, No: 6, s. 37.

81. Şto rasskazıvayut drevniye kurganı i gorodişa Severnogo Kavkaza (**Kuzey Kafkasya'daki Eski Kurganlar Ve Yerleşim Yerleri Ne Anlatıyor**), *Kostyor*, Rostov n/D, 1930, No: 1, s. 28-30.

1932

82. Arheologiya Severnogo Kavkaza (**Kuzey Kafkasya Arkeolojisi**), *Vestnik znaniya*, 1932, No: 7, s. 298-301.

83. Efremov Roman Petroviç, *Sov. krayevedeniye na Sev. Kavkaze*, Rostov n/D., 1932, s. 3, portr.

84. Krayevoy muzey i şkola: (K itogam 1 muzeynogo s'ezda RSFSR) (**Bölgesel Müze ve Okul: (RSFSR I. Müze Kongresi'nin Sonuçları Üzerine)**), Aynı yerde, s. 55-57.

85. Voytsehovskiy Sergey Frantseviç, Aynı yerde, s. 70-72.

86. Literaturnıye novinki 1930 i 1931 gg. po arheologii i istorii materialnoy kulturı Severnogo Kavkaza: Bibliogr. obzor (**Kuzey Kafkasya'nın Arkeolojisi ve Maddi Kültür Tarihi Üzerine 1930 ve 1931 Yıllarının Yeni Yayınları: Bibliyografik İnceleme**), Aynı yerde, s. 84-87.

87. Porevolyutsionnayz literatura po arheologii i istorii materialnoy kulturı Dagestana: Bibliogr. obzor (**Dağıstan'ın Arkeolojisi ve Maddi Kültür Tarihi Üzerine Devrim Sonrası Literatür: Bibliyografik İnceleme**), Aynı yerde, s. 87-90.

88. Sergey Frantseviç Voytsehovskiy, *Soobş. Gos. Akad. istorii materialnoy kulturı*, 1932, No: 3-4, s. 64-65, portr.

89. Sozdaniye bibliografii Severnogo Kavkaza i Dagestana, obyazatel'noe uslovie rabotı v period stroitel'stva sotsializma (**Kuzey Kafkasya ve Dağıstan Bibliyografyasının Oluşturulması, Sosyalizmin İnşasında Vazgeçilmez Koşuludur**), *Sovyetkoye. Krayevedeniye*, 1932, No: 4, s. 23-25.

1933

90. L. Ya. Apostolov, *Priroda*, 1933, No: 7, s. 76-77, port.

91. Klutsis Yan Gustavoviç, *Sovyetskoye krayevedeniye na Sev. Kavkaze*, Rostov n/D., 1933, Vıp. 2, s. 3-4, port.

92. Relyef s izobrajeniem «pogrebal'nogo pira» iz Elisavetovskogo gorodişa: (Del'ta r. Don) (**Elizavetovsk Yerleşiminden «Cenaze Şöleni» Tasvirli Rölyef: (Don Nehri deltası)**), Aynı yerde, s. 56-65.

93. Apostolov Leonid Yakovleviç, s. 66-68, Spisok peçatnıh proizvedeniy L. Ya. Apostolova, s. 68.

94. Smolin Viktor Fodoroviç, Aynı yerde, s. 69-70, portr.

95. Nauçno-krayevedçeskaya rabota po xozdogovoram na Severnom Kavkaze (**Kuzey Kafkasya'da İktisadi Sözleşmeler Çerçevesinde Yürütülen Bilimsel Bölge Araştırma Çalışmaları**), *Sovyetskoye. krayevedeniye*. M. 1933, s. 62-64.

96. Nahodki na Kizitirinskom gorodişe (Kizitirinsk Yerleşimindeki Buluntular), *Problemı istorii materialnoy kulturı*, 1933, No: 1-2, s. 75.

97. Mozdokskiy mogil'nik (**Mozdok Mezarlığı**), Aynı yerde, s. 76.

98. Novaya arheologiçeskaya nahodka na Donu (**Don Bölgesinde Yeni Bir Arkeolojik Buluntu**), *Vest. znaniya*, 1933, No: 2, s. 94.

99. Pamyati Leonida Yakovleviça Apostolova, *Klimat i pogoda*, 1933, No: 6, s. 151.

100. Severo-Kavkazskoe byuro krayevedeniya (**Kuzey Kafkasya Bölge Araştırmaları Bürosu**), *Problemı istorii materialnoy kulturı*, 1933, No: 7-8, s. 76.

101. Mramornıy rel'ef iz Elisavetovskogo gorodişa: (del'ta r. Don) (**Elisavetovskoye Yerleşiminden Mermer Rölyef: (Don Nehri Deltası)**), Aynı yerde, s. 76-78.

1934

102. Grigoriy Nikolayeviç Prozritelev, *Problemı istorii dokapitalistiçeskih obşestv*, M. L., 1934, No: 2, s. 100-103, portr.

103. Rabotı Sektsii istorii materialnoy kulturı Severnogo Kavkazskogo byuro kreyavedeniya (**Kuzey Kafkasya Bölge Araştırmaları Bürosu, Maddi Kültür Tarihi Bölümü Çalışmaları**), Aynı yerde, s. 122-124

104. K numizmatiçeskim nahodkam na Nedvigovskom gorodişe (**Nedvigov Yerleşimindeki Nümizmatik Bulgular Hakkında**), *Problemı istorii materialnoy kulturı*, 1934, No: 11-12, s. 113-114.

1935

105. Arheologiçeskiye i etnografiçeskiye rabotı v Azovo-Çernomorskom kraye: (1933-1935) (**Azak-Karadeniz Bölgesinde Arkeolojik ve Etnografik Çalışmalar: (1933–1935)**), *Sovyetskaya etnografiya*, 1935, No: 2, s. 168-172.

106. Arheologiçeskiye raskopki i razvedki v Azovo-Çernomorskom kraye (**Azak-Karadeniz Bölgesinde Arkeolojik Kazı ve Araştırmalar**), *Nauka i jizn*, 1935, No: 7, s. 39-42.

107. V glub' vekov (**Yüzyılların Derinliklerine**), *Vestnik znaniya*, 1935, No: 4, s. 309-310.

108. Raskopki drevnego hazarskogo gorodişa Sarkela (**Sarkel: Eski Hazar Yerleşimi Kazıları**), Aynı yerde, s. 310.

109. Otpusknaya gramota dvuhtısyaçeletney davnosti: (K arheologiçeskim nahodkam na Tamani) (**İki Bin Yıllık Geçmişe Ait Çıkış Belgesi: (Taman'daki Arkeolojik Buluntular Üzerine)**), Aynı yerde, s. 311.

110. V poiskah drevnego Tmutarakanya (**Antik Tmutarakan'ın İzinde**), *Na podyome*, 1935, No: 3-4, s. 154-190.

111. K voprosu o razvitii xozyaystvennıh form doklassovogo obşestva v basseyne nijnego Dona (**Aşağı Don Havzasında Sınıf Öncesi Toplumda Ekonomik Biçimlerin Gelişimi Sorunu Üzerine**), *Sovyetskaya krayevedeniye v Azovo-Çernomor. kraye*, 1935, No: 3, s. 73-126. M. A. Miller ile birlikte. Tenkit: Giller A., Dobrohotov S., Mansurov A., Yakovlev A., Sov. krayevedeniye, 1935, No: 9, s. 75-76.

112. Krayevedeniye v Azovo-Çernomorskom kraye (**Azov Karadeniz Bölgesinde Bölge Araştırmaları**), *Sov. krayevedenyie*, 1935, No: 3-4, s. 68-79.

113. Krayevednıye seminarı dlya pedagogov na Severnom Kavkaze (**Kuzey Kafkasya'da Öğretmenler İçin Bölge Araştırmaları Semineri**), *Sov. krayevedeniye*, 1935, No: 10, s. 71.

114. Nad çem rabotayut krayevedı Azovo-Çernomorskogo kraya (**Azov-Karadeniz Bölgesi'nde Bölge Araştırmacılarının Çalışma Konuları**), *Sov. krayevedeniye*, 1935, No: 5, s. 87-87.
115. Nogin İvan İvanoviç, *Sov. krayevedeniye v Azovo-Çernomor. Kraye*, Rostov n/D., 1935, Vıp. 3, s. 120-121.
116. Grigorihy Nikolayeviç Prozritelev, Aynı yerde, s. 164-168.
117. Literaturnıe novinki 1932 i 1933 gg. po arheologii i istorii materialnoy kulturı Severnogo Kavkaza i Dagestana: Bibliogr. obzor (**1932 ve 1933 Yıllarında Kuzey Kafkasya ve Dağıstan'ın Arkeolojisi ile Maddi Kültür Tarihine İlişkin Yeni Yayınlar: Bibliyografik İnceleme**), Aynı yerde, s. 171-175.
118. Opıt şkol'no-krayevedçeskoy rabotı v Azovo-Çernomorskom kraye: (O Krasnodarskom istoriko-arheolog. krucke pod rukovodstvom M. V. Pokrovskogo) (**Azov-Karadeniz Bölgesinde Okul Bazlı Bölge Araştırmaları Deneyimi: (M. V. Pokrovskiy yönetiminde Krasnodar Tarih-Arkeoloji Kulübü Üzerine)**), *Sovyetskaya krayevedeniye*, 1935, No: 2, s. 65-67. Sovmestno s E. İ. Şerşevskoy.
119. Sledı drevnego Tmutarakanya (**Eski Tmutarakan'ın İzleri**), *Nauka i jizn'*, 1935, No: 3, s. 57-58.
120. Tanais, *Nauka i jizn*', 1935, No: 4, s. 309-310.

1936

121. Arheologiçeskaya nahodka na Tamani (**Tamani'de Arkeolojik Buluntu**), *Nauka i jizn'*, 1936, No: 10, s. 41-42.
122. Arheologiçeskiye raskopki 1935 g. v okrestnostyah Mozdoka (**1935 Yılında Mozdok Çevresindeki Arkeolojik Kazılar**), *Nauka i jizn'*, 1936, No: 4, s. 39-40.

1937

123. Dahovskiye pogrebeniya (*Dahovski Mezarları*), *Nauka i jizn'*, 1937, No: 10, s. 39-40.
124. İz proşlogo naşego kraya (Dahovskiye pogrebeniya) (**Bölgemizin Geçmişinden (Dahovski Mezarları)**), *Kostyer*, Rostov n/D., 1937, No: 7, s. 17-18.
125. K voprosu o deystvitel'nom vozraste podkumskogo çeloveka v svete arheologiçeskih dannıh (**Arkeolojik Veriler Işığında Podkum İnsanının Gerçek Yaşı Sorunu**), *Sovyetskaya arheologiya*, 1937, No: 4, s. 63-90.

1938

126. *Geroiçeskaya oborona goroda Taganroga v 1855 godu* (**Taganrog Şehrinin 1855'teki Kahramanca Savunması**), Rostov n/D., Rostizdat, 1938, s. 16.
127. *Skazki donskih kalmıkov* (**Don Kalmıklarının Masalları**), Zapisal i perevel İ. İ. Popov. Lit. obrabotka B. Lunina, Rostov n/D., Rostizdat, 1938, s. 84. Rets.: Çiçerov İ., Det. lit., 1938, No: 10.
128. Novıye arheologiçeskiye nahodki (**Yeni Arkeolojik Buluntular**), *Sov. muzey*, 1938, No: 10, s. 29-30.
129. Pesni donskih i kubanskih kazakov: (Tekstı i notı) (**Don ve Kuban Kazaklarının Şarkıları**), Komment. B. V. Lunina, Rostov n/D., Rostizdat, 1938, (Vkladka), s. 1-6.
130. *Fol'klor Dona i Kubani* (**Don ve Kuban Folkloru**), Rostov n/D., 1938, Sb. 2, s. 7-40.

1939

131. *Azov. Rostov. Taganrog: K istorii gorodov Rostov. obl.* (**Azov. Rostov. Taganrog: Rostov Bölgesi Şehirlerinin Tarihine Dair**), Rostov n/D., Rosizdat, 1939,-80 s.
132. Azovskoe sideniye: Stranitsı iz istorii donskogo kazaçestva (**Azov Kuşatması: Don Kazaklarının Tarihinden Sayfalar**), Rostov n/D., Rostizdat, 1939, 100 s.
133. Donskiye kazaki v russko-yaponskoy voyne 1904-1905 godov (**1904–1905 Rus-Japon Savaşında Don Kazakları**), Rostov n/D., Rostizdat, 1939, 112 s.
134. K istorii donskogo kazaçestva (**Don Kazaklığının Tarihi Üzerine**), Rostov n/D., Rostizdat, 1939, 240 s. Rets.: Çernışev L., *Znamya Komunni*, Novoçerkassk, 1940, 12 maya.
135. Pervobıtnıye lyudi na Donu i Kubani (**Don ve Kuban'daki İlkel İnsanlar**), Rostov n/D., Rostizdat, 1939, 80 s.
136. Sarkel: K istorii slavyan i hazar na Donu (**Sarkel: Don'daki Slavlar ve Hazarlar Tarihine Dair**), Rostov n/D., Rostizdat, 1939, 112 s.
137. «Starıy gorod» (Çerkassk): Krat. oçerk ist. proşlogo stanitsı Staroçerkasskoy ("**Eski Şehir": (Çerkassk): Eski Çerkez Geçmişine Kısa Bir İnceleme**), Rostov n/D., Rostizdat, 1939, 84 s.
138. Arheologiçeskiye nahodki 1935-1936 gg. v okrestnostyah stanitsı Tul'skoy i Dahovskoy bliz Maykopa (**1935–1936 Yıllarında Maykop Yakınlarındaki Tulskaya ve Dahovskaya Stanitsaları Çevresinde Arkeolojik Bulgular**), *Vestnik drevney istorii*, 1939, №3, s. 210-223.
139. Vıstup. Statya (**Takdim Makalesi**), *Şapsygskiye skazki: V lit. obrabotke A. İnyutkina, Krasnodar*, 1939, s. 3-32.
140. A. M. Gor'kiy v Rostove (Po vospominaniyam sovremennikov) (**A. M. Gor'kiy Rostov'da (Çağdaşların Anılarına Göre)**), *Lit. Rostov*, 1939, №3, s. 189-192.
141. Pogrebeniye epohi razvitogo feodalizma (s monetami Bulyak hana) iz Matveevo-Kurganskogo rayona (**Gelişmiş Feodalizm Dönemi Mezarları (Bulyak Han Sikkeleriyle) – Matveyevo-Kurgan Bölgesi**), *İzv. Rost. obl. muzeya krayevedeniya*, 1939, Vıp. 1, s. 35-41.

1940

142. Azovskiye pohodı Petra 1 (1695-1696) (**I. Petro'nun Azov Seferleri (1695–1696)**), Rostov n/D., Rostizdat, 1940, s. 103. N. İ. Potapov ile birlikte.

143. *Svideteli geroiçeskogo proşlogo: İstoriko-rev. pamyatnika Rost. obl.* (), Rostizdat, 1940, s. 88.

144. Arheologiçeskiye raskopki i razvedki v Rostovskoy oblasti v 1938 i 1939 gg.: (Obşçiy obzor) (**Kahramanlık Geçmişinin Tanıkları: Rostov Bölgesi Tarihî-Devrimci Anıtları**), *Pamyatniki drevnosti na Donu*, Rostov n/D., 1940, Vıp. 1, s. 7-24.

145. K istorii izuçeniya arheologiçeskih pamyatnikov na Donu: (Neopubl. pis'ma A. A. Spitsına na imya X. İ. Popova) (**Don'daki Arkeolojik Anıtların İncelenmesi Tarihine Dair: (A. A. Spitsin'in H. İ. Popov'a Yazdığı Yayınlanmamış Mektupları)**), Aynı yerde, s. 44-45.

146. Drevniy monetnıy klad iz stanitsı Melihovskoy (**Melihovskaya Köyünden Antik Para Hazinesi**), Aynı yerde, s. 57-60.

147. İzdatel'skaya i nauçnaya deyatel'nost' Rostovskogo muzeya (**Rostov Müzesi'nin Yayıncılık ve Bilimsel Faaliyetleri**), *Sov. muzey*, 1940, № 11, s. 19-22.

148. İstoriçeskaya hrestomatiya po Rostovskoy oblasti (**Rostov Bölgesi Üzerine Tarihsel Hrestomatiya**), *İst. jurn.*, 1940, № 10, s. 158.

149. Knijnaya polka (Obzor novinok nauç-krayeved. lit) (**Kitap Rafı (Bilimsel–Bölge Araştırmaları Literatüründeki Yeniliklere Genel Bakış)**), *Lit. Rostov*., 1940, Kn. 7, s. 242-244.

150. Fol'klor Dona (**Don Folkloru**), s. 142-143.

151. Knijnaya polka (Obzor novinok nauç.-krayeved. lit.) (**Kitap Rafı (Bilimsel–Bölge Araştırmaları Literatüründeki Yeniliklere Genel Bakış)**), *Lit. Rostov*, 1940, Kn. 8, s. 237-239.

152. Novinki istoriçeskoy literaturı v Rostovskoy oblasti (**Rostov Bölgesi'nde Tarih Literatüründeki Yenilikler**), *İstorik-marksist*., 1940, Kn. 11, s. 154-155.

153. Novıye nahodki zolotıh podrajaniy stateram Lisimaha na Kavkaze (bliz Maykopa) (**Kafkasya'da (Maykop Yakınlarında) Lysimakhos Statelerinin Altın Taklitlerine Ait Yeni Buluntular**), *Vestn. drevney istorii*, 1940, № 3-4, s. 357-363.

154. Serebryanaya çaşa s rel'efnımi izobrajeniyami i greçeskoy nadpis'yu i steklyannaya çaşa iz nahodok u stanitsı Dahovskoy (bliz Maykopa) **(Maykop Yakınlarındaki Dahovskaya Stanitsasında Bulunan Buluntular Arasından, Kabartma Betimli ve Yunanca Yazıtlı Gümüş Bir Kâse İle Cam Bir Kâse**), *İzv. Rost. obl. muzeya krayevedeniya*, 1940, Vıp. 2, s. 27-49.

155. Trehsotletiye Azovskogo sideniya (1642-1941): İst. spravka (**Azak Kuşatması'nın Üç Yüzüncü Yılı (1642–1941): Tarihsel Not**), Rostov n\D., Rost. obl. Muzey krayevedeniya, 1941, s. 34.

156. Xrestomatiya po istorii Podoniya i Priazov'ya, Kn. 1 (S drevneyşih vremyen do 17-stoletiya) (**Don Havzası ve Azak Bölgesi Tarihi Üzerine Olaylar Derlemesi, Cilt 1 (En Eski Dönemlerden 17. Yüzyıla Kadar**)), Rostov n\D., Rostizdat, 1941, s. 288. M. İ. Kravtsov, M. A. Millerom ve diğerleriyle birlikte.

157. Gorod Azov: (Obsledovaniye genuezskih vorot 14-15vv.) (**Azov Kenti: 14.–15. Yüzyıllara Ait Ceneviz Kapılarının İncelenmesi**), *Arheologiçeskiye issledovaniya v RSFSR*, 1934-1936gg, 1941, s. 206-208.

158. Knijnaya polka (Obzor novinok nauç.-krayeved. lit.) (**Kitap Rafı (Bilimsel-Yerel Tarih Literatüründeki Yeniliklerin Değerlendirmesi)**), *Lit. Rostov*, 1941, Mart, s. 218-223.

159. Knijnaya polka (Obzor novinok nauç.-krayeved. lit.) (**Kitap Rafı (Bilimsel-Yerel Tarih Literatüründeki Yeniliklerin Değerlendirmesi)**), *Lit. Rostov*, 1941, May-İyun', s. 225-231.

160. Materialı k opisaniyu neketorıh neopublikovannıh drevnih monetnıh nahodok na territorii Dona i Kubani (**Don Ve Kuban Topraklarında Bulunan, Yayımlanmamış Bazı Antik Sikke Buluntularının Tanımlanmasına İlişkin Materyaller**), *Uç. zap.,* Rostov n/D, Finansovo-ekon. İn-ta, 1941, T. 1, s. 238- 248.

1944

161. K istorii goroda Termeza (**Termez Kentinin Tarihine Dair**), *İst. jurn*., 1944, № 4, s. 100-103.

1945

162. Geroiçeskaya oborona Taganroga v 1855 godu (**1855 Yılında Taganrog'un Kahramanca Savunması**), Rostov n\D., Rostizdat, 1945, s. 46.

1947

163. Na putyah perestroyki (**Yeniden Yapılanma Yollarında**), (*İzv. AN KazSSR*., Ser. İst. 1947, Vıp. 2), *Kazaxst. Pravda*, 1947, 14 iyunya.

1948

164. 250 let Taganroga. 1689-Sentyabr' 1948 (**Taganrog'un 250. Yılı. 1689–Eylül 1948.**), *Kalendar' pamyatnıh let*, Rostov n\D., 1948, s. 1. (Bol'şogo formata).

1949

165. Oçerki istorii Podonya-Priazovya (**Don Havzası ve Azak Bölgesi Tarihi Üzerine İncelemeler**), Rostov n\D., Rostizdat, 1949, Kn. 1, Ot drevneyşih vremyen do 17 stoletiya, s. 184. Rets.: Şelov D. B., *Vopr. istorii*, 1950, № 1, s. 133-136.

166. Aleksandr Mihayloviç Listopadov, *Sovyetskaya. etnografiya*, 1949, № 3, s. 212-213.

167. İz novıh publikatsiy po istorii Sredney Azii drevnih i srednih vekov (**Orta Asya'nın Antik ve Orta Çağ Tarihi Üzerine Yeni Yayınların İzleri**), İzv. AN UzSSR, 1949, № 3, s. 80-88. Bkz. № 516.

1951

168. Oçerki istorii Podonya-Priazovya (**Don Havzası ve Azak Bölgesi Tarihi Üzerine İncelemeler**), Rostov n/D., Rostizdat, 1951, Kn. 2, s. 379.

169. Don v istoriçeskoy literature 1941-1950 godov (**1941–1950 Yılları Arasında Tarihî Literatürde Don**), Don. – 1951, № 1, s. 271-291.

1953

170. Kazaçestvo (**Kazaklık**), *BSE*, 2-ye izd., 1953, T. 19, s. 362-363.

1954

171. Sovyet İttifoking taşki siyasati – tinçlikni saklaş va mustahkamlaş siesatidir (**Sovyetler Birliği'nin Dış Politikası – Barışı Koruma ve Pekiştirme Politikasıdır**). Toşkent: «Kizil Uzbekiston», «Pravda Vostoka», va «Uzbekistoni Suhr» birlaşgan naşr., 1954, s. 95. Vneşnyaya politika SSSR – politika sohraneniya i uproçeniya mira.

172. V institute istorii i arheologii Akademii nauk Uzbekskoy SSR (**Özbek SSC Bilimler Akademisi Tarih ve Arkeoloji Enstitüsünde**), *İzv. AN UzSSR*, 1954, № 1, s. 98-101.

173. Nauçnaya sessiya po istorii Sredney Azii i Kazahstana v dooktyabr'skiy period (**Orta Asya ve Kazakistan Tarihi Üzerine Bilimsel Oturum, Ekim Öncesi Dönemde**), **Vopr. İstorii**, 1954, № 1, s. 172-179. V. Bromley ile birlikte.

174. Natsional'nıy prazdnik narodov Sovyetskogo Soyuza (K 300-letiyu vossoyedineniya Ukrainı s Rossiyey) (**Sovyetler Birliği Halklarının Ulusal Bayramı (Ukrayna ile Rusya'nın Yeniden Birleşmesinin 300. Yılı Anısına**), *İzv. AN UzSSR*, № 1, s. 12-33.

175. Ob'edinyennaya nauçnaya sessiya po istorii Sredney Azii i Kazahstana v dooktyabr'skiy period (**Ekim Öncesi Dönemde Orta Asya ve Kazakistan Tarihi Üzerine Birleşik Bilimsel Oturum**), *İzv. AN UzSSR*, 1954, № 4, s. 135- 141.

176. Statuya Antokol'skogo v Taganroge (K istorii pamyatnika Petru 1) (**Taganrog'daki Antokol'sky Heykeli (I. Peter Anıtının Tarihine Dair)**), Don, 1954, № 4, s. 225-233.

1955

177. V İnstitute istorii i arheologii Akademii nauk Uzbekskoy SSR (**Özbek SSC Bilimler Akademisi Tarih ve Arkeoloji Enstitüsünde**), *Vopr. istorii*, 1955, № 1, s. 176-178.

178. Pervaya narodnaya revolyutsiya epohi imperializma (**İmparatorluk Dönemi İlk Halk Devrimi**), *İzv. AN UzSSR*, 1955, № 11, s. 3-16.

1956

179. İz istorii russkogo vostokovedeniya i arheologii (Turkestanskiy Krujok lyubiteley arheologii. 1895-1917 gg.) (**Rus Doğu Bilimleri ve Arkeolojisi Tarihinden (Türkistan Arkeoloji Meraklıları Kulübü, 1895–1917)**), *Avtoreferat .kand. ist. nauk.*, Taşkent, 1956, s. 26.

180. Boyevoye sodrujestvo donskih i zaporojskih kazakov v bor'be protiv turetsko-tatarskoy agressii v pervoy polovine 17 veka (**17. Yüzyılın İlk Yarısında Türk-Tatar Saldırganlığına Karşı Don ve Zaporoje Kazaklarının Askerî İşbirliği**), *İz istorii Dona (17-20 vv.)*, Rostov n\D., 1956, Vıp. 1, s. 3-26.

1957

181. Xalkaro işçilar xarakati va uning xususiyatlari (**Uluslararası İşçi Hareketi ve Onun Özellikleri**), Toşkent: «Kizil Uzbekiston», «Pravda Vostoka» va «Uzbekistoni Suhr» birlaşgan naşr., 1957, s. 39. (Mejdunarodnoye raboçee dvijeniye i ego osobennosti)

182. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1956 g. (**1956 Yılında Yayımlanmış, Özbekistan'ın Arkeolojisi, Tarihi, Etnografyası, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), *İzv. AN UzSSR, Ser. obşestv. nauk*., 1957, № 3, s. 65-71.

183. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1956 g. (**1956 Yılında Yayımlanmış, Özbekistan'ın Arkeolojisi, Tarihi, Etnografyası, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), *İzv. AN UzSSR, Ser. obşestv. nauk*., 1957, № 5, s. 81-91.

184. Vsesoyuznaya konferentsiya vostokovedov (v Taşkente, 4-11 iyunya 1957g.) (**4–11 Haziran 1957'de Taşkent'te Düzenlenen Sovyetler Birliği Doğu Bilimcileri Konferansı**), Vopr. istorii, 1957, № 7, s. 192-204.

185. Georgiy Aleksandroviç İnozemtsev, *Sovyetskaya arheologiya*, 1957, № 2, s. 320, portr.

186. A. A. Divayev kak arheolog-krayeved (**Bir Arkeolog ve Yerel Tarih Araştırmacısı Olarak A. A. Divayev**), *İzv. AN UzSSR, Ser. obşestv. nauk.*, 1957, № 1, s. 73-77, portr.

187. İnstitutı Otdeleniya obşestvennıh nauk Akademii nauk UzSSR v 1957 godu (**1957 Yılında UzSSC Bilimler Akademisi Toplum Bilimleri Bölümü Enstitüleri**), s. 82-83.

188. K izuçeniyu dalyekogo proşlogo Taganroga i prilegayuşih k nemu mestnostey (**Taganrog'un Uzak Geçmişinin ve Ona Bitişik Bölgelerin İncelenmesine Dair**), *Krayeved. zap / Taganrog. krayeved. muzey*, 1957, Vıp. 1, s. 89-101.

189. Mughona kabrlari nimadan darak beradi? (**Mughona' mezarlıkları neyi anlatıyor?**), Fan va turmuş, 1957, № 7, s. 24-25. (O çyem govoryat mogil'niki «mughona»?)

190. Novıy vostokovednıy jurnal («Sovremennıy Vostok». Organ İn-ta vostokovedeniya AN SSSR) (**Yeni Oryantalistik Dergi («Çağdaş Doğu» SSCB Bilimler Akademisi Oryantalistik Enstitüsü'nün Organı)**), Zvezda Vostoka, 1957, № 12, s. 148-151.

191. O nekotorıh çertah leninizma v svyazi s istoriçeskimi sud'bami narodov sovremennogo Vostoka (**Leninizmin Bazı Özellikleri ve Çağdaş Doğu Halklarının Tarihsel Kaderleriyle İlişkisi Üzerine**), Tez. dokl. i soobş. yubil. nauç. sessii, posvyaş. 40-letiyu Velikoy Oktyabr'skoy sotsialistiçeskoy revolyutsii, Taşkent, 1957, s. 307-311.

192. Porohning tarihi (**Barutun Tarihi**), Fan va turmuş, 1957, № 6, s. 29-30. (İstoriya poroha)

1958

193. İz istorii russkogo vostokovedeniya i arheologii v Turkestane – Turkestanskiy Krujok lyubiteley arheologii (1895-1917 gg.) (**Rus Oryantalistik ve Arkeoloji Tarihinden – Türkistan Arkeoloji Meraklıları Derneği (1895-1917)**), Taşkent: İzd. AN UzSSR , 1958, s. 320, 8 l, portr. Tenkidi: Litvinskiy B. A., *Sovyetskaya etnografya*, 1960, № 5, s. 345-348, Dcabbarov İ., *Sovyetskaya etnografya*, 1960, № 5, s. 161-163, Pravda Vostoka, 1959, 17 iyunya.

194. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1957 g. (**1957 Yılında Yayınlanan Özbekistan Arkeolojisi, Tarihi, Etnografyası, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), İzv. AN UzSSR, Ser. obşestv. nauk., 1958, № 4, s. 57-79.

195. Forlarning siri (**Orta Asya Mağaralarının Sırları**), Fan va turmuş, 1958, № 6, s. 26-28, № 7, s. 24-26. (Taynı peşer (Sredney Azii).

196. O rabote Sekstsii drevney i srednevekovoy istorii, arheologii i etnografii narodov Vostoka na 1 Vsesoyuznoy konferentsii vostokovedov (**1. Sovyetler Birliği Oryantalistler Konferansında Doğu Halklarının Antik ve Ortaçağ Tarihi, Arkeolojisi ve Etnografyası Bölümünün Çalışmaları Üzerine**), *Sovyetskaya arheologiya*, 1958, № 2, s. 327-330.

197. Atokli uzbek olimi (Ya. G. Gulyamov) (**Ünlü Özbek Âlimi**), Fan va turmuş, 1958, № 5, s. 35-36. R. N. Nabiyev, V. A. Şişkin ve F. A. Azadayev ile birlikte. (İzvestnıy Uzbekskiy uçeyenıy (Ya. G. Gulyamov)).

198. Perepiska V. V. Bartol'da i ee nauçnoye znaçeniye (**V. V. Bartold'un Mektuplaşmaları ve Onların Bilimsel Önemi**), *Materialı 1-oy Vsesoyuznoy nauçnoy konferentsii vostokovedov 4-11 iyunya*, 1957, Taşkent, 1958, s. 683-686.

199. Trudı istorikov Uzbekistana (**Özbekistan Tarihçilerinin Çalışmaları**), (Obzor), İstoriya SSSR, 1958, № 3, s. 263-264.

200. Vklad russkih uçyenıh vostokovedov v izuçenii istorii Sredney Azii (**Rus Oryantalist Bilginlerin Orta Asya Tarihinin İncelenmesine Katkısı**), *Taşkentskaya pravda*, 1958, 16 iyunya.

1959

201. Aleksandr Aleksandroviç Semyenov, *Sovyetskaya arheologiya*, 1959, № 2, s. 299-300, portr.

202. Bibliografiçeskiy, imennoy i geografiçeskiy ukazateli k «Protokolam i soobşeniyam Turkestanskogo krujka lyubiteley arheologii» (1895-1917 gg.) (**Türkistan Arkeoloji Meraklıları Derneği'nin (1895-1917) 'Protokoller ve Bildiriler'ine İlişkin Bibliyografik, İsim ve Coğrafi Dizinler**), Ç. 1. *Bibliograf. ukaz., İstoriya materialnoy kulturı Uzbekistana*, 1959, Vıp. 1, s. 231-255.

203. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1958 g. (**1958 Yılında Yayınlanan Özbekistan Arkeolojisi, Tarihi, Etnografyası, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), *İzv. AN UzSSR, Ser. obşestv. nauk*., 1959, № 6, s. 44-73.

204. Nauçnaya sessiya, posvyaşyennaya progressivnomu znaçeniyu prisoyedineniya Sredney Azii k Rossii (**Orta Asya'nın Rusya'ya Katılımının İlerici Önemi'ne Adanmış Bilimsel Oturum**), *İzv. AN UzSSR, Ser. obşestv. nauk*., 1959, № 2, s. 3-8.

205. Ob'edinyennaya nauçnaya sessiya, posvyaşyennaya progressivnomu znaçeniyu prisoyedineniya Sredney Azii k Rossii (**Orta Asya'nın Rusya'ya Katılımının İlerici Önemine Adanmış Birleşik Bilimsel Oturum**), *İstoriya SSSR*, 1959, № 5, s. 214-218. (F. A. Azadayev ile birlikte).

206. Sehrli idişlar (Gizemli Küresel Kaplar), Fan va turmuş, 1959, № 10-11, s. 26-27. (Zagadoçnıye sferiçeskiye sosudı)

207. «Primer Vaşey svetloy jizni» (K 100-letiyu so dnya rojd. vraça-turkestanoveda M. İ. Şişovoy) (**"Aydın Yaşamınızın Örneği" (Türkistan Uzmanı Doktor M. İ. Şişova'nın Doğumunun 100. Yıldönümüne)**), *Pravda Vostoka*, 1959, 5 dek.

1960

208. Stepan Razin. Krat. ist. oçerk (Stepan Razin. Kısa Tarihsel İnceleme), Rostov n\D., İzd. Rostov. un-ta, 1960, s. 72.

209. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1959 g. (**1959 Yılında Yayınlanan Özbekistan Arkeolojisi, Tarihi, Etnografyası, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), *İzv. AN UzSSR, Ser. obşestv. nauk.*, 1960, № 5, s. 55-76.

210. God 1960-ıy (**1960. Yıl**), *Zvezda Vostoka*, 1960, № 12, s. 131-140.

211. Lev Vasil'eviç Oşanin, *İzv. AN UzSSR, Ser. obşestv. nauk.*, 1960, № 3, s. 59-64, portr.

212. Nubiya yedgorliklari saklanib koladi (**Nubiya Anıtları Korunacaktır**), Fan va turmuş, 1960, № 9, s. 18-21. (Pamyatniki drevney Nubii i problema ih spaseniya)

213. Uzbekskiy arheolog-lyubitel' i sobiratel' drevnostey Akram-Palvan Askarov (**Özbek Arkeolog ve Antika Koleksiyoncu Akram-Palvan Askarov**), *İzv. AN UzSSR, Ser. obşestv. nauk.*, 1960, № 6, s. 66-67.

1961

214. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1960 g. (**1960 Yılında Yayınlanan Özbekistan Arkeolojisi, Tarihi, Etnografyası, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), Obşestv. nauki v Uzbekistane, 1961, № 6, s. 32-61.

215. Lev Vasil'eviç Oşanin, *İstoriya materialnoy kulturı Uzbekistana*, 1961, Vıp. 2, s. 2-13.

216. Spisok peçatnıh rabot prof. L. V. Oşanina (1922-1960) (**Prof. L. V. Oşanin'in Basılı Çalışmalarının Listesi**), Aynı yerde, s. 13-17, (32 nazv.).

217. K voprosu o funksional'nom naznaçenii sferokoniçeskih sosudov v svyazi s odnim rukopisnım istoçnikom 16 v. (**16. Yüzyıla Ait Bir Yazma Kaynakla İlişkili Olarak Sferokonik Kapların İşlevsel Amacına Dair Mesele**), Aynı yerde, s. 255-267.

1962

218. *Burjua ideologiyasi çukur krizisni keçirmokda* (**Burjuva İdeolojisi Derin Bir Kriz Yaşamaktadır**), Toşkent: Uzbekiston, 1962, 52 s. (Burjuaznaya ideologiya perejivayet glıbokiy krizis)

219. *İstoriya Dona: Ukaz. soç. lit. 1920-1961 gg.* (**Don Tarihi: 1920-1961 Yıllarına Ait Eserler ve Literatür Dizini**), № 1, s. 53-61. N. G. Brigadirov ile birlikte. Tenkit: Çebotaryev B., *Molot*, 1963, 10 apr.; Buçenkov A. N., SSSR, 1964, № 6, s. 210-213; Glavadskih G. A., *Sovyetskaya bibliografiya*, 1964, № 3, s. 78-81.

220. Nauçnıye obşestva Turkestana i ih progressivnaya deyatel'nost': Konets 19 – naçalo 20 v. (**Türkistan'ın Bilimsel Toplulukları ve Onların İlerici Faaliyetleri: 19. Yüzyılın Sonu – 20. Yüzyılın Başlangıcı**), Taşkent: AN UzSSR, 1962, s. 344. Tenkit: Dcabbarov İ., Çabrov G., Sennıy istoriografiçeskiy trud, *Kommunist Uzbekistana*, 1962, № 8, s. 92-95, Dcabbarov İ., *Sovyetskaya etnografya*, 1963, № 2, s. 177-179.

221. Arheologiçeskoye izuçeniye Podonya-Priazovya v dorevoluytsionnıye i dovoyennıye godı (**Podonya-Priazovya'nın Devrim Öncesi ve Savaş Öncesi Yıllarında Arkeolojik İncelemesi**), *Arheologiçeskiye raskopki na Donu*, № 1, s. 53-61.

222. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1961 g. (**1961 Yılında Yayımlanan Özbekistan'ın Arkeolojisi, Tarihi, Etnografyası, Felsefesi ve Hukukuna İlişkin Literatürün Bibliyografik Dizini**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1962, № 12, s. 42-69.

223. God 1962 (**Yıl 1962**), *Zvezda Vostoka*, 1962, № 12, s. 110-112.

224. İvan İvanoviç Umnyakov kak uçyenıy-vostokoved i obşestvennıy deyatel' (**Bilgin Bir Doğu Bilimci ve Toplumsal Figür Olarak İvan İvanoviç Umnyakov**), *İstoriya materialnoy kulturı Uzbekistana*, 1962, Vıp. 3, s. 158-168, portr.

225. İz isorii deyatel'nosti statistiçeskih komitetov Turkestanskogo kraya (**Türkistan Bölgesi İstatistik Komitelerinin Faaliyetleri Tarihinden**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1962, № 6, s. 30-39.

226. Obşestvennoye obsujdeniye 2 toma İstorii Uzbekskoy SSR (Sov. period) (**Özbek SSC Tarihi'nin 2. Cildinin (Sovyet Dönemi) Toplumsal Tartışması**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1962, № 8, s. 60-64. R. H. Aminova, A. F. Yatsışeno ile birlikte.

227. Obşestvo vraçey Zakaspiyskoy oblasti (**Trans-Hazar (Zakaspiy) Bölgesi Tabipler Cemiyeti**), (İst. oçerk), *Zdravoohraneniye Turkmenistana*, 1962, № 2, s. 40-45.

228. Oteçestvennaya voyna 1812 goda i uroki istorii (**1812 Vatanseverlik Savaşı ve Tarihin Dersleri**), Kommunist Uzbekistana, 1962, № 9, s. 69-78.

229. Skvoz' zavesu stoletiy (**Yüzyılların Perdesi Ardından**), *Zvezda Vostoka*, 1962, № 1, s. 133-140. (Pamyatniki drevnego izobrazitel'nogo iskwsstva Sredney Azii)

230. Tak rojdalas' velikaya drujba narodov Sredney Azii s russkim narodom (**Böyle Doğdu Orta Asya Halklarının Rus Halkıyla Büyük Dostluğu**), *Taşkentskaya pravda*, 1962, 27 maya. (Deyatel'nost' peredovoy russkoy intelligentsii i uçyenıh v dorevolyutsionnom Turkestane)

1963

231. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1962 godu (**1962 Yılında Yayımlanan Özbekistan'ın Arkeolojisi, Tarihi, Etnografyası, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1963, № 12, s. 23-59.

232. İz istorii pervogo vısşego vostokovednogo uçebnogo zavedeniya v Sredney Azii (**Orta Asya'daki İlk Yüksek Düzeyli Şarkiyat (Oryantalistik) Eğitim Kurumunun Tarihinden**), *Oçerki po istorii russkogo vostokovedeniya*, M. 1963, sb. 6, s. 302-346.

233. Lev Vasil'eviç Oşanin, *Sovyetskaya arheologiya*, 1963, № 1, s. 332, portr.

234. Samarkandskiy lyubitel' starinı i sobiratel' drevnostey Mirza Buhari (**Semerkantlı Bir Eski Eser Meraklısı ve Antika Koleksiyoncusu Mirza Buhârî**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1963, № 6, s. 32-40, 2 l, portr.

235. Spisok peçatnıh rabot (arheologa) Vsevoloda Daniloviça Jukova (1943-1961) (**Arkeolog Vsevolod Daniloviç Jukov'un Basılı Eserler Listesi (1943–1961)**), *İstoriya materialnoy kulturı Uzbekistana*, 1963, Vıp. 4, s. 156-157.

1964

236. Ahmad Doniş v Peterburge (**Ahmad Doniş Peterburg'da**), *Sov. sirk*., 1964, №11, s. 30-31.

237. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1963 godu (**1963 Yılında Yayımlanan Özbekistan'ın Arkeolojisi, Tarihi, Etnografyası, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1964, № 12, s. 34-62.

238. Vasiliy Afanasyeviç Şişkin: (K 70-letiuy so dnya rojd.) (**Vasiliy Afanasyeviç Şişkin: Doğumunun 70 Yılına İthafen**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1964, № 5 , s. 62-63, portr.

239. K 70-letiuy Şişkina (**Şişkin'in 70 Yılına**), *Sovyetskaya arheologiya*, 1964, № 4, s. 58-60, portr.

240. V. İ. Lenin i narodı Sredney Azii (**V. İ. Lenin ve Orta Asya Hakları**), *Kommunist Uzbekistana*, 1964, № 9, s. 26-39.

241. Neopublikovannıy tekst leksii akademika V. V. Bartol'da po numizmatike Sredney Azii (**Akademisyen V. V. Bartold'un Orta Asya Nümismatiğine İlişkin Yayımlanmamış Ders Metni**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1964, № 7, s. 44-47.

242. O mramornom rel'efe iz Anapı (**Anap'daki Mermer Relyefler Hakkında**), *Sovyetskaya arheologiya*, 1964, № 4, s. 189-193.

243. O numizmatiçeskoy kollektsii Uzbekskogo sobiratelya drevnostey Akrama Askarova: (Po arhivnım dannım) (**Özbek Antikacı Akram Askarov'un Nümizmatik Koleksiyonu Üzerine (Arşiv Verilerine Göre)**), *İstoriya materialnoy kulturı Uzbekistana*, 1964, Vıp. 5, № 4, s. 233-246.

1965

244. Srednyaya Aziya v dorevolyutsionnom i sovyetskom vostokovedenii (**Devrim Öncesi ve Sovyet Döneminde Şarkiyat Çalışmalarında Orta Asya**), Taşkent: Nauka, 1965, s. 408. Tenkit: Vahabov M. G., İnoyatov X. Ş. Sennaya kniga po istoriografii Sredney Azii, *Kommunist Uzbekistana*, 1966, № 3, s. 92-95, Pikulin M. G. Slovo o vostokovedah, *Pravda Vostoka*, 1966, 8 apr.; Şakelenov U. Sennaya monografiya, *Sovyetskaya Karakalpakiya*, 1966, 12 apr.; Aleskerov Yu. Krupnıy klad v istoriuy vostokovedeniya, *Leninskiy put'*, Samarkand, 1969, 3 dek.; Kraçkovskaya V. A., *Epigrafika Vostoka*, 1969, Vıp. 19, s. 112.

245. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1964 godu (**1964 Yılında Yayımlanan Özbekistan'ın Arkeolojisi, Tarihi, Etnografyası, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1965, № 12, s. 31-57.

246. Vasiliy Afanasyeviç Şişkin kak uçyenıy-arheolog i obşestvennıy deyatel': (K 70-letiyu so dnya rojd.) (**Vasiliy Afanasyeviç Şişkin: Bilim İnsanı-Arkeolog ve Toplumsal Figür (Doğumunun 70. Yılı Vesilesiyle)**), *İstoriya materialnoy kulturı Uzbekistana*, 1965, Vıp. 6, № 4, s. 5-16.

247. İstoriya i drevnosti Turkestanskogo kraya v trudah arheologiçeskih s'ezdov (**Arkeoloji Kongrelerindeki Çalışmalarda Türkistan Bölgesi Tarihi ve Antik Çağları**), Aynı yerde, s. 201-220.

248. Velikiy Oktyabr' i istoriçeskiye sud'bı narodov Sredney Azii (**Büyük Ekim Devrimi ve Orta Asya Halklarının Tarihî Kaderleri**), *Kommunist Uzbekistana*, 1965, № 11, s. 24-30.

249. İz kommentariyev k peterburgskoy poyezdke Ahmada Donişa v 1874 godu (**Ahmad Doniş'in 1874 Yılındaki Petersburg Yolculuğuna Dair Yorumlar**), İzv. AN TadjSSR. Otd-niye obşst. nauk, 1965, № 1, s. 53-61.

250. Monarhist Ostroumov vstrevojen (**Monarh Ostroumov Endişeli**), *Ekonomika i jizn'*, Taşkent, 1965, № 7, s. 52-53. Proklamarsiya İspolkoma «Narodnoy voli» ot 22 noyab. 1874 g. v Taşkente.

251. Vtoroy vek kartofelya (**Patatesin İkinci Yüzyılı**), Aynı yerde, s. 54.

252. Podonye-Priazovye v 5-15 vv. (**Podonya-Priazovye, 5.–15. Yüzyıllar**), *İstoriya Dona s drevneyşih vremyen do Velikoy Oktyabr'skoy sotsialistiçeskoy revoluytsii*, Rostov n\D., 1965, s. 56-93.

253. Razvitiye istoriçeskoy nauki v Uzbekistane posle 20 s'ezda KPSS (**Özbekistan'da Tarih Biliminin Gelişimi, 20. KPSS Kongresi Sonrası**), İstoriya SSSR, 1965, № 4, s. 235-242. M. A. Ahunova ile birlikte.

254. Risu – 2500 let (**Prince 2500 Yıl**), *Narodnaya Hoz-vo Sredney Azii*, 1965, № 3, s. 54.

255. Skol'ko let hlopçatniku? (**Pamuğa Kaç Yıl Oldu?**), *Nar. Hoz-vo Sredney Azii*, 1965, № 1, s. 58-59.

256. Turkestan v materialah liçnogo arhiva V. V. Bartol'da (**Türkistan, V. V. Bartold'un Kişisel Arşiv Malzemeleri Işığında**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1965, № 6, s. 48-54.

257. Turkestanskoye zemlyaçestvo i M. V. Frunze (**Türkistanlılar Derneği ve M. V. Frunze**), *Ekonomika i jizn'*, Taşkent, 1965, № 8, s. 54-55.

1966

258. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1965 godu (**Özbekistan'da Arkeoloji, Tarih, Etnografi, Felsefe ve Hukuk Alanlarında 1965 Yılında Yayımlanan Literatürün Bibliyografik Göstergesi**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1966, № 12, s. 44-45.

259. Vospitaniye na geroiçeskih traditsiyah partii i naroda (**Partinin ve Halkın Kahraman Gelenekleri Üzerine Eğitim**), *Bloknot agitatora*, Taşkent, 1966, № 2, s. 43-49.

260. Drevniye tkani Sredney Azii (**Orta Asya'nın Eski Kumaşları**), *Ekonomika i jizn'*, Taşkent, 1966, № 3, s. 87.

261. Zabıtıy Sredneaziatskiy uçyenıy etnograf Şahimardan İbryasoviç (İvan İvanoviç) İbragimov (**Unutulmuş Orta Asya Bilim İnsanı ve Etnograf Şahimardan İbryasoviç (İvan İvanoviç) İbragimov**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1966, № 7, s. 38-49.

262. O razvitii navıkov rabotı propagandista nad knigoy i konspektom (**Propagandistin Kitap ve Not Alma Becerilerinin Gelişimi Üzerine**), *Metodika partüynoy propagandı: Uçeb. posobiye dlya propagandistov*, Taşkent, 1966, s. 179-199.

263. Oriyentalist-turkestanved E. F. Kal' (**Oryantalist ve Türkistan Uzmanı E. F. Kal**), *Nauç. tr. TaşGU*, 1966, Vıp. 295, s. 120-124.

264. Pod kurganami – çası stoletiy: Novıye otkrıtiya arheologov Uzbekistana (**Kurganların Altında – Yüzyılların Hazinesi: Özbekistan Arkeologlarının Yeni Keşifleri**), *Zvezda Vostoka*, 1966, № 3, s. 203-209. Podp. B. Latıpov.

265. Samarkandskiy lyubitel' drevnostey i kalligraf Abu Said Mahzum (**Semerkandlı Antikacı ve Hattat Abu Said Mahzum**), *İstoriya materialnoy kulturı Uzbekistana*, 1966, Vıp. 7, s. 176-184.

266. Straniçki Leninianı (**Lenin Sayfaları**), *Zvezda Vostoka*, 1966, № 4, s. 149-160.

267. Unutilayezgan zielilar (**Unutulmuş Aydınlar**), Fan va turmuş, 1966, № 7, b. 12-14. Zabıtıye druz'ya russkih uçyenıh (**Rus Bilim İnsanlarının Unutulmuş Dostları**) (Akram Askarov, Mirza Abd ar-Rahman, Mirza Buhari, Abu Sa'id Mahzum).

1967

268. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1965 godu (okonçaniye) (**1965 Yılında Yayımlanan Özbekistan'ın Arkeoloji, Tarih, Etnografi, Felsefe ve Hukuk Literatürü Biliyografik Dizini**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1967, № 1, s. 43-67.

269. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1965 godu (**1965 Yılında Yayımlanan Özbekistan'ın Arkeoloji, Tarih, Etnografi, Felsefe ve Hukuk Literatürüne Ait Bibliyografik Dizini**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1966, № 12, s. 21-32.

270. Vasiliy Afanas'yeviç Şişkin, *Sovyetskaya arheologiya*, 1967, № 2, s. 301, portr.

271. Jizn' i trudı vostokoveda-tyurkologa Pavla Aleksandroviça Faleva. 1882-1922 (**Yaşamı ve çalışmalarıyla Doğu Bilimci-Türkolog Pavel Aleksandroviç Falev. 1882-1922**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1967, № 9, s. 43-48, portr.

272. İz istorii naçal'nıh etapov razvitiya sovyetskogo zdravoohraneniya v Turkmenistane (**Türkmenistan'da Sovyet Sağlık Sisteminin Gelişiminin İlk Aşamalarının Tarihinden**), *Zdravoohraneniye Turkmenistana*, 1967, № 9, s. 43-48.

273. K opisaniyu narodnogo rıbnogo promısla karakalpakov (Po materialam iz arhiva N. İ. Veselovskogo) (**Karakalpakların Geleneksel Balıkçılık Faaliyetinin Betimlenmesine Dair (N. İ. Veselovskiy Arşivindeki Malzemelere Göre)**), *Vestn. Karakalpak. fil. AN UzSSR*, 1967, № 3-4, s. 113-119.

274. Oktyabr'skiye sobıtiya v Taşkente (**Taşkent'te Ekim Olayları**), *Part. jizn'*, Taşkent, 1967, № 10, s. 27-31.

275. Redaksiya, avtor (**Redaksiyon, Yazar**), *Yubileynıy: K 50-letiyu «Pravdı Vostoka»*, 1967, Aprel', s. 4.

1968

276. Sovyetskaya istoriografiya Uzbekistana: (Materialı k obsujdeniyu) (**Özbekistan'ın Sovyet Historiografyası: (Tartışma İçin Malzemeleri)**), M. 1968, s. 175. L. M. Landa, V. Ya. Nepomnin ile birlikte.

277. Spisok nauçnıh publikatsiy akad. AN UzSSR Ya. G. Gulyamova: (K 60-letiyu so dnya rojd.) (**Özbekistan SSC Bilimler Akademisi Akademisyeni Ya. G. Gulyamov'un Bilimsel Yayınları Listesi: (Doğumunun 60. Yılı Dolayısıyla)**), Taşkent: Fan, 1968, s. 16.

278. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1966 godu (okonçaniye) (**Özbekistan'ın Arkeolojisi, Tarihi, Etnografyası, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Yayımlanan Literatürün 1966 Yılına Ait Bibliyografik Dizini (Devamı)**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1968, № 1, s. 31-50.

279. Bibliografiçeskiy ukazatel' literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1967 godu (**Özbekistan'ın Arkeolojisi, Tarihi, Etnografyası, Felsefesi Ve Hukuku Üzerine Yayımlanan Literatürün 1967 Yılına Ait Bibliyografik Dizini**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1968, № 12, s. 38-46.

280. Vklad russkih uçyenıh v izuçeniye jiz'ni i tvorçestva Alişera Navoi (**Rus Bilim İnsanlarının Alişer Nevai'nin Yaşamı ve Eserlerinin İncelenmesine Katkısı**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1968, № 4, s. 26-39.

281. İz opıta istoriko-krayevedçeskoy rabotı v Sredney Azii i Kazahstane (20-30 gg.) (**Orta Asya ve Kazakistan'da Tarihsel ve Bölgesel Araştırma Çalışmalarının Deneyiminden (1920–1930'lar)**), *İstoriya SSSR*, 1968, № 5, s. 190-199.

282. İstoriya i pamyatniki materialnoy kulturı kuşanskogo perioda v sovyetskoy literature: (Bibliogr. ukaz.) (**Kuşan Dönemi'nin Tarih ve Maddi Kültür Eserleri Üzerine Sovyet Literatürü: (Bibliyografik Dizin)**), *Obşestv. nauki v Uzbekistane*, 1968, № 8, s. 65-82.

1969

283. Samarkandlik arheolog va şarkşunos: (Vasiliy Lfavrenteviç Vyatkinning tugilganiga yuz yil tulişi munosabati bilan) (**Semerkandlı Arkeolog ve Şarkiyatçı: (Vasiliy Lavrenteviç Vyatkin'in Doğumunun Yüzüncü Yılı Münasebetiyle)**), Toşkent: Uz KP MK Naşriyoti, 1969, 35 s.

284. Bibliyografiçeskiy ukazatel literature po arheologii, istorii, etnografii, filosofii I pravu Uzbekistana, vışedşiy v svet v 1968 g. (**1968 Yılında Yayınlanan Özbekistan Arkeolojisi, Tarihi, Etnografisi, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, No: 1, 1969, s. 31-53.

285. V. L. Vyatkin (K stoletiyu so dnya rojdeniya) (**V. L. Vyatkin (Doğumunun Yüzüncü Yılı Münasebetiyle)**), *Narodı Azii i Afriki*, No: 5, 1969, s. 235-237.

286. Jizn i trudı akademika V. V. Bartolda (**Akademisyen V. V. Bartold'un Hayatı ve Eserleri**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, No: 11, 1969, s. 12-33.

287. İz istorii arheologiçeskogo i istoriko-arhitekturnogo izuçeniya Samarkanda (**Semerkand'ın Arkeolojik ve Tarihî-Mimari Araştırmalarının Tarihinden**), *Obyed. Nauçnıye sessiya, posvyşennemu 2500 letiyu Samarkanda*, Taşkent 1969, s. 12-14.

288. İstoriya, kultura i iskusstvo vremeni Timuridov v sovyetskoy literature (Bibliografiçeskiy ukazatel) (**Timurîler Dönemi Tarihi, Kültürü ve Sanatı Üzerine Sovyet Literatürü (Bibliyografik Dizini)**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, No: 8-9, 1969, s. 101-145.

289. K 70-letiyu Mihaila Evgeniça Massona (**Mihail Evgeniyeviç Masson'un 70. Yaş Günü Münasebetiyle**), *Sovyetskaya arheologiya*, No: 2, 1969, s. 126-129.

290. K stoletiyu so dnya rojdeniya V. L. Vyatkina (**V. L. Vyatkin'in Doğumunun Yüzüncü Yılı Münasebetiyle**), *Sovyetskaya arheologiya*, No: 3, 1969, s. 3-10.

291. K topografii i opisaniyu drevnih monetnıh kladov i otdelnıh monetnıh nahodok na territorii Uzbekistan (Po arh. dannım) (**Özbekistan Topraklarında Eski Para Hazineleri ve Bireysel Para Buluntularının Topografyası ve Tanımı (Arkeolojik Verilere Göre)**), *İstoriya materialnoy kulturrı Uzbeksitan*, Vıp. 8, 1969, s. 169-192.

292. Nelegalnıye biblioteki dorevolyutsionnogo Turkestana (**Devrim Öncesi Türkistan'daki Yasadışı Kütüphaneler**), *Korrespondent*, No: 10, Taşkent 1969, s. 41-42.

293. Nikolay Apollonoviç Burov (1885-1969), *Sovyetskaya Bibliografiya*, No:5, 1969, s. 80.

294. Samarkand v oteçestvennoy i mirovoy nauke (**Semerkand: Ulusal ve Uluslararası Bilim Perspektifinde**), *İstoriya Samarkanda*, I-II, Taşkent 1969, I, s. 368-408. Yine Özbekçesi Toşkent, 1971, s. 371-412.

295. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po istorii Samarkanda (**Semerkand Tarihi Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), *İstoriya Samarkanda,* Taşkent 1969, I, s. 409-458. Yine Özbekçesi, Toşkent, 1971, s. 413-460.

296. İssledovatel Vostoka: K 100 letiyu so dnya rojdeniya V. V. Bartolda (**Doğu Araştırmacısı: V. V. Bartold'un Doğumunun 100. Yılı Münasebetiyle**), *Pravda Vostoka*, 15 Kasım 1969.

1970

297. *V. V. Bartold (Orta Osiyo halklari tarihinin asosçisining hayoti va ilmiy faoliyati)* (**Orta Asya Halkları Tarihinin Kurucusunun Hayatı ve Bilimsel Faaliyetleri**), Toşkent 1970, 76 s.

298. *İstoriya istoriçeskoy nauki v Uzbekistane*, Kratkiy oçerk (**Özbekistan'da Tarih Biliminin Tarihi: Kısa Bir İnceleme**), Fan Yayınları, Taşkent 1970, s. 200 s. (M. A. Ahunov ile birlikte)

299. Bibliografiçeskaya literatura po istorii revolyutsionnogo dvijeniya, partiynıh organizatsiy i sovyetskogo stroitelstva v Sredney Azii i Kazahstane (**Orta Asya ve Kazakistan'da Devrim Hareketi, Parti Örgütleri ve Sovyet Yapılanması Tarihi Üzerine Bibliyografik Literatür**), *Voprosı metodiki prepodavaniya kursa istorii KPSS*, Vıp. I, Taşkent 1970, s. 64-87.

300. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1968 g. (**1968 Yılında Yayınlanan Özbekistan Arkeolojisi, Tarihi, Etnografisi, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, No: 1, 1970, s. 46-75.

301. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po istorii sovyetskogo Samarkanda (**Sovyet Semerkand Tarihi Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), *İstoriya Samarkanda*, I-II, Taşkent 1970, s. 467-474. Yine Özbekçesi s. 472-479.

302. Vasiliy Vladimiroviç Bartold (V svyazi so stoletiyem so dnya rojdeniya) (**Vasiliy Vladimiroviç Bartold (Doğumunun Yüzüncü Yılı Münasebetiyle)**), *Narodı Azii i Afriki*, No: 8, 1970, S. 49-55.

303. Vostokovedeniye v Taşkentskom gosudarstvennom universiteta im. V. İ. Lenina (K 50-letiyu un-ta) (**V. İ. Lenin Taşkent Devlet Üniversitesi'nde Şarkiyatçılık (Üniversitenin 50. Yılına Armağan)**), *Narodı Azii i Afriki*, No: 6, 1970, s. 211-215.

304. Po veleniyu serdtsa i razuma (A. E. Şmidt i ego nauç. ped. deyatelnost v Taşkente) (**Kalbin ve Aklın İsteğiyle (A. E. Smidt ve Taşkent'teki Bilimsel ve Pedagojik Faaliyetleri**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, No: 8, 1970, s. 49-55.

305. Samarkandskiy Vyatkin (**Semerkandlı Vyatkin**), *Zvezda Vostoka*, No: 6, 1970, s. 163-168.

306. Lybimoye delo (Jizn i deyatelnost V. V. Zaorskoy Aleksandrovoy) (**Sevilen İş (V. V. Zaorskaya Aleksandrova'nın Hayatı ve Faaliyetleri)**), *Taşkentskaya Pravda*, 24 Aralık 1970.

307. The life and works of Academician Vasilii Vladimirovich Bartold (Akademisyen Vasiliy Vladimiroviç Bartold, Hayatı ve Eserleri), *Soviet Anthropology and Archeology*, Vol. 9, No: 2, Fall, New York 1970, p. 91-126.

1971

308. *V avangarde borbı za mir i bezopasnost narodov* (**Halkların Barışı ve Güvenliği Mücadelesinde Öncü**), Taşkent 1971, 48 s. (Özbekçe olarak da yayınlanmıştır.)

309. *Stepan Razin*, Krat. İst. Oçerk., 2. Baskı, Rostov na Donu, Obl. İzd. 1971, 127 s.

310. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1969 godu (**1969 Yılında Yayınlanan Özbekistan Arkeolojisi, Tarihi, Etnografisi, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1971, No: 1, s. 22-60; No: 2, s. 41-62.

311. İz istorii sozdaniya sistemı vısşego obrazovaniya v sovyetskoy Sredney Azii (**Sovyet Orta Asya'sında Yükseköğretim Sisteminin Kuruluş Tarihinden**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, No: 9, 1971, s. 27-38.

1972

312. *U istokov velikoy drujbı* (**Büyük Dostluğun Kaynağında**), Taşkent 1972, 406 s. Tenkidi için bkz.: Abutalipov, Ç., Pod leninskim znamenem drujbı i mira, İstoriya SSSR, No: 2, 1972, s. 149-150; İnoyatov H., İstoki velikoy drujbı i bratstva, *Kommunist Uzbekistana*, No: 7, 1972, s. 91-93; Aynı yazı, *Uzbekiston kommunisti*, No: 7, 1972, s. 91-93; Skrıl, İ, U istokov drujbı, *Aziya i Afrika segodnya*, No: 12, 1972, s. 68; *Pravda vostoka*, 18 Temmuz 1972; Nepomnin, V. Ya., İstoki drujbı i bratstva, *Zvezda Vostoka*, No: 9, 1973, s. 163-165.

313. Afrika segodnya: puti, reşeniya, zadaçi (**Afrika Bugün: Yollar, Çözümler, Görevler**), *Kommunist Uzbekistana*, No: 4, 1972, s. 83-93. Özbekçe *Ozbekistan Kommunisti*, No: 4, 1972, s. 83-93.

314. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1970 godu (**1970 Yılında Yayınlanan Özbekistan Arkeolojisi, Tarihi, Etnografisi, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatürün Bibliyografik Dizini**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1972, No: 2, s. 53-59; No: 3, s. 54-57; No: 4, s. 45-60; No: 5, s. 45-60.

315. Problema nekapitalistiçeskogo puti razvitiya narodov Sredney Azii k sotsializmu v sovyetskoy istoriografii (**Sovyet Tarihyazımında Orta Asya Halklarının Sosyalizme Doğru, Kapitalist Olmayan Gelişim Sorunu**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, No: 11-12, 1972, s. 141-151.

1973

316. *Za sotrudniçestvo narodov SSSR i SŞA, za mir vo vsem mire* (**SSCB ve ABD Halklarının İşbirliği İçin, Bütün Dünyada Barış İçin**), Taşkent 1973, 50 s.

317. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1971 godu (**1971 Yılında Yayınlanan Özbekistan Arkeolojisi, Tarihi, Etnografisi, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatürün Bibliyografisi**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1973, No: 1, s. 61-65; No: 2, s. 61-77.

318. Bibliografiçeskiy ukazatel sovyetskoy literaturı ob Abu Nasre Farabi i izdaniy tekstov ego proizvedeniy v SSSR (**Ebû Nasr Fârâbî Hakkında Sovyet Literatürü ve Eserlerinin SSCB'de Yayınları Bibliyografisi**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1973, No: 6, s. 88-95.

319. Bibliografiçeskiy ukazatel sovyetskoy literaturı ob Abu Rayhane Beruni i izdaniy tekstov ego proizvedeniy (1918-1972) (**Ebû Reyhân el-Bîrûnî Hakkında Sovyet Literatürü ve Eserlerinin Yayınları Bibliyografisi (1918–1972)**), *Beruni: Sbornik statey k 1000- letiyu so dnya rojdeniya*, Taşkent 1973, s. 186-202.

320. Vspomogatelnıy ukazatel literaturı (po Uzbekistanu) v pomoş prepodavatelyu pri ispolzovanii mestnogo materiala v kürse istorii KPSS: (temı VIII- XVI) (**Özbekistan'a İlişkin Yardımcı Literatür Dizini (KPSS Tarihi dersinde yerel materyalin kullanılmasında öğretim elemanına yardımcı olmak üzere; VIII–XVI. konular)**), *Voprosı metodiki prepodavaniya kursa istorii KPSS, Metod. Sb.*, Taşkent 1973, Vıp. 2, s. 177-191.

321. Eşyo odno ampula: (Mamont-Dalskiy v Taşkente i ego uçastiye v revolyutsionnıh mitingah 1905 goda) (**Bir Ampul Daha:(Mamont-Dalskiy'nin Taşkent'teki Faaliyetleri ve 1905 Yılı Devrimci Mitinglerine Katılımı)**), *Teatr. Jizn*, 1973, No: 9, s. 31.

322. Jizn i trudı Abu Rayhana Beruni v dorevolyutsionnoy i sovyetskoy nauke (**Devrim Öncesi ve Sovyet Biliminde Ebû Reyhân el-Bîrûnî'nin Hayatı ve Eserleri**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1973, No: 7-8, s. 115-130.

323. Nekotorıye novıye dannıye k izuçeniyu sotsialnoy napravlennosti kukolnogo teatra Uzbekistana (**Özbekistan Kukla Tiyatrosunun Toplumsal Yöneliminin İncelenmesine Katkı Sağlayan Bazı Yeni Veriler**), *Vsesoyuz. arheolo.-etnogr. soveşç. po itogam polevıh issled. 1972 g.*, Tez. dokl. i soobşç, Taşkent 1973, s. 50-52.

324. Pamyati vidneyşogo sredneaziatskogo etnografa: (K 100 letiyu so dnya rojd. akad. AN UzSSR M. S. Andreyeva) (**Seçkin Orta Asyalı Etnografın Anısına (Özbekistan SSC Bilimler Akademisi Akademisyeni M. S. Andreyev'in Doğumunun 100. Yılı Münasebetiyle**)), Aynı yerde., s. 65-67.

325. O nekotorıh voprosah metodiki i metodologii istoriografiçeskih issledovaniy v svete odnoy retsenzii (**Bir Değerlendirme Işığında Tarihyazımı Araştırmalarının Yöntemi ve Metodolojisine Dair Bazı Sorunlar**), *Materialı po istorii Uzbekistana*, Taşkent 1973, s. 147-194.

326. Pamyati vidnogo sredneaziatskogo vostokoveda M. S. Andreyeva (**Seçkin Orta Asyalı Şarkiyatçı M. S. Andreyev'in Anısına**), *Nauç. tr. Taşk. Gos. Un.-ta,* 1973, Vıp. 456, s. 22-33.

327. Podonye Priazovye v V-XV vekah (**V–XV. Yüzyıllarda Don Havzası ve Azak Denizi Çevresi**), *İstoriya Dona: S drevneyşih vremen do padeniya krepostnogo prava*, Rostov n/D., 1973, s. 57-100. (L. M. Kazakova ile birlikte)

328. Tri pamyatnıye datı (K 100 letiyu so dnya rojd. Akad. AN UzSSR M. S. Andreyeva, çl. Korr. AN UzSSR A. A. Semenova, prof. N. G. Mallitskogo) (**Üç Anma Tarihi (Özbekistan SSC Bilimler Akademisi Akademisyeni M. S. Andreyev'in, Özbekistan SSC Bilimler Akademisi Muhabir Üyesi A. A. Semenov'un ve Prof. N. G. Mallitskiy'nin Doğumlarının 100. Yılı Münasebetiyle)**), *Obşestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1973, No: 5, s. 20-30.

329. Skazaniye o velikom horezmiytse (**Büyük Harezmli Hakkında Rivayetler**), *Pravda Vostoka*, 1973, 30 Nisan. (H. Hasanov ile birlikte)

1974

330. *İstoriografiya obşçestvennıh nauk v Uzbekistane: Biobibliografiçeskiye oçerki* (**Özbekistan'da Sosyal Bilimlerin Historiografisi: Biyobibliyografik İncelemeler**), Fan Yay., Taşkent, 1974, 386 s. Tenkit: Kormilitsın A. P., *Sovyetskaya bibliyografiya*, 1975, No: 4, s. 89.

331. 50 let Uzbekskoy Sovyetskoy Sotsialistiçeskoy Respubliki i Kommunistiçeskoy partii Uzbekistana (**Özbek Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti ve Özbekistan Komünist Partisi'nin 50. Yılı**), Taşkent, 1974, 78 s. (Özbekçe de yayımlanmıştır)

332. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1972 godu (**1972 Yılında Yayımlanan Özbekistan'ın Arkeoloji, Tarih, Etnografi, Felsefe ve Hukuk Literatürü Bibliyografik Dizini**), *Obşçestvennıye nauki v Uzekistane*, 1974, No: 11, s. 63-74; No: 12, s. 39-63.

333. Godı surovıh ispıtaniy (1941-1945) (**Zorlu Sınav Yılları (1941-1945)**), *Partiynaya Jizn*, Taşkent, 1974, No: 5, s. 26-31. Yine Partiya turmuşi, 1974, No: 5, B. 26-31.

334. İstoriçeskiye nauki (v Uzbekistane) (**Özbekistan'da Tarih Bilimleri**), *Nauka v Uzbekistane. Obşçestvennıye nauki*, Taşkent, 1974, C. 2, s. 149-189. R. H. Aminova ve M. A. Ahunova ile birlikte.

335. İstoriya Sredney Azii v trudah A. N. Samoyloviça (**A. N. Samoyloviç'in Çalışmalarında Orta Asya Tarihi**), *Obşçestvenna nauki v Uzbekistane*, 1974, No: 7, s. 68-77.

336. Osnovnaya literatura po istorii Uzbekskoy SSR: (Bibliogr. Ukaz.) (**Özbekistan SSC'nin tarihi üzerine temel literatür: (Bibliyografik Dizinler)**), *İstoriya Uzbekskoy SSR*. Taşkent, 1974, s. 564-579.

337. Posledniye godı deyatelnosti Vosçtoçnogo otdeleniya Russkogo Arheologiçeskogo Obşçestva i uçastiye v ney V. V. Bartolda (**Rus Arkeoloji Derneği Doğu Bölümü'nün Faaliyetlerinin Son Yılları ve V. V. Bartold'un Bu Çalışmalara Katılımı**), *Bartoldovskaya çteniya*. 18-20 marta 1974 g., Tez. Dokl. İ soobşç., Moskva 1974, s. 38-40.

338. U istokov velikoy drujbı (**Büyük Dostluğun Kökenlerinde**), *Bratstvo narodov i internatsionalnoye vospitaniye*, Taşkent, 1974, s. 185- 192.

1975

339. Bibliografiçeskiy ukazatel (**Bibliyografik Dizin**), *Vklad trudyaşçihsya Uzbekistana v pobedu v Velikoy Otçestvennoy voyne*, Taşkent, 1975, s. 227-252.

340. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışçedşey v svet 1973 godu (**1973 Yılında Özbekistan'da Arkeoloji, Tarih, Etnografi, Felsefe ve Hukuk Konularında Yayımlanan Literatürün Bibliyografik Dizini**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1975, No: 11, s. 61-75; No: 12, s. 41-63.

341. Vse dlya fronta vse dlya pobedı (Uzbekistan v dni Oteçestvennoy voynı) (**Her Şey Cephe İçin, Her Şey Zafer İçin (Özbekistan, Vatan Savaşı Günlerinde)**), *Kommunist Uzbekistana*, 1975, No: 5, s. 20-27.

342. İz istorii stanovleniya i razvitiya sovyetskogo vostokovedeniya v Uzbekistane (**Özbekistan'da Sovyet Doğubilimciliğinin Oluşumu ve Gelişimi Tarihinden**), *Sovremennaya istoriografiya stran zarubejnogo Vostoka*, Moskva 1975, s. 158-178.

343. İz epistolyarnogo naslediya V. V. Bartolda: (Pisma V. V. Bartolda k N. P. Ostorumovu) (**V. V. Bartold'un Mektup Mirası: (V. V. Bartold'un N. P. Ostorumov'a Yazdığı Mektuplar)**), *Bartoldovskiye çteniya, 1975*, God vtoroy: Tez dokl. İ soobşç., Moskva 1975, s. 25-27.

344. İstoriografiçeskiye issledovaniya v Uzbekistane: pervıye itogi, sostoyaniye, zadaçi (**Özbekistan'da Historiografik Araştırmalar: İlk Sonuçlar, Durumu ve Görevleri**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1975, No: 8, s. 69-77.

345. Krasnoye znamya: İz tetradi istorika (**Kızıl Tuğ: Tarihçinin Defterinden**), *Zvezda Vostoka*, 1975, No: 5, s. 115-127.

346. Materialı k istoriografii istorii hozyaystva narodov Sredney Azii i Kazahstana kontsa XVIII-naçala XX v. (**18. Yüzyıl Sonu – 20. Yüzyıl Başı Orta Asya Ve Kazakistan Halklarının Ekonomi Tarihinin Historiografisine Dair Malzemeler**), *Hozyaystvenno-kulturnıye traditsii narodov Sredney Azii i Kazahstana*, Moskva 1975, s. 22-41.

1976

347. Biobibliografiçeskiye oçerki o deyatelyah obşçestvennıh nauk Uzbekistana (V 2. t.) (**Özbekistan'ın Sosyal Bilimler Alanındaki İsimlerin Biobibliyografik İncelemesi (2 Cilt)**), Fan Yay., Taşkent 1976, C. 1, 439 s. Tenkit: Kasapov, E., Kniga ob uçenıh-obşçestvovedah, *Leninskaya znamya*, Termez 1976, 15 Eylül; Yine *Sovyetskaya Karakalpakiya*, 1976, 15 Eylül; Hasanov, K., V mire deyateley nauk, *Pravda Vostoka*, 1977, 5 mart.

348. *KPSS i mirovoy revolyutsionnıy protsess* (**KPSS ve Dünya Devrim Süreci**), Taşkent 1976, 55 s.

349. Bartold i arheologiya Sredney Azii (**Bartold ve Orta Asya Arkeolojisi**), *Bartoldovskiye çteniya*, God şestoy, Tez. dokl. i soobşç., Moskva 1976, s. 56-59.

350. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1974 godu (**1974 Yılında Yayımlanan Özbekistan'ın Arkeoloji, Tarih, Etnografi, Felsefe ve Hukuk Alanlarındaki Yayınların Bibliyografik Dizini**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1976, No: 12, s. 56-63.

351. İvan İvanoviç Umnyakov, *Narodı Azii i Afriki*, 1976, No: 4, s. 239.

352. A. N. Kononov kak istoriograf oteçestvennoy tyurkologii (**Yerli Türkoloji Tarihçisi Olarak A. N. Kononov**), *Sovyetskaya tyurkologiya*, 1976, No: 3, s. 72-77.

353. Proşloye i nastoyaşçyeye Buharı v nauke (**Bilimde Buhara'nın Geçmişi ve Bugünü**), *İstoriya Buharı s drevneyşih vremen do naşih dney*, Taşkent 1976, s. 6-26.

354. Kratkiy vspomogatelnıy ukazatel literaturı po istorii Buharı (**Buhara Tarihi Üzerine Kısa Yardımcı Literatür Rehberi**), *İstoriya Buharı s drevneyşih vremen do naşih dney*, Taşkent 1976, s. 306-315.

355. Proşloye i nastayaşiyeye Horezma v nauke (**Bilimde Harezm'in Geçmişi ve Bugünü**), *İstoriya Horezma s drevneyşih vremen do naşih dney*, Teşkent 1976, s. 5-27.

356. Kratkiy vspomagatelnıy ukazatel literaturı po istorii Horezma (**Harezm Tarihi Üzerine Kısa Yardımcı Literatür Rehberi**), *İstoriya Horezma s drevneyşih vremen do naşih dney*, Teşkent 1976, s. 306-315.

357. Srednyaya Aziya v trudah III Mejdunarodnogo kongressa vostokovedov: (K 100-letiyu rabotı kongressa) (**III. Uluslararası Doğu Bilimcileri Kongresi Çalışmalarında Orta Asya: (Kongrenin 100. Yıl Dönümüne)**), *Obşçestv. Nauki v Uzbekistane*, 1976, No: 8, s. 56-58.

1977

358. *Biobibliografiçeskiye oçerki o deyatelyah obşçestvennıh nauk Uzbekistana* (V 2 t.) (**Özbekistan'ın Sosyal Bilimler Alanındaki Önde Gelen İsimleri Hakkında Biyobibliyografik İncelemeler** (2 cilt)), Taşkent, Fan, 1977, T. 2, 422 s. Tenkit: Baziyants, A. P., Uzbekistan v biobibliografiçeskih oçerkah obşçestvennıh nauk, *Obşç. nauki v Uzbekistane*, 1979, No: 6, s. 61-62; Ziyaev H., Raşidov G., *Kommunist Uzbekistana*, 1980, No: 9, s. 93-94, Yine *Uzbekiston kommunisti*, 1980, No: 9, s. 93-94.

359. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1974 godu (**1974 Yılında Özbekistan'ın Arkeoloji, Tarih, Etnografi, Felsefe ve Hukuk Alanındaki Yayınlanan Literatürünün Bibliyografik Dizini**), *Obşçestv. nauki v Uzbekistane*, 1977, No: 2, s. 39-66.
360. Velikiy Oktyabr i Uzbekistan (**Büyük Ekim Devrimi ve Özbekistan**), *Uzbekskaya Sovyetskaya Sotsialistiçeskaya Respublika*, Taşkent, 1977, s. 2-20.
361. Velikiy Oktyabr i Uzbekistan (**Büyük Ekim Devrimi ve Özbekistan**), *Kommunist Turkmenii*, 1977, No: 7, s. 48-59.
362. Vliyaniye sotsialistiçeskoy revolyutsii na istoriçeksiye sudbı narodov Sredney Azii (**Sosyalist Devrimin Orta Asya Halklarının Tarihî Kaderi Üzerindeki Etkisi**), *Kommunist Uzbekistana*, 1977, No: 11, s. 15-23. Yine *Uzbekiston kommunisti*, 1977, No: 11, s. 15-23.
363. Dokumentı Velikogo Oktyabrya: (*Materialı k 60-letiyu Velikoy Oktyabrskoy sots. Revolutsii v Uzbekistane*) (**Büyük Ekim Devrimi Belgeleri: (Özbekistan'da Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 60. Yılına Ait Materyaller**)); Kanun, *Zvezda Vostoka*, 1977, No: 1, s. 102-108.
364. Kurs, hlopkovaya nezavisimost (**Yönelim, Pamukta Bağımsızlık**), *Zvezda Vostoka*, 1977, No: 6, s. 105-112.
365. Postup industrializatsii (**Sanayileşme Adımları**), *Zvezda Vostoka*, 1977, No: 7, s. 124-128.
366. Sçastlivaya sudba jenşçinı (**Kadının Mutlu Kaderi**), *Zvezda Vostoka*, 1977, No: 8, s. 140-147.
367. Rastsvet kulturı (**Kültürün Yükselişi**), *Zvezda Vostoka*, 1977, No: 10, s. 127-134.
368. Rasskazıvayut veteranı revolyutsii (**Devrim Gazileri Anlatıyor**), *Zvezda Vostoka*, 1977, No: 11, s. 33-38.
369. İstoriografiya KPSS (**KPSS Tarih Yazımı (İstoriografya)**), *Programmı spetskursov po istorii KPSS*, Taşkent 1977, s. 16-26.
370. İstoçnikovedeniye istorii KPSS (**KPSS Tarihi Kaynak Bilimi**), *Programmı spetskursov po istorii KPSS*, Taşkent 1977, s. 64-68.
371. Nikolay Rayevskiy-jizn i deyatelnost: (İz istorii hlopkovodstva i kulturnoy jizni v Uzbekistane 70-x godov XIX veka) (**Nikolay Rayevskiy – Hayatı ve Faaliyetleri: (19. yüzyılın 70'li Yıllarında Özbekistan'da Pamukçuluk ve Kültürel Hayatın Tarihinden)**), *Obşçtv. nauki v Uzbekistane*, 1977, No: 8, s. 46-56.
372. Sokrovişçnitsa znaniy: (Gos. Bib. İm. Alişera Navoi) (**Bilgi Hazinesi: (Alişer Navoi Devlet Kütüphanesi)**), *Bibliotekar*, 1977, No: 8, s. 25-27.
373. Ukazatel publikatsiy Sergeya Pavloviça Tolstova (**Sergey Pavloviç Tolstov Yayınları Dizini**), *Obşçestva nauki v Uzbekistane*, 1977, No: 2, s. 75-79.

1978

374. V. V. Bartold i Turkestanskaya publiçnaya biblioteka (**V. V. Bartold ve Türkistan Halk Kütüphanesi**), *Biblioteki Uzbekistana: Sbornik teorii i praktiki bibl. dela*, Taşkent 1978, Vıp. 5, s. 123-149.
375. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1975 godu (**1975 Yılında Yayınlanan Özbekistan'ın Arkeoloji, Tarih, Etnografi, Felsefe ve Hukuk Literatürü Bibliyografik Dizini**), *Obşçtv. nauki v Uzbekistane*, 1978, No: 1, s. 63-75; No: 2, s. 36-61.
376. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1976 godu (**1976 Yılında Yayınlanan Özbekistan'ın Arkeoloji, Tarih, Etnografi, Felsefe ve Hukuk Literatürü Bibliyografik Dizini**), *Obşçestv. nauki v Uzbekistane*, 1978, No: 12, s. 34-72.
377. Vostokovedeniye v Uzbekistane v godı Velikoy Oteçestvennoy voynı Sovyetskogo Soyuza (**Büyük Vatan Savaşı Yıllarında Sovyetler Birliği'nde Özbekistan'da Doğu Bilimleri**), *Obşçestv. nauki v Uzbekistane*, 1978, No: 7, s. 57-67.
378. Dvadtsat let sovmestnoy rabotı (**Yirmi Yıl Ortak Çalışma**), *Vospominaniya o İ. M. Muminove*, Taşkent 1978, s. 102-108.
379. İnternatsionalnoye sploçeniye trudyayaşçihsya v pervıye godı Sovyetskoy vlasti: (Na primere Turkestanskoy ASSR, 1918-1924) (**İnternasyonal İşçi Dayanışması: Sovyet İktidarının İlk Yıllarında Çalışanların Faaliyetleri (Turkistan ASSR Örneği, 1918–1924)**), *Bratskoye sotrudniçestvo narodov Sovyetskogo Soyuza-internatsionalizm v deystvii*, Moskva 1978, s. 84-92.
380. Pavel Aleksandroviç Falev: (K 90-letiyu so dnya rojd.) (**Pavel Aleksandroviç Falev: (Doğumunun 90. Yıldönümüne Armağan)**), *Sovyetskaya tyurkologiya*, 1978, No: 5, s. 60-62.
381. Po sledam posleoktyabrskih poyezdok akad. V. V. Bartolda v Srednyuyu Aziyu (**Akademisyen V. V. Bartold'un Ekim Devrimi Sonrası Orta Asya Gezileri İzinde**), *Bartoldovskiye çteniya, 1978, God çetvertıy: Tez. Dokl. i soobşç.*, Moskva 1978, s. 62-68.
382. Taşmuhamed Niyazoviç Karı-Niyazov: (K 80-letiyu so dnya rojd.) (**Taşmuhamed Niyazoviç Karı-Niyazov: (80. doğum gününe ithafen)**), *Obşçestv. nauki v Uzbekistane*, 1978, No: 5, s. 26-31.
383. Uçenıy, pedagog, obşçestvennıy deyatel: (K 80-letiyu prof. M. E. Massona) (**Bilim İnsanı, Eğitimci, Toplumsal Etkinlik Sahibi: (Prof. M. E. Masson'un 80. Doğum Yıldönümüne İthafen)**), *İstoriya i arheologiya Sredney Azii*, Aşhabad, 1978, s. 12-19.
384. Drug Puşkina v Buhare (**Puşkin'in Arkadaşı Buhara'da**), *Pravda Vostoka*, 1978, 2 apr., V. D. Volhovskiy.

1979

385. Lektor va auditoriya (**Hoca ve Sınıf**), Toşkent: Uzbekiston, 1979, 37 s.

386. *Srednyaya Aziya v nauçnom nasledii oteçestvennogo vostokovedeniya: İstoriografiçeskiye oçerki* (**Orta Asya ve Yerli Doğu Bilimindeki Bilimsel Miras: Tarihsel ve Historiografik İncelemeler**), Taşkent: Fan, 1979, 182 s.; Jizn i deyatelnost N. İ. Veselovskogo.

387. *Uçeniye Uzbekistana-Geroi Sotsialistiçeskogo Truda (A. A. Askoçenskiy, T. N. Karı-Niyazov, V. V. Poslavskiy, A. S. Sadıkov, S. Yu. Yunusov, Kamil Yaşen (Nigmatov), M. M. Mirzayev)* (**Özbekistan Bilim İnsanları – Sosyalist Emek Kahramanları (A. A. Askoçenskiy, T. N. Karı-Niyazov, V. V. Poslavskiy, A. S. Sadıkov, S. Yu. Yunusov, Kamil Yaşen (Nigmatov), M. M. Mirzayev)**), Taşkent: Fan, 1979, 136 s., 7 resim. Malzemeler B. V. Lunin tarafından toplanmıştır.

388. Yahya Gulyamoviç Gulyamov, *Biobibliografiçeskiye oçerki*, Taşkent: Fan, 1979, 24 s.

389. V. V. Bartold i arheologiya Sredney Azii (**V. V. Bartold ve Orta Asya Arkeolojisi**), *Tovarno-denejnıye otnoşeniya na Blijnem i Srednem Vostoke v epohu srednevekovya: Bartoldovkiye çteniya*, Moskva 1979, s. 246-256.

390. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po arheologii, istorii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana vışedşey v svet v 1977 godu (**Biyobibliyografik Dizin: 1977 Yılında Yayınlanan Özbekistan Arkeolojisi, Tarihi, Etnografyası, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Literatür**), *Obşçestv. nauki v Uzbekistane*, 1979, No: 12, s. 56-66.

391. Biobibliografiçeskiy ukazatel sovyetskoy literaturı ob Abu Ali ibn Sine i izdaniy ego proizvedeniy (1917-1978) (**Sovyet Literatürü Üzerine Abu Ali İbn Sina ve Eserlerinin Yayınları (1917–1978) Biyobibliyografik Dizini**), *Obşçestv. nauki v Uzbekistane*, 1979, No: 4, s. 39-62.

392. Viktor Vasilyeviç Reşetov, *Sovyetskaya tyurkologiya*, 1979, No: 2, s. 108-109. Resim. Ç. A. Abutalipov ile birlikte

393. İz epistolyarnogo naslediya V. V. Bartolda (Pisma k N. P. Ostorumovu), Formı feodalnoy zemelnoy sobstvennosti i vladeniya na Blijnem i Srednem Vostoke (**V. V. Bartold'un Mektup Mirası (N. P. Ostorumov'a Yazdığı Mektuplar) ve Yakın ve Orta Doğu'da Feodal Arazi Mülkiyeti ve Hakimiyet Biçimleri**), *Bartoldovskiye çteniya*, Moskva 1979, s. 186-198.

394. Posledniye godı deyatelnosti Vostoçnogo Otdeleniya Ruskaya Arheologiçeskaya obşçestva i uçastkiye v ney akad. V. V. Bartolda (**Rusya Arkeoloji Topluluğu Doğu Bölümü'nün Son Yılları ve Akademisyen V. V. Bartold'un Katkıları**), *Bartoldovskiye çteniya*, Moskva 1979, s. 199-206.

395. Sotsialno-ekonomiçeskoye i obşçestvenno-politiçeskoye razvitiye Uzbekistana v period zrelogo sotsializma (İstoriografiya problemı) (**Özbekistan'ın Sosyo-Ekonomik ve Toplumsal-Politik Gelişimi: Olgun Sosyalizm Dönemi (Problemlerin Tarihçesi)**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1979, No: 8, s. 33-42.

1980

396. Bibliografiçeskiy ukazatel literaturı po istorii, arheologii, etnografii, filosofii i pravu Uzbekistana, vışedşey v svet v 1977 g. (**1977 Yılında Yayımlanan Özbekistan Tarihi, Arkeolojisi, Etnografyası, Felsefesi ve Hukuku Üzerine Bibliyografik Literatür Dizini**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1980, No: 1, s. 34-65.

397. Velikiy revolyutsioner i mıslitel (V. İ. Lenin) (**Büyük Devrimci ve Düşünür (V. İ. Lenin)**), *Part. Jizn*, Taşkent, 1980, No: 1, s. 33-39; Yine Partiya turmuşi, 1980, No: 1, s. 33-39.

398. Jizn i trudı İbn Sını v oteçestvennoy nauke, Abu Ali ibn Sina: K 1000-letiyu so dnya rojd. (**İbn Sina'nın Hayatı ve Eserleri, Yerli Bilimde: Ebu Ali İbn Sina – Doğumunun 1000. Yılı Anısına**), Taşkent 1980, s. 212-243.

399. İz istorii vostokovedçeskoy periodiki 20-30-x godov v Sredney Azii (**20–30'lu Yıllarda Orta Asya'daki Doğubilim (Şarkiyat) Düzenli Yayınlarının Tarihi**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1980, No: 7, s. 37-41.

400. İz istorii pervıh nahodok i sborov drevnih monet na territorii Turkmenistana (**Türkmenistan Topraklarında İlk Buluntular ve Eski Paraların Toplanması Tarihi**), *Tr. Yujno-Turkm. Arheol. Kompleksnoy ekspeditsii*, Aşhabad, 1980, T. 17, s. 84-94.

401. K 60-letiyu Narodnoy Sovyetskoy revolyutsii v Horezme (**Harezm'de 60. Yılında Halk Sovyet Devrimi Anısına**), *İstoriya SSSR*, 1980, No: 6, s. 199-200.

402. Kulturnoye naslediye narodov Sredney Azii (**Orta Asya Halklarının Kültürel Mirası**), *Materialı soveşçaniya-seminera rukovodyaşçih rabotnikov respublikanskih obşçestv ohranı pamyatnikov istorii i kulturı*, Taşkent 1980, s. 11-24.

403. Po sledam posleoktyabrskih poyezdok V. V. Bartolda v Srednyuyu Aziyu (Organizatsiya i uroven vostokovedçeskih issledovaniy, sostoyaniye i deyatelnost bibliotek i muzeyev v 20-e godı i v naşi dni) (**Ekim Sonrası V. V. Bartold'un Orta Asya Gezilerinin İzinde (Doğu Bilimleri Araştırmalarının Organizasyonu ve Seviyesi, 1920'lerde ve Günümüzde Kütüphane ve Müzelerin Durumu ve Faaliyetleri)**), *Blijniy i Sredniy Vostok: Tovar. denej. otnoşeniya pri feodalizme (Bartoldovskiye çteniya, 1978)*, Moskva, 1980, s. 244-256.

1981

404. Basmaçestvo-orudiye reaktsii (v Afganistane): (İst. paralelli) (**Basmacılık – Tepkilerin Aracı (Afganistan'da): Tarihsel Paralellikler**), Taşkent: Fan 1981, 40 s., E. Yu. Yusupov.

405. *Vostoçnıy fakultet: (Krat. Oçerk istorii vostfaka TaşGU)* (**Doğu Fakültesi: (Taşkent Devlet Üniversitesi Doğu Fakültesi Tarihine Kısa Bir Bakış)**), Taşkent: Ukituvçi, 1981, 58 s.

406. *Jizn i deyatelnost akademika V. V. Bartolda: Sred. Aziya v oteç. Vostokovedenii* (**Akademisyen V. V. Bartold'un Hayatı ve Faaliyetleri: Orta Asya'nın Yerli Doğu Bilimindeki Yeri**), Taşkent: Fan, 1981, 223 s.; Tenkit Şaniyazov K. Ş., *Kommunist Uzbekistana*, 1982, No: 9, s. 93-95; Yine *Uzbekiston kommunisti*, 1982, No: 9, s. 93-95.

407. Vklad sovyetskih uçenıh v izuçeniye jizni i deyatelnosti İbn Sını (**Sovyet Bilim İnsanlarının İbn Sina'nın Hayatı ve Faaliyetlerinin İncelenmesine Katkısı**), *Abu Ali ibn Sina i estestvennıye nauki*, Taşkent 1981, s. 57-63.

408. İstoriografiya i istoçnikovedeniye v Uzbekistane: Sostoyaniye i zadaçi (**Özbekistan'da Tarihyazımı ve Kaynak Bilgisi: Mevcut Durum ve Görevler**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1981, No: 2, s. 32-41.

409. İstoriya izuçeniya proşlogo i nastoyaşçego goroda Taşkenta. 1. Dorevolyutsionnıy period (**Taşkent Şehrinin Geçmişinin ve Bugününün İncelenmesi Tarihi. 1. Devrim Öncesi Dönem**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1981, No: 12, s. 51-63.

410. İstoriya Uzbekistana, (İst. nauka) (**Özbekistan Tarihi**), *Uzbekskaya Sovyetskaya Sotsialistiçeskaya Respublika*, Taşkent 1981, s. 344-346.

411. Vostokovedeniye (v Uzbekistane) (**Özbekistan'da Şarkiyatçılık**), *Uzbekskaya Sovyetskaya Sotsialistiçeskaya Respublika*, Taşkent 1981, s. 352-353.

412. Na novom etape kulturnogo stroitelstva (**Kültürel İnşaanın Yeni Aşamasında**), *Vajnıy etap na puti k kommunizmu*, Taşkent, 1981, s. 128-159.

413. Fundament naufnıh issledovaniy: Bibliograf. v moyey jizni (**Bilimsel Araştırmaların Temeli: Hayatımdaki Bibliografiler**), *Sovyetskaya bibliografiya*, 1981, No: 5, s. 61-67.

1982

414. Bartoldovskiye çteniya-1982 (**Bartold Okumaları-1982**), *Obşçetvennıye nauki v Uzbekistane*, 1982, No: 8, s. 60-63.

415. Vasiliy Vladimiroviç Bartold v vospominaniyah sovremennikov (**Çağdaşlarının Anılarında Vasiliy Vladimiroviç Bartold**), *Bartoldovskiye çteniya. 1982, God şestoy: Tez. Dokl. i soobşç.*, Moskva, 1982, s. 36-39.

416. İz semeynoy hroniki russkih vostokovedov (**Rus Oryantalistlerinin Aile Kroniğinden**), *Narodı Azii i Afriki*, 1982, No: 2, s.60-65.

417. Osnovopolagayuşçiy faktör uskoreniya edinstva natsiy i narodnostey SSSR (**SSCB'de Ulus ve Ulusal Toplulukların Birliğinin Hızlandırılmasında Belirleyici Temel Etken**), *Kommunist Uzbekistana*, 1982, No: 12, s. 57-63. Yine *Uzbekiston kommunisti*, 1982, No: 12, s. 57-63.

1983

418. *Lektor va auditoriya* (**Hoca ve Sınıf**), Toşkent: Bilim-1983, 30 s.

419. Vostokovedeniye v respublikah Sredney Azii posle Velikoy Oktyabrskoy sotsialistiçeskoy revolyutsii (**Büyük Ekim Sosyalist Devrimi Sonrası Orta Asya Cumhuriyetlerinde Doğu Bilimleri**), *Stanovleniye Sovyetskogo vostokovedeniya*, Moskva, 1983, s. 85-130.

420. İstoriya (v Uzbekistane) (**Özbekistan'da Tarih**), *Akademiya nauk Uzbekskoy SSR*, Taşkent 1983, s. 338-344.

421. İnstitut istorii (Akademii nauk Uzbekskoy SSR) (**Tarih Enstitüsü (Özbek SSR Bilimler Akademisi)**), *Akademiya nauk Uzbekskoy SSR*, Taşkent 1983, s. 446-447.

422. İstoriya izuçeniya proşlogo i nastoyaşego Taşkenta, Sovyetskiy period (**Taşkent'in Geçmişi ve Günümüzünün Araştırılma Tarihi, Sovyet Dönemi**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1983, No: 1, s. 47-59.

423. İssledovaniya po drevney istorii v respublikah Sredney Azii: 1972-1982 gg. (**Orta Asya Cumhuriyetlerinde Eskiçağ Tarihi Araştırmaları: 1972–1982 Yılları**), *Vestnik drevney istorii*, 1983, No: 1, s. 52-59.

424. Prozrevaya dal vremen: (Oçerk istorii izuçeniya problemı Kuşan) (**Zamanın Ufuklarını Görebilmek: (Kuşan Sorununun Araştırılma Tarihine Dair Bir İnceleme)**), *Zvezda Vostoka*, 1983, No: 7, s. 162-175.

1984

425. *İstoriya Uzbekistana v istoçnikah (Drevniy period)* (**Kaynaklarda Özbekistan Tarihi (Eskiçağ Dönemi)**), Taşkent: Fan, 1984, 224 s.

426. *Plodı velikoy drujbı* (**Büyük Dostluğun Meyveleri**), Taşkent: Fan, 1984, 191 s., E. Yu. Yusopov, R. H. Aminova, B. L. Oronyukov ile birlikte. Tenkit: Ten, V. S., *Kommunist Uzbekistana*, 1985, No: 12, s. 84-86.

427. Akademik S. F. Oldenburg i razvitiye nauki v Sredney Azii (20-30-e godı) (**Akademisyen S. F. Oldenburg ve Orta Asya'da Bilimin Gelişimi (1920–1930'lu Yıllar)**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1984, No: 5, s. 41-49.

428. Aleksandr Konstantinoviç Borovkov: (K 80-letiyu so dnya rojd.) (Doğumunun 80. Yılına İthafen), *Sovyetskaya tyurkologiya*, 1984, No: 2, s. 44-48, resim.

429. Dmitriy Georgiyeviç Voronovskiy, *Narodı Azii i Afriki*, 1984, No: 6, s. 140.

430. İslamovedçeskiye naslediye akad. V. V. Bartolda i sovremennost (**Akademisyen V. V. Bartold'un İslam Araştırmaları Mirası ve Günümüz**), *Bartoldovskiye çteniya, 1984, God Sedmoy: Tez. Dokl. i soobşç.*, Moskva, 1984, s. 59-63.

431. İstoriya i sovremennost (**Tarih ve Modernizm**), *Basmaçestvo: sotsialno-politiçeskaya suşçnost* (Basmacılık: Sosyal-Siyasal Öz), Taşkent 1984, s. 129-154. E. Yu. Yusupov ile birlikte.

432. K 80-letiyu so dnya rojdeniya A. K. Borovkova (**A. K. Borovkov'un Doğumunun 80. Yıldönümüne Armağan**), *Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane*, 1984, No: 3, s. 49-53.

433. Nauşçnıye problemı istoriçeskoy nauki v Uzbekistane (**Özbekistan'da Tarih Biliminde Güncel Sorunlar**), *Kommunist Uzbekistana*, 1984, No: 8, s. 65-71. Yine Uzbekiston kommunisti, 1984, No: 8, s. 65-71.

434. Fundament naufnıh issledovaniy (**Bilimsel Araştırmaların Temeli**), *Bibliografiya v moyey jizni: Uçenıy, pisatel, raboçiy, injener o roli bibliografii v ih rabote i tvorçestve*, Moskva, 1984, s. 91-99.

1985

435. Vasiliy Vladimiroviç Bartold v vospominaniyah sovremennikov (**Çağdaşlarının Anılarında Vasiliy Vladimiroviç Bartold**), *Duhovenstvo i politiçeskaya jizn na Blijnem i Srednem Vostoke v period feodalizma: Bartoldovskiye çteniya*, 1982, Moskva, Nauka, 1985, s. 191-208.

436. Vidneyşiy bibliograf Sredney Azii (N. A. Burov) (**Orta Asya'nın Tanınmış Bibliyografı, N. A. Burov**), *Sovyetskaya bibliografiya*, 1985, No: 4, s. 61.

437. Naçalnıy etap etnografiçeskih issledovaniy v Uzbekistane (20-ıye godı XX veka) (**Özbekistan'da Etnografik Araştırmaların Başlangıç Dönemi (20. yüzyılın 1920'li Yılları)**), *Obşçestv nauki v Uzbekistane*, 1985, No: 11, s. 63-71.

438. Predisloviye i poslesloviye (**Önsöz ve Sonsöz**), *Vzaimosvyazi kirgizskogo naroda s narodami Rossii, Sredney Azii i Kazahstana (konets XVIII-XIX v.)*, Frunze, 1985, s. 3-8, 212-218.

439. Revolyutsiya 1905-1907 gg. v Sredney Azii i Kazahstane v sovyetskoy istoriçeskoy literature (**1905–1907 Devrimi Orta Asya ve Kazakistan'da: Sovyet Tarih Yazınında**), *Revolyutsiya 1905-1907 gg. v Sredney Azii i Kazahstane, Taşkent*, 1985, s. 5-30.

1986

440. Taşkent-gorod dvatsati vekov (**Taşkent: Yirmi Yüzyıllık Bir Şehir**), *Voprosı istorii*, 1986, No: 1, s. 68-75.

441. İstorik vostokovedeniya: (İz nauçnaya naslediya akademika S. F. Oldenburga), *Pamyati Sergeya Fedoroviça Oldenburga* (**Doğu Tarihi Çalışmaları: (Akademisyen S. F. Oldenburg'un Bilimsel Mirasından), Sergey Fedoroviç Oldenburg Anısına**), Moskva 1986, s. 58-83.

2007

442. Lunin, B. V. "Perebiraya çyotki vospominaniy" (**Hatıraları yâd ederken**), İzvestiya Rost. Obl. Muzeya, Vıp. 14, Rostov na donu, 2007.

2011

443. Lunin, B. V. "Severo-Kavkazskoye krayevoye obşçestvo arheologii, istorii i etnografii" (**Kuzey Kafkasya Bölgesel Arkeoloji, Tarih ve Etnografya Derneği**), *Don. vremennik*. Yıl 2011. Sayı 19. ss. 135–138; Aynı eser. "Kuzey Kafkasya Bölgesel Çalışmalarında Yeni Yollar", Sev.-Kavk. krai. 1926. No. 5. ss. 137–142; Aynı eser // Don. vremennik. Yıl 2011. Sayı 19. ss. 138–141.

2015

444. B. V. Lunin, ***V. V. Bartold ve Rus Oryantalizminde Orta Asya***, Çeviren ve Yayına Hazırlayan: Cengiz Buyar, TTK Yayınları, Ankara 2015, İkinci Baskı: 2021.

Tenkitler

445. Severo-Kavkazskiy Kray, 1925, No: 9, s. 117-118, Şu kitabın tenkidi: *Kak izuçat svoy kray: Sbornik statey po krayevedeniyu* (**Kendi Yöresini Nasıl Araştırmalı: Yerel Tarih Üzerine Makaleler Derlemesi**), Leningrad: İzd. Brokgauz-Efron, 1925.

446. Severo-Kavkazskiy Kray, 1926, No: 9, s. 131-132. Şu kitabın tenkidi: *Planı ekskursionnıh marşrutov po okrestnostyam goroda Rostova na Donu* (**Rostov na Donu Kentinin Çevresine Yönelik Gezi Güzergâhları Planları**), Rostov na Donu, 1926, 68 s.

447. Byulleten Severo-Kavkazskiy byuro krayevedeniya, 1927, No: 1-6, s. 108-109. Şu kitabın tenkidi: Bondarenko F. N., *Priroda i hozyaystvo Maykopskogo okruga* (**Maykop Bölgesinin Doğası ve Ekonomisi**), Maykop: İzd. Maykop. Okr. Planovoy komis., 1926.

448. Severo-Kavkazskiy kray, 1927, No: 2, s. 126-127. Şu kitabın tenkidi: Pavlov D. M., *İskusstvo i starina Karaçaya* (**Karaçay Sanatı ve Kadim Eserleri**), Mahaç-Kala, 1927.

449. Byulleten Severo-Kavk. krayev. Gorskogo Nİİ-krayevedeniya, Rostov na Donu, 1927, No: 1, s. 38-39, Şu kitabın tenkidi: Pavlov D. M., *İskusstvo i starina Karaçaya* (**Karaçay'ın Sanatı ve Eski Eserleri**), Mahaç Kala, 1927 (Genişletilmiş metin).

450. Byulleten Sev.-Kavk. krayev. Gorskogo Nİİ krayevedeniya, Rostov na Donu, 1927, No: 1, s. 41-42. Şu derginin tenkidi: *Byulleteni Sev.-Kavk. byuro krayevedeniya* (**Kuzey Kafkasya Yerel Tarih Bürosu Bültenleri**).

451. Sev.-Kavk. kray, 1927, No: 11-12, s. 124-125. Şu çalışmanın tenkidi: *Sbornik statey po ekonomike i kulture* (**Ekonomi ve Kültür Üzerine Makaleler Derlemesi**), Vıp. 1, Trudı Severo-Kavkazskoy assotsiatsii Nİİ, No: 26, Krasnodar, 1927.

452. Voprosı prosveşçeniya na Sev. Kavkaze, 1928, No: 4, s. 33-34. Şu çalışmanın tenkidi: Gorskiy krayeved: *Sbornik programm po sobiraniyu krayeved. Materialov v nats. Oblastyah Sev. Kavkaza* (**Dağlık Bölge Yerel Tarihçisi: Kuzey Kafkasya'nın Ulusal Bölgelerinde Yerel Tarih Malzemelerinin Derlenmesine İlişkin Programlar Derlemesi**), Rostov na Donu, 1928.

453. Revolyutsiya i gorets, 1928, No: 1, s. 80-81. Şu kitabın tenkidi: Prozritelev G. N., *Posolstvo ot Şamilya k abadzeham* (**Şamil'den Abadzehlere Gönderilen Elçi Heyeti**), Mahaç Kala, 1927.

454. Revolyutsiya i gorets, 1928, No: 1, s. 82-83, Şu kitabın tenkidi: Kokiyev, G., *Sklepovıye soorujeniya gornoy Osetii* (**Dağlık Osetya'nın Mezar Yapıları**), Vladikavkaz, 1928.

455. Revolyutsiya i gorets, 1928, No: 2, s. 109-110, Şu derginin tenkidi: *Novıy Vostok: Organ Vseros. Nauç. assots. Vostokovedeniya* (**Yeni Doğu: Tüm Rusya Doğu Bilimleri Bilimsel Derneği'nin Organı**), Moskva 1922, 1928.

456. Sev.-Kavk. kray, 1928, No: 4-5, s. 141-142, Şu kitabın tenkidi: Dagestanskiy sbornik (**Dağıstan Mecmuası**), T. 3, Mahaç Kala, 1927.

457. Sev.-Kavk. kray, 1928, No: 6-7, s. 117. Şu kitabın tenkidi: *Otçet Obşçestva izuçeniya Adıgeyskoy avtomnoy oblastki za 1926 god* (**Adıgey Özerk Bölgesi Araştırma Derneği'nin 1926 Yılı Faaliyet Raporu**), Krasnodar, 1927.

458. Sev.-Kavk. kray, 1928, No: 6-7, s. 117-118. Şu kitabın tenkidi: Ermolenko, M., *Proşloye Kabardino-Balkarskogo kraya*; Yine *Arheologiya Kabardı i Balkarii* (**Kabardey-Balkar Bölgesinin Geçmişi; Ayrıca Kabardey ve Balkar Arkeolojisi**), Nalçik 1928.

459. Vopr. Prosveşçeniya na Sev. Kavkaze, 1929, No: 9, s. 48. Şu derginin tenkidi: *Yunıy krayeved*: (Şkoln. Krayeved. Krujok, g. Taganrog) (**Genç Bölge Bilimcisi: (Okul Bölge Bilimi Kulübü, Taganrog şehri)**), 1929, No: 1.

460. Zap. Sev.-Kavk. krayev. Gorskogo Nİİ krayevedeniya, Rostov na Donu, 1929, T. 2, s. 347-348. Şu çalışmanın tenkidi: Çernyayev, P. N., "İz istorii kavkazovedeniya", *Trudı Sev.-Kavk. Assots. Nauç. issled. İn-tov* (**"Kafkasya Araştırmaları Tarihinden", Kuzey Kafkasya Bilimsel Araştırmalar Derneği Enstitüleri Çalışmaları**), No: 43, Rostov na Donu, 1928.

461. Zap. Sev.-Kavk. krayev. Gorskogo Nİİ krayevedeniya, Rostov na Donu, 1929, T. 2, s. 350-351. Şu kitabın tenkidi: Ermolenko, M. İ., *Redkaya arheologiçeskaya nahodka v Kabardino-Balkarskoy avtonomnoy oblasti* (**Kabardey-Balkar Özerk Bölgesi'nde Nadir Bir Arkeolojik Buluntu**), Vladikavkaz, 1928.

462. Krayevedeniye, 1929, No: 9, s. 56-57. Şu kitabın tenkidi: Kokiyev, G., Sklepovıye soorujeniya gornoy Osetii (**Dağlık Osetya'nın Mezar Yapıları**), Vladikavkaz, 1928.

463. Krasnıy Vostok, Harkov, 1930, No: 6, s. 290-291. Şu çalışmanın tenkidi: *Dagestanskiy sbornik* (**Dağıstan Mecmuası**), T. 3, Mahaç Kala, 1927.

464. Sov. Krayevedeniye, 1933, s. 71-72. A. İ. Bodrov ile birlikte. Şu kitabın tenkidi: Bibliyografiya Severnogo Kavkaza: Ukaz. knig i jurn. Statey o Sev. Kavk. kraye za 1931 god (**Kuzey Kafkasya Bibliyografyası: 1931 Yılı İçin Kuzey Kafkasya Bölgesi Üzerine Kitaplar ve Dergi Makaleleri Dizini**). Rostov na Donu: İzd. Sev. Kavkaz, 1932.

465. Sov. krayevedeniye na Sev. Kavkaze, Rostov na Donu, 1933, Vıp. 2, s. 74-77. Şu kitabın tenkidi: Adamenko, P., Pamyatniki starinı Ust-Labinskogo rayona Sev.-Kavk. Kraya (**Kuzey Kafkasya Bölgesi Ust-Labinsk Rayonu'nun Eskiçağ Anıtları**), Ust-Labinskaya, İzd. Kolhoznıy put, 1932, 19. s.

466. Molot., Rostov na Donu, 1936, 13 noyabr. Şu kitabın tenkidi: Adıgeyskiye skazki: Lit. Obrabotka P. Maksimova (**Adıgey Masalları**), Rostov na Donu, Azçerizdat, 1936, 121 s.

467. Sov. arheologiya, 1937, No: 3, s. 271-273. Şu kitabın tenkidi: Berezin, N. İ., Spravoçnik po paleolitu SSSR (**SSCB Paleolit Rehberi**), Moskva-Leningrad, 1936, 73 s.

468. Voyenno-istoriç. jurn., 1941, No: 4, s. 140-141. Şu kitabın tenkidi: Babenışev, P. V., Donskiye kazaki v voyne 1812 goda (**1812 Savaşı'nda Don Kazakları**), Oçerki, Rostov na Donu, Rostizdat, 1940, 124 s.

469. İst. Jurnal, 1943, No: 10, s. 93-94. Şu kitabın tenkidi: Tolstov, S. P., Drevnyaya kultura Uzbekistana (**Özbekistan'ın Kadim Kültürü**), Taşkent: UzFAN, 1943, 36 s.; Şişkin, V. A., Goroda Uzbekistana: (Samarkand, Buhara, Taşkent), Taşkent: UzFAN, 1943, 36 s.

470. İst. Jurnal, 1944, No: 9, s. 103-104. Şu kitabın tenkidi: Şişkin, V., Goroda Uzbekistana: (Samarkand, Buhara, Taşkent) (**Özbekistan Şehirleri**), Taşkent: UzFAN, 1943, 36 s.

471. İst. Jurnal, 1944, No: 12, s. 73-74. Şu kitabın tenkidi: Jukov, V., Posledniy horezmşah (**Son Harezmşah**), Taşkent: İzd. AN UzSSR, 1944, 16 s.

472. İz novıh publikatsiy po istorii Sredney Azii drevnih i srednih vekov, İzv. AN UzSSR, 1949, No: 3, s. 80-88. Şu kitabın tenkidi: Materiialı po arheologii Uzbekistana Trudı İn-ta istorii i arheologii AN UzSSR (**Özbekistan Arkeolojisine İlişkin Malzemeler. Özbekistan SSC Bilimler Akademisi Tarih ve Arkeoloji Enstitüsü Yayınları**), Cilt 1, Taşkent: İzd. AN UzSSR, 1948, 160 s.; Zabelina, N., Rempel, L. İ., Sogdiyskiy vsadnik: Pamyatniki iskusstva drevnogo Uzbekistana, Taşkent 1948, 24 s.; Şişkin, V. A., Voprosu o drevnih tradnitsiyah v narodnom tvorçestve Uzbekistana: Uçen. Zap., Taşkent gos. Ped. i uçit. in-t. Ser. obşçestv. nauk, 1947, Vıp. 1, s. 33-37.

473. İzv. AN UzSSR, 1949, No: 5, s. 121-126. Şu kitabın tenkidi: Kiselev, S. V., Drevnyaya istoriya Yujnoy Sibiri (**Güney Sibirya'nın Eski Tarihi**), Moskva-Leningrad, İzd. AN SSSR, 1949, 364 s.

474. Pravda Vostoka, 1949, 12 okt. Şu kitabın tenkidi: Veymarn, B. V., Registan v Samarkande (**Semerkand'da Registan**), Moskva, 1946, 101 s.; Polupanov, S. N., Arhitekturnıye pamyatniki Samarkanda, Moskva, İzd. Akad. Arhitekturnıye pamyatniki Samarkanda, Moskva, İzd. Akad. Arhitektur. SSSR, 1948, 34 s.; Pugaçenkova, G. A., Rempel, L. İ., Buhara (Uzbekistan), Moskva, 1949, 67 s.

475. 200 let, Molot., Rostov na Donu, 1950, 5 yanv. Şu kitabın tenkidi: İnozemtsev, G. A., 200 let: K dvuhsotletiyu so dnya osnovaniya goroda Rostov na Donu (**200 Yıl: Rostov na Donu Şehrinin Kuruluşunun İki Yüzüncü Yılı Anısına**), Rostov na Donu, 1949, 84 s.

476. Pravda Vostoka, 1950, 16 sent. Şu kitabın tenkidi: Sbornik studençeskih rabot (**Öğrenci Çalışmaları Derlemesi**), Vıp. 1, İstoriya, Taşkent: SAGU, 1949, 80 s.

477. Tsennıy trud po istorii kulturı Sovyetskogo Uzbekistana, Zvezda Vostoka, 1955, No: 7, s. 99-104. Şu kitabın tenkidi: Karı-Niyazov, T. N., Oçerki istorii kulturı Sovyetskogo Uzbekistana (**Sovyet Özbekistan Kültür Tarihine Dair İncelemeler**), Moskva-Leningrad: İzd. AN SSSR, 1955, 560 s.

478. Tri russkiye missii, Zvezda Vostoka, 1957, No: 2, s. 152-154. Şu kitabın tenkidi: Halfin, N. A., Tri missii (**Üç Misyon**), Taşkent: SAGU, 1956, 96 s.

479. Letopis slavnıh deyaniy, *Zvezda Vostoka*, 1959, No: 3, s. 153-156. Şu kitabın tenkidi: Taşkentskoye Krasnoznamennoye i ordena Krasnoy Zvezdı voyennoye uçilişçe im. V. İ. Lenina: Krat. İst. Oçerk (**Taşkent V. İ. Lenin Kızıl Bayrak ve Kızıl Yıldız Nişanı Askerî Okulu: Kısa Tarihî İnceleme**), Taşkent: Gosizdat UzSSR, 1959, 283 s.

480. Novaya rabota po istoriografi Uzbekistana, İzv. AN UzSSR. Ser. Obşçestv. nauk, 1959, No: 4, s. 74-75. Şu kitabın tenkidi: Muminov, Ya. K, İz istorii kurortnogo dela v Uzbekistana: İz jizni i deyatelnosti N. B. Teyha (**Özbekistan'da Kurort İşletmeciliğinin Tarihinden: N. B. Teyh'in Hayatı ve Faaliyetleri Üzerine Bir İnceleme**), Taşkent: Gosizdat UzSSR, 1958, 32 s.

481. Jemçujinı Uzbekistanskogo zodçestva, Zvezda Vostoka, 1960, No: 5, s. 148-150. Şu kitabın tenkidi: Pugaçenkova, G. A., Rempel, L. İ., Vıdayuşçiesya pamyatniki arhitekturı Uzbekistana (**Özbekistan'ın Seçkin Mimari Anıtları**), Taşkent: Gosizdat UzSSR, 1958, 292 s.

482. Dve novıye knigi po istorii arhitekturı Uzbekistana, İstoriya materialnoy kulturı Uzbekistana, 1961, Vıp. 2, s. 313-316. Şu kitabın tenkidi: Pugaçenkova, G. A., Rempel, L. İ., Vıdayuçşiesya pamyatniki arhitekturı Uzbekistana (**Özbekistan'ın Seçkin Mimari Anıtları**), Taşkent: Gosizdat UzSSR, 1958, 292 s.; Mavzoley İşrathana, Masson, M. E., Pugaçenkova, G. A., Zasıpkin, B. N., i dr., Taşkent: Gosizdat UzSSR, 1958, 168 s.

483. Vestnik drevney istorii, 1962, No: 2, s. 138-142. Şu kitabın tenkidi: Drevnyaya Gretsiya i drevney Rim: Bibliogr. Ukaz. İzdanniy, vışedşçih v SSSR (1895-1959 gg.) (**Antik Yunan ve Antik Roma: SSCB'de (1895–1959) Yayınlanmış Eserler İçin Bibliyografik Rehber**), Moskva, İzd. AN SSSR, 1961, 523 s.

484. Poçin kirgizskih istoriografov, İstoriya SSR, 1963, No: 1, s. 189-193. Şu kitabın tenkidi: Şerstobitov, V. P., Orazoliyev, K. K., Vinnik, D. F., Oçerki istorii istoriçeskoy nauki v Sovyetskom Kirgizstane (**Sovyet Kırgızistan'ında Tarih Biliminin Tarihine Dair İncelemeler**), Frunze, Gosizdat KirgSSR, 1961, 145 s.

485. Sovremennaya arheologiya, 1964, No: 2, s. 251-256. Şu kitabın tenkidi: Arheologiçeskiye raskopki na Donu (**Don Bölgesinde Arkeolojik Kazılar**), Rostov na Donu, İzd. Rost. Un.ta, 1962, 148 s.

486. Narodı Azii i Afriki, 1965, No: 4, s. 201-204, Şu kitabın tenkidi: Akramov, N. M., Vıdayuçşiysya ruskkiy vostokoved V. V. Bartold: Nauç. biograf. Oçerk (**Ünlü Rus Doğu Bilimci V. V. Bartold: Bilimsel Biyografik İnceleme**), Duşanbe, 1963, 112 s.

487. Peçat Uzbekistana, 1965, No: 4, s. 28-29. Şu kitabın tenkidi: Kalendar znamenatelnıh i pamyatnıh dat Uzbekskoy SSR na 1965 god (**Özbek SSR Önemli ve Anma Günleri Takvimi, 1965**), Taşkent: Uzbekistan, 1965, 119 s.

488. Biblioteki Turkestana-oçagi prosveşçeniya, Peçat Uzbekisana, 1967, No: 6, s. 42-43. Şu kitabın tenkidi: Kasımova, A. G., Biblioteki v Turkestane (**Türkistan'da Kütüphaneler**), Taşkent: Fan, 1966, 32 s.

489. Voskreşçeniye Halçayana, *Zvezda Vostoka*, 1967, No: 5, s. 177-179. Şu kitabın tenkidi: Pugaçenkova, G. A., Halçayan: K probleme hudojestvennoy kulturı Severnoy Baktrii (**Halçayan: Kuzey Baktiriye Sanat Kültürü Sorunu Üzerine**), Taşkent: Fan, 1966, 287.

490. Soçineniya akad. V. V. Bartolda, Narodı Azii i Afriki, 1967, No: 3, s. 153-156. Şu kitabın tenkidi: Bartold, V. V., Soçineniya (**Eserler**), T. 1-3, Moskva 1963-1965.

491. Torjestvo idey leninizma v Sredney Azii i Kazahstane, Kommunist Uzbekistana, 1968, No: 1, s. 88-94, Yine Uzbekiston kommunisti, 1968, No: 1, B. 88-94. T. Curayev ile birlikte. Şu kitabın tenkidi: İstoriya kommunistiçeskih organizatsiy Sredney Azii (**Orta Asya Komünist Örgütlerinin Tarihi**), Taşkent: Uzbekistan, 1967, 783 s.

492. Sov. arheologiya, 1969, No: 1, s. 298-299. Yine Pamyatniki Turkmenistana, 1969, No: 1, s. 31-32. Şu kitabın tenkidi: Pamyatniki Turkmenistana (**Türkmenistan Anıtları**), Jurnal Turkm. Resp. Dobr. O-va ohranı pamyatnikov istorii i kulturı, 1966, Aşhabad, Rusça ve Türkmence.

493. Tsennıy istoçnik po istorii Kommunistiçeskih partiy Turkestana i Uzbekistana, Kommunist Uzbekistana, 1969, No: 11, s. 94-96. Şu kitabın tenkidi: Rezolutsii i postanovleniya syezdov Kommunistiçeskoy partii Turkestana (1918-1927 gg.) (**Türkistan Komünist Partisi Kongreleri Kararları ve Kararnameleri (1918–1927)**), Taşkent: Uzbekistan, 1968, 248 s.; Kommunistiçeskaya partiya Uzbekistana v rezolutsiyah i postanovleniyah syezdov, 2-e izd. dop., Taşkent: Uzbekistan, 1968, 742 s.

494. *Epigrafika Vostoka*, 1972, Vıp. 21, s. 84-68. Şu kitabın tenkidi: Epigrafika Kirgizii, Vıp. 1 (Albom) (**Kırgızistan Epigrafisi, Cilt 1 (Albüm)**), Frunze 1963, 79 s.

495. *Narodı Azii i Afriki*, 1973, No: 6, s. 196-198. Şu kitabın tenkidi: Litvinskiy, B. A., Akramov, N. M., Aleksandr Alensandroviç Semenov: Nauç. bibliografiçeskiy oçerk (**Aleksandr Aleksandroviç Semenov: Bilimsel Bibliyografik İnceleme**), Moskva: Nauka, 180 s.

496. *Sovyetskaya Arheologiya*, 1973, No: 3, s. 282-284. Şu kitabın tenkidi: Şelov, D. B., Tanais i Nijniy Don v III-I vv. Do n. e. (**Tanais ve Aşağı Don Bölgesi, M.Ö. 3.–1. Yüzyıllar**), Moskva: Nauka 1970, 251 s.

497. *Sovyetskaya Karakalpakiya*, 1973, 23 Mayıs, Şu kitabın tenkidi: Bulgakov, P. G., Jizn i trudı Beruni (**Biruni'nin Hayatı ve Eserleri**), Taşkent: Fan, 1972, 426 s.

498. Plodı bespeçnosti i verhoglyadstva, *Kommunist Uzbekistana*, 1975, No: 7, s. 90-96. Yine Uzbekiston kommnusti, 1975, No: 7, B. 90-96. M. K. Nurmuhammed ile birlikte. Şu kitabın tenkidi: H. S. Salimov, Naseleniye Sredney Azii (**Orta Asya Nüfusu**), Taşkent: Uzbekistan, 1975, 152 s.

499. Sovyetskaya Tyurkologiya, 1975, No: 1, s. 90-92. Şu kitabın tenkidi: Biobibliografiçeskiy slovar oteçestvennıh tyurkologov: Dookt. Period. Pod. Red. i s vved. A. N. Kononova (**Yerel Türkologların Biyobibliyografik Sözlüğü: Ekim Devrimi Öncesi Dönem. Editör ve Giriş: A. N. Kononov**), Moskva 1974, 342 s.

500. Voprosı istorii, 1976, No: 2, s. 165-167. Şu kitabın tenkidi: Halfin, N. A., Rossiya i hanstva Sredney Azii (Pervaya polovina XIX v.) (**Rusya ve Orta Asya Hanlıkları (XIX. Yüzyılın İlk Yarısı)**), Moskva: Nauka, 1974, 406 s.

501. Zvezda Vostoka, 1976, No: 6, s. 141-144. Şu kitabın tenkidi: Veliçiye sovyetskogo stroya i bessliliye ego falsifikatorov: Sb. Statey (**Sovyet Düzeninin Yüceliği ve Onu Tahrif Edenlerin Güçsüzlüğü: Makaleler Derlemesi**), Taşkent: Fan, 1975, 382 s.

502. Kniga pouçitelnaya i poleznaya, Taşkentskaya Pravda, 1976, 16 dekabr, Şu kitabın tenkidi: Masson, M. E., İz vospominaniy sredneaziatskogo arheologa (**Orta Asya Arkeoloğunun Anılarından**), Taşkent, 1976, 176 s.

503. Narodı Azii i Afriki, 1978, No: 5, s. 239-241. Şu kitabın tenkidi: Halfin, N. A., Rassadina, E. F., Jizn i deyatelnost vostokoveda N. V. Hanıkova (**Doğu Bilimci N. V. Hanıkov'un Hayatı ve Faaliyetleri**), Moskva: Nauka, 1977, 278 s.

504. Sovyetskaya tyurkologiya, 1980, No: 5, s. 99-100. Şu kitabın tenkidi: Baziyants, A. P., Vladimir Aleksandroviç Gordlevskiy (**Vladimir Aleksandroviç Gordlevskiy kitabı**), Moskva: Nauka, 1979, 80 s.

505. İstoriya i kultura narodov Sredney Azii v drevnosti i sredniye veka, Narodı Azii i Afriki (**Orta Asya Halklarının Tarihi ve Kültürü: Antik Çağ ve Orta Çağ, Asya ve Afrika Halkları**), 1981, No: 1, s. 194-199. Şu kitabın tenkidi: İstoriya i kultura narodov Sredney Azii (**Orta Asya Halklarının Tarihi ve Kültürü**), Moskva: Nauka, 1976, 206 s.; Srednyaya Aziya v drevnosti i srednevekovye, Moskva: Nauka, 1977, 224 s.; Drevnost i srednevekovye, Moskva: Nauka 1977, 224 s., Drevnost i srednevekovye narodov Sredney Azii, Moskva: Nauka, 1978, 192 s.; Kultura i iskusstvo narodov Sredney Azii v drevnosti i srednevekovye, Moskva: Nauka, 1979, 192 s.

506. Sovyetskaya tyurkologiya, 1983, No: 2, s. 58-61. Şu kitabın tenkidi: Kononov, A. N., İstoriya izuçeniya tyurkskih yazıkov v Rossii: Dookt. Period. 2-e izd. dop., ispr. (**Rusya'da Türk Dillerinin İncelenme Tarihi: Ekim Devrimi Öncesi Dönem. 2. Baskı, Genişletilmiş ve Düzeltilmiş**), Leningrad: Nauka, 1982, 360 s.

507. Obşçestvennıye nauki v Uzbekistane, 1983, No: 5, s. 58-59. Şu kitabın tenkidi: Vasilyev, D. D., Grafiçeskiy fond pamyatnikov tyurkskoy runiçeskoy pismennosti Aziatskogo areala (**Asya Bölgesindeki Türk Runik Yazı Eserleri Anıtlarının Grafik Koleksiyonu**), Moskva: Nauka, 1983, 160 s.

Redaktörlük Faaliyetleri

1. Nilsen, V. A., Monumentalnaya arhitektura Buharskogo oazisa XI-XII vv.: K vopr. o vozniknovenii srednevek. arhitekturı v Sred. Azii (**11.–12. Yüzyıllarda Buhara Vahasının Anıtsal Mimarisi: Orta Asya'da Orta Çağ Mimarisinin Ortaya Çıkışı Sorunsalı Üzerine**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: İzd. AN UzSSR, 1956, 157 s.
2. Materialı Pervoy Vsesoyuznoy nauçnoy konferentsii vostokovedov v g. Taşkente 4-11 iyunya 1957 g. (**I. Tüm Birlik Doğu Bilimleri Araştırmacıları Bilimsel Konferansı Materyalleri, Taşkent, 4–11 Haziran 1957**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent, İzd. AN UzSSR, 1958, 1064 s.
3. Bikjanova, M. A., Semya v kolhozah Uzbekistana: Na materialah kolhozov Namanganskoy oblasti (**Özbekistan'daki Kolhozlarda Aile: Namangan Bölgesi Kolhozları Üzerine Malzemeler**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: İzd. AN UzSSR, 1959, 136 s.
4. İstoriya Uzbekistana. Bibliografiçeskiy ukazatel knig i statey v izdaniyah Komiteta nauk pri SNK UzSSR, Uzbekistanskogo filiala AN SSSR i Akademii nauk UzSSR (1933-1957 gg.) (**Özbekistan Tarihi. Özbek SSR Yüksek Sovyetler Halk Komiserliği Bilimler Komitesi, SSCB Bilimler Akademisi Özbekistan Şubesi ve Özbek SSR Bilimler Akademisi Yayınlarında Kitap ve Makalelerin Bibliyografik İndeksi (1933–1957)**), Sost. V. G. Bek-Nazarova, Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: İzd. An UzSSR, 1960, 119 s.
5. Vahabov, M. G., Formirovaniye uzbekskoy sotsialistiçeskoy natsii (**Özbek Sosyalist Ulusunun Oluşumu**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Gosizdat UzSSR, 1961, 587 s.
6. Jürayev, T., Uzbekiston Kommunistik partiyası, Moskva şahrining kahramon himoyaçilariga respublika mehnatkaşlari yordami uyuştiruvçi (1941 yil) (**Özbekistan Komünist Partisi, Moskova Şehrinin Kahraman Savunucularına Cumhuriyet İşçileri Yardım Organizasyonu (1941 Yılı)**). B. V. Lunin tahriri ostida, Toşkent: Kizil Uzb. Va boşk., 1961, 63 b., Kommunistiçeskaya partiya Uzbekistana-organizator pomoşçi trudyaşçihsya respubliki geroiçeskim zaşçitnikam goroda Moskvı (1941 god).
7. Kalinin, M. İ., V Uzbekistane: Sb. Dokumentov (**Özbekistan'da: Belgeler Derlemesi**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Gosizdat UzSSR, 1961, 176 s.
8. Yuldaşev, M. Yu., K istorii torgovıh i posolskih svyazey Sredney Azii s Rossiey v XVI-XVII vv. (**Orta Asya ile Rusya Arasındaki Ticari ve Elçilik İlişkilerinin Tarihine Dair, XVI–XVII. Yüzyıllar**), Otv. red. B. V. Lunin, Taşkent: Nauka UzSSR, 1964, 124 s.
9. Djumayev, V. K., Hirurgiya Abu Ali ibn Sinı i yiyo istoriçeskiye istoki (**Ebû Ali İbn Sînâ'nın Cerrahlığı ve Tarihî Kökenleri**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Meditsina UzSSR, 1965, 251 s.
10. İz istorii kulturı narodov Uzbekistana: Sb. Statey (**Özbekistan Halklarının Kültür Tarihinden: Makaleler Derlemesi**), Red. kollegiya: R. H. Aminova, M. A. Ahonova, L. M. Landa, B. V. Lunin (otv. red.), Taşkent: Nauka, 1965, 138 s.
11. İz istorii Sovyetskogo Uzbekistana: Sb. Statey (**Sovyet Özbekistanı Tarihinden: Makaleler Derlemesi**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Nauka, 1965, 146 s.

12. İz istorii Sredney Azii: (Dorevolyutsionnıy period) (**Orta Asya Tarihinden: (Devrim Öncesi Dönem)**), Sb. Statey, Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Nauka, 1965, 67 s.

13. İstoriya materialnoy kulturı Uzbekistana: Sb. Statey (**Özbekistan'ın Maddi Kültür Tarihi: Makaleler Derlemesi**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Nauka, 1965, Vıp. 6, 222 s.

14. Aminov, A. M., Babahodjayev, A. H., Ekonomiçeskiye i politiçeskiye posledstviya prisoyedineniya Sredney Azii k Rossii (**Orta Asya'nın Rusya'ya Katılmasının Ekonomik ve Politik Sonuçları**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Uzbekistan, 1966, 210 s.

15. İstoriya Uzbekistana, Ç. I, S drevneyşih vremen do Velikoy Oktyabrskoy sotsialistiçeskoy revolyutsii: Ukaz. Sov. lit. 1917-1752 gg. (**Özbekistan Tarihi, Cilt I, En Eski Zamanlardan Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'ne Kadar: Sovyet Yayınları Bibliyografik Rehberi, 1917–1952**), Red. B. V. Lunin, Taşkent: Uzbekistan, 1968, 167 s. Sost. M. P. Avşarova, A. İ. Alaşnikova, S. İ. Keyzer.

16. İstoriya materialnoy kulturı Uzbekistana: Sb. Statey (**Özbekistan'ın Maddi Kültür Tarihi: Makaleler Derlemesi**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Fan, 1969, Vıp. 8, 208 s.

17. İstoriya Uzbekistana, Ç. 2, Velikaya Oktyabrskaya sotsialistiçeskaya revolyutsiya v Uzbekistane. Uzbekistan v period grajdanskoy voynı i inostrannoy voyennoy interventsii. Ukaz. Sov. lit. 1917-1966 gg. (**Özbekistan Tarihi, Cilt II, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin Özbekistan'daki Etkileri. Özbekistan, İç Savaş ve Yabancı Askerî Müdahale Döneminde. Sovyet Yayınları Bibliyografik Rehberi, 1917–1966**), E. G. Belenkaya, A. A. Viktorova, L. Ya. Zezenkova, S. İ. Keyzar, Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Uzbekistan, 1969, 344 s.

18. Tursunov, H. T., Natsionalnaya politika Kommunistiçeskoy partii v Turkestane (1917-1924 gg.) (**Komünist Parti'nin Türkistan'daki Ulusal Politikası (1917–1924)**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Uzbekistan, 1971, 368 s.

19. İkramov, A., İzbrannıye trudı, V 3 t. (**Seçilmiş Eserler, 3 Cilt**), Obşçaya i nauçno-arheologiçeskaya red. B. V. Lunina, Taşkent: Uzbekistan, 1972-1974.

20. Etnografiçeskoye izuçeniye bıta i kulturı uzbekov (**Özbeklerin Günlük Yaşam ve Kültürünün Etnografik İncelenmesi**), Otv. Red. H. Z. Ziyaev, B. V. Lunin, Taşkent: Fan, 1972, 160 s.

21. Vsesoyuznoye arheologo-etnografiçeskoye soveşçaniye po itogam polevıh issledovaniy 1972 goda: Tez. Dokl. i soobşç. po etnografii (**1972 Yılı Alan Araştırmaları Sonuçlarına İlişkin Bütün Sovyetler Arkeoloji-Etnografi Toplantısı: Etnografi Üzerine Bildiri, Sunum ve Duyuruların Özetleri**), Pod obşçey red. B. V. Lunina, S. Mirhasilova, Taşkent: Fan, 1973, 118 s.

22. Russkiye puteşestvenniki i issledovateli o kirgizah (**Kırgızlar Hakkında Bilgi Veren Rus Seyyahlar ve Araştırmacılar**), V. Ya. Galitskiy, A. Ş., Abışkayev, V. M., Ploskih, D. O. Aytmambetov, Pod. Red. B. V. Lunina, Frunze: İlim, 1973, 220 s.

23. 50 let Uzbekskoy Sovyetskoy Sotsialistiçeskoy Respubliki i Kommunistiçeskoy partii Uzbekisana (**Özbek Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti ve Özbekistan Komünist Partisi'nin 50. Yılı**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Uzbekistan, 1974, 78 s.

24. Jeltova, G. İ., Sotsialistiçeskoye stroitelstvo v Uzbekistane (20-30 e godı): İstoriogr. Oçerk (**Özbekistan'da Sosyalizmin İnşaası (1920–1930'lar): Tarih Yazımı İncelemesi**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Fan, 1975, 144 s.

25. Kalandarov, N., Obrazovaniye i deyatelnost Horezmskoy Kommunistiçeskoy partii (1920-1924) (**Harezm Komünist Partisi'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri (1920–1924)**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Uzbekistan, 1975, 328 s.

26. Samarkandskiy Gosudarstvennıy universitet: Krat. İst. Oçerk (1927-1977 gg.) (**Semerkand Devlet Üniversitesi: Kısa Tarihî İnceleme (1927–1977)**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Fan, 1976, 207 s.

27. Alekseyeva, G. D., Jeltova, G. İ., Stanovleniye i razvitiye sovyetskoy sistemı nauçno-istoriçeskih uçrejdeniy (20-30-e godı) (**Sovyet Bilimsel ve Tarihî Kurumlar Sisteminin Oluşumu ve Gelişimi (1920–1930'lar)**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Fan, 1977, 136 s.

28. Gosudarstvennaya biblioteka Uzbekskoy SSR imeni Alişera Navoi. 1870-1970 (**Ali Şir Nevai Özbek SSR Devlet Kütüphanesi. 1870–1970**), Nauç. red. B. V. Lunin, Taşkent: İzd. Literaturı i iskusstva im. Gafura Gulyama, 1977, 198 s.

29. Krukovskaya, S. M., Vstreçi s Kokandom (**Hokand ile Tanışma**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Uzbekistan, 1977, 171 s.

30. Kasımov, F. H., *Perehod narodov Sredney Azii k sotializmu, minuya kapitalizm: İstoriogr. Oçerk* (**Orta Asya Halklarının Kapitalizmi Atlayarak Sosyalizme Geçişi: Tarihyazımsal Bir İnceleme**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Fan, 1979, 168 s.

31. Jeltova, G. İ*., İstoriografiya sotialistiçeskogo i kommunistiçeskogo stroitelstva Sovyetskogo Uzbekistana* (1930-1970) (**Sovyet Özbekistanının Sosyalist ve Komunist Yapılanmasının Tarihçiliği**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Fan, 1981, 182 s.

32. Ziyaev, H. Z., Ekonomiçeskiye svyazi Sredney Azii s Sibiryu v XVI-XIX vv. (**XVI.-XIX. Yüzyıllarda Orta Asya'nın Sibirya İle Ekonomik İlişkileri**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Fan, 1983, 168 s.

33. Taşkent (Ukaz. Lit.) (**Taşkent (Literatür Kaynakçası)**), E. G. Belenkaya, A. A. Viktorova, L. Ya. Zezenkova vd., Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Uzbekistan, 1983, 276 s.

34. Basmaçestvo: sotialno-politiçeskaya suşçnost (**Basmacılık: Sosyo-Politik Anlamı**), Redkol.: B. V. Lunin (otv. red.) vd., Taşkent: Fan, 1984, 154 s.

35. Vzaimosvyazi kirgizskogo naroda s narodami Rossii, Sredney Azii i Kazahstana (konets XVIII-XIX vv.) (**Kırgız Halkının Rusya, Orta Asya ve Kazakistan Halkları İle Karşılıklı İlişkileri (XVIII-XIX Yüzyıllar)**), Otv. Red. B. V. Lunin, Furunze: İlim, 1985, 221 s.

36. İstoriya Uzbekistana (**Özbekistan Tarihi**), Ç. 4, Uzbekskaya SSR v godı Velikoy Oteçestvennoy voynı (Ukaz. Sov. lit. 1941-1984), E. G. Belenkaya, A. A. Viktorova, L. Ya. Zezenkova vd., Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent, 1985, 272 s.

37. Levteyeva, L. G., Prisoyedineniye Sredney Azii k Rossii v memuarnıh istoçnikah (İstoriografiya problemı) (**Anısal Kaynaklarda Orta Asya'nın Rusya'ya Bağlanması, Problemlerin Tarihçesi**), Otv. Red. B. V. Lunin, Taşkent: Fan, 1986, 134 s.

Extended Abstract

This study examines the life, scholarly career, and contribution of Boris Vladimirovich Lunin (1906–2001), a prominent historian of Central Asian scholarship and historiography. His career extended across the late imperial, Soviet, and post-Soviet eras, and his intellectual formation was shaped by the Russian Orientalist tradition. The article situates his work within the development of Russian Oriental studies, a field that grew alongside imperial expansion, state-sponsored expeditions, manuscript collection, and the creation of museums, learned societies, and university departments. This context illuminates the institutional foundations of Lunin's scholarship and the political conditions in which it developed.

The research addresses three questions: how Russian Oriental studies evolved; what Lunin contributed to the field; and how his studies of Turkestan shaped knowledge of Central Asian history and scholarship. It assesses Lunin as a historian, bibliographer, biographer, editor, academic organizer, and interpreter of earlier Orientalists. By tracing his career and publications, the article clarifies the continuity between pre-revolutionary scholarship and Soviet-era Central Asian historiography.

The study uses qualitative historical research, drawing on biographical literature, archival studies, published accounts of Lunin's life, and his own works. It focuses particularly on studies by Alimova and Ivanova, Alimova and Germanov, Kovalenko, and Shtavdaker, alongside Lunin's publications on Turkestan's scholarly institutions and researchers. The analysis follows the principal stages of his life, examines the themes of his work, and considers its reception, while accounting for the ideological pressures that shaped Soviet historical research.

Born in Geneva to a family displaced for political reasons, Lunin spent his formative years in Pyatigorsk and Rostov-on-Don. His early involvement in archaeology, museum work, and local history societies led to an early start in scholarly and organizational activity. He served in leadership and secretarial roles in regional archaeological and historical organizations in the North Caucasus. In 1931, aged twenty-four, he was arrested with members of the North Caucasus Regional Society of Archaeology, History and Ethnography. Authorities accused the group of preserving non-Marxist approaches to historical research. Lunin received a sentence of conditional exile to Frunze, although it was suspended and he was released later that year. The arrest marked a turning point and illustrates the risks faced by scholars during the consolidation of Soviet ideological control.

Military service during and after the Second World War interrupted Lunin's academic work. Following his discharge in 1953, he settled in Tashkent and devoted the rest of his career primarily to Turkestan and Central Asian scholarship. He held research and administrative positions at the Academy of Sciences of Uzbekistan, earned candidate and doctoral degrees through studies of Russian Orientalism and Central Asia, and became a professor in 1970. He also contributed to journals and encyclopedic projects, served in academic societies, and trained younger researchers. His professional relationships extended to scholars and institutions in Kyrgyzstan, Kazakhstan, and Tajikistan.

The findings show that Lunin's contribution was broad and sustained. His books examined Russian Oriental studies and archaeology in Turkestan, the Turkestan Archaeological Circle of Amateurs (1895–1917), pre-revolutionary and Soviet scholarship on Central Asia, the development of higher education, and leading scholars, including Vasiliy Bartold and Nikolay Veselovskiy. He also wrote on archaeology, numismatics, ethnography, social sciences, and the history of historical research. His bibliographic guides and indexes made dispersed publications, archival materials, and research records more accessible. His biographical studies preserved the intellectual histories of numerous researchers and documented the people and institutions that shaped Central Asian studies.

Lunin's scholarship is especially significant for its attention to institutions and their legacies. His study of the Turkestan Archaeological Circle documented its membership, publications, excavations, and discoveries, while describing divisions that followed the 1917 Revolution. Interpretations of the Circle differ: Lunin emphasized its research and preservation activities, while later scholarship has also examined its imperial and

ideological dimensions. This comparison underscores the value of reading his work both as a major source on Central Asian scholarship and as a product of its political and intellectual setting.

The article concludes that Lunin served as a bridge between generations of Russian and Central Asian Orientalists. Over a career of approximately seventy-five years, he produced more than five hundred scholarly works, over fifty pamphlets, and twenty-five books. His importance rests not only on the scale of his publication, but also on his systematic documentation of institutions, sources, and researchers. By preserving the memory of earlier scholarship and tracing its development in Turkestan and Uzbekistan, Lunin laid foundations for subsequent historiography. His career demonstrates how Central Asian scholarship was shaped by the interaction of intellectual traditions, state institutions, and political power.

B. V. Lunin as an Orientalist and Researcher of Turkestan History: His Life and Works

Buyar, Cengiz; Oğuz, Mustafa

ABSTRACT

Boris Vladimirovich Lunin (1906–2001) was an orientalist, historian and archaeologist who worked on the history of Turkestan. He was born in Geneva into a politically active family. As a young man he turned to archaeology and gained field experience through museum work and kurgan excavations. In the 1920s and 1930s he served as secretary, deputy chair and administrator in scholarly and local history institutions of the North Caucasus, and carried out extensive organizational and research work in museology, bibliography, archaeology and local history. His arrest by the NKVD in 1931 on charges of non-Marxist local history activities marked a turning point in his life. After his detention and a suspended sentence of exile, he continued his work on the early periods, ancient settlements and material culture of the Don and the North Caucasus. Having served as a political commissar in the Second World War, Lunin worked from 1953 at the Academy of Sciences of Uzbekistan and produced numerous studies on the history of Turkestan, the historiography of Central Asia and the history of oriental studies. He received the kandidat degree in 1956 and the doktor degree in 1966, and became professor in 1970. This study examines Lunin's life and works qualitatively, drawing on biographical and biobibliographical sources, and presents in an appendix a bibliography of his publications up to 1986, taken from a 1986 biobibliography, with Turkish translations of their titles.

Keywords: B. V. Lunin, Don and North Caucasus, Turkestan, Central Asia, historiography, Uzbekistan, orientalism.